RECYCLE BIN

proză

Ana Antonescu

Acest volum a fost premiat de revista online Norii, editor Ştefan Bălan, cu sprijinul căreia a fost publicată. e2003, Ana Antonescu ISBN 973 – 631 – 049 – 3 marineasa & nonitimişoara, 2003

RECYCLE BIN

„Scriu surâzând din cuvinte, însă am sentimentul că inima mea ar putea să se spargă, să se facă ţăndări ca un obiect ce se sparge în bucăţi, în fragmente, în tot felul de resturi aruncate la lada de gunoi pe care gunoierul o saltă dintr-o mişcare pe umăr şi o transportă spre eternul camion ce adună resturile tuturor Camerelor Municipale”.

Fernando Pessoa, *Cartea neliniştirii* inc.rtf

Nu credeam să arunc vreodată tot ce-am scris (mai puţin jurnalul, recunosc), dintr-o mereu amânată dorinţă eliberatoare. În fiecare zi deschideam fişiere, făceam modificări, salvând conştiincios. De la o vreme însă nu mai regăseam nimic din ceea ce lucrasem cu o zi în urmă sau chiar cu câteva ore înainte. Convinsă că totul nu e vis, construiam cu un avânt sisific alte şi alte fişiere, apăsând de fiecare dată pe Ctrl + s, ca şi cum la sfârşit textele mele ar fi trebuit să fie gata mântuite, trăind într-un Paradis luminos şi lizibil. Shut down. Starting… iarăşi şi iarăşi nimic din ceea ce lucrasem nu se salvase. Îmi lipsea forţa de a renunţa, până când, într-o după-amiază ploioasă, după Paşte, un altul s-a apropiat de mine, mai noduros, cu pungi sub ochii injectaţi şi mi-a oprit mâinile din goana lor nebună pe taste, strângându-mi-le între palmele lui mari şi calde. M-a privit aproape cu dragoste, duhnind a băutură şi boală, şi m-a dat la o parte cu un gest de-o netrăită tandreţe. Aşezat în faţa ecranului, degetele îi alunecau pe tastatură ca şi cum un virtuoz ar fi mângâiat clapele unui pian valoros. Din câteva mişcări sigure mi-a dezlegat misterul. Desktopul era plin. Senzaţii, amintiri, proiecte mortificate, vorbe, texte, imagini, spaime, toate înghesuite în nenumărate fişiere cu nume bizare sau pur şi simplu

impersonale, alcătuiau o memorie supraponderală pe care o lăsasem în urma mea, excrement uriaş la care nu te uiţi după eliminare. Trebuia să eliberez desktopul, să fac curăţenie, aruncând toate acele fişiere care nu-mi mai erau necesare. Altfel un nou început nu mai era posibil, deşi, în clipele mele de luciditate, îmi spuneam că oricum aşa ceva nu mai este posibil. Dar până una alta (mă) aruncam cu poftă, o poftă pe care n-o mai încercasem de când, acum câţiva ani, luasem hotărârea curajoasă de a face puţină lumină în boxă, acea încăpere mică şi întunecoasă, rezervată fiecărui apartament la subsolul blocului. Acolo unde oamenii îşi ţin butoiul cu varză acră, lădiţele cu cartofi, sticlele goale şi tot soiul de vechituri, de la mobile desperecheate până la ziare îngălbenite, ţevi ruginite şi geamantane de lemn. O lume blecheriană a lucrurilor mărunte şi inutile, iertate prin puterea uitării de aruncarea lor la gunoi.

boxa.doc

Când deschizi uşa, te trezeşti faţă în faţă cu întunericul. Aceeaşi teamă din copilărie, atunci când cauţi cu mâna întrerupătorul, atingând peretele rece şi scorojit cu senzaţia de a fi dat peste pielea în descompunere a unui cadavru uriaş, aflat atât de aproape, încât duhoarea se strecoară prin nări, ameţindu-ţi creierul. Apeşi dintr-o zvâcnire butonul şi hruba se luminează slab, imaginile par înşelătoare, dansează în semiobscuritate. Ţevi, uşi şi chiar la picioarele tale o scară îngustă. Cobori treptele tocite, mănăstireşti, îţi suceşti piciorul în cimentul spart şi parcă o aripă de liliac a fâlfâit în părul tău. Tresari şi te loveşti de o chiuvetă cu dâre de rugină. O pânză de păianjen pluteşte desprinsă de tavan, fremătând la cei mai sensibili curenţi de aer. Îţi ţii respiraţia. Biluţele violacee strânse-ntr-un colţ anunţă prezenţa şobolanilor. Deja îi auzi circulând prin galerii săpate în pereţi. Un oraş subteran. Underground. Ciocănitul bastonului de orb. Coteşti rapid la dreapta, te-mpiedici de-un prag, o zgârietură – de vină e o ladă de lemn dezmembrată – o durere fizică vie care te bucură prin însăşi realitatea ei. Potriveşti deja mai calmă cheia de jos

în broască, apoi pe cea de sus. Uşa pe care scrie „nr. 4” se deschide. Îţi aminteşti că trebuie să ridici un capac ca să ajungi la comutator. A mers. Becul spânzurat de tavan luminează la fel de slab ca şi cel de pe hol. Dar atmosfera e mai familiară, deşi niciodată întru totul cunoscută. Mirosul de vechi, de mucegăit, de marile speranţe te aruncă în irealitatea imediată. Fosta bibliotecă acoperă un perete; chiar lângă uşă, fotoliul pat care şi-a pierdut mobilitatea, cu salteaua într-o rână, iar în fund cutii de carton şi saci de plastic cu tot felul de lucruri, ridicându-se până la nivelul ferestruicii zăbrelite. O mână de păpuşă a străpuns unul dintre saci. Braţul Statuii Libertăţii înălţat către tavanul scund al cămării. Păşeşti atent printre sticlele şi borcanele prăfuite. Biblioteca e plină cu reviste de altă dată, caiete şi manuale de şcoală strânse de-a lungul timpului, cărţi de inginerie perimate şi alte hârţoage. Dacă ai răbdare, descoperi însă minunăţii în toată această maculatură.

*

Boxa a fost primul anticariat din viaţa mea. Aici am găsit fel de fel de cărţi care au aparţinut bunicului meu, rătăcite probabil în timpul mutatului. O biografie a lui Napoléon de Emil Ludwig, tradusă în franceză, apărută în 1929, legată în piele vişinie sau poezii de Puşkin traduse de Maria Banuş, din 1949, poezii care n-aveau nicio legătură cu conferinţa traducătoarei, reprodusă ca introducere a cărţii şi care începea cu „Tovarăşi şi prieteni” şi se încheia cu „Milioane şi milioane de oameni s-au trezit la viaţă şi la lumină datorită regimului sovietic. Sub geniala conducere a lui Stalin…”. Mult mai târziu am înţeles de ce în „conferinţa rostită la Sala Dalles, în 16 Aprilie 1949, în cadrul sărbătoririi a 150 de ani de la naşterea lui Alexandru Puşkin” Maria Banuş se referea numai la „Patria Sovietică”, Puşkin nefiind decât un pretext. O altă descoperire a fost *Macbeth*-ul lui Shakespeare, o ediţie din 1922, în traducerea lui Adolphe Stern. Sau cărticelele acelea roz din colecţia „Biblioteca pentru toţi”, scoase pe vremuri de Editura Librăriei „Universal A” Alcalay & Co. Buc.: *Adolf* de Benjamin

Constant, *Ţ iganiada* de Ion Budai-Deleanu, din care lipseau ultimele pagini, volumul al II-lea din *Scrisorile către V. Alecsandri* de Ion Ghica. Comorile păreau inepuizabile. Sub un teanc de reviste *Cinema*, numere din anii ’70, pe care le răsfoiam în căutare de fotografii pentru albumul meu cu actori şi actriţe, am găsit într-o zi un caiet voluminos, pe filele căruia erau lipite ilustrate vechi, sub care erau trecute scurte însemnări de mână. Un soi de jurnal în imagini al bunicului meu, comandorul de cursă lungă Theodor Antonescu (cum îi plăcea să se semneze). Ilustrate cu monumente istorice, cu figuri de beduini şi arăboaice, cu peisaje retuşate, în culori prea strălucitoare pentru a fi adevărate. Îmi plăcea să le dezlipesc şi să citesc ce scria pe dosul lor: Monaco. Le Cap d’Ail vu de la Terrasse de Monaco, Un jeu primitif, Cairo. A little Bedouin Girl, Cairo-Bedouin, Jeune arabe. Giovane arabo, Damaskustor în Jerusalem. The Damascus Gate în Jerusalem. Porte de Damas à Jerusalèm, Baalbek – Le Temple de Bacchus, Baalbek – Vue des Ruines, Karnak-Temple of Ramses III, Oran – Vue générale prise de Santa-Cruz, Jerusalèm. Pierre de l’Onction.

— The stone of punction. Piedra de la Unción. La Pietra dell’unzione. Der Salbungsstein.

Într-o seară, când m-am dus să iau cartofi, am hotărât să escaladez biblioteca până la cutia rotundă aflată deasupra ultimului raft. Mi-am julit picioarele şi m-am umplut de praf în păr şi pe mâini până am dat jos ceea ce părea să fie o cutie de pălării. Încuietoarea ruginită mi-a dat ceva de furcă, dar am răzbit. Când am ridicat capacul, ceea ce trebuia să fie un strigăt de victorie a semănat cu un ţipăt de spaimă la vederea unui şobolan putrezit. De fapt, o pălărie mâncată de molii, şi nu un şarpe boa care a înghiţit un elefant. Scârba m-a împiedicat să ating mortăciunea din fetru, astfel încât am răsturnat pur şi simplu cutia. Au sărit şerpuitoare, printre sticle şi borcane, papioane din mătase bleumarin cu picăţele albe. Aplecându-mă să le culeg, am zărit sub bibliotecă un plic roz de mărimea unei cărţi de vizită. L-am ridicat şi-am

citit: *VENEZIA – 20 vedutine fotobrillante, Cecami, edizione di lusso*. Fotografiile găsite atunci m-au însoţit la fiecare întâlnire cu oraşul acesta construit în mintea mea din litere, culori şi vise oglindite unul într-altul la nesfârşit.

venezii.rtf

— Vezi, chiar vis-à-vis de blocul meu, la acelaşi etaj. Ea e grasă şi poetă, el, decrepit şi pictor. Seara nu trag perdelele, aşa că mă pot uita la ei ca la televizor. Pe perete, un tablou mare: Veneţia în ploaie. E subiectul lui preferat. Aşezată pe marginea patului, cu mâinile în poală, ea se uită la el cum pictează o altă Veneţie plângătoare.

— Unde ai citit astea?

— Vorbesc serios. O prietenă locuieşte uşă-n uşă cu ei. N-au copii, nu lucrează, nu fac cumpărături, nu-şi vizitează părinţii, nu… ei nu sunt oameni obişnuiţi, nu trăiesc, ci creează. Un cuplu de artişti necunoscuţi, pe o gondolă cu două camere, bucătărie şi baie, confort II, la etajul 5, bolgie intermediară spre Paradis, undeva pe Dorobanţi. Mai tot timpul le plouă, de aceea colecţionează umbrele, iar în weekend, apă de ploaie în ligheane de plastic, pe balcon.

Se priveşte în oglinda venezianã. Scuturã capul. Păr, mult păr. Apoi îşi ridică braţul alb ca spuma laptelui, mării, şamponului etc. Îl studiază. Vinişoare intersectate, ramificate se străvăd prin pieliţa subţiată. Canale. Pleacă. În oglindă se reflectă acum veneziile plângăcioase care tapetează peretele opus. Cameră de zi, atelier, expoziţie, birou ş.a. (etc. a mai fost).

Şâăi! Ea scrie, el pictează. El pictează, ea scrie. Veneziile plâng, afară plouă, în gondolă se simte căldurică creatoare, iar Dumnezeu, zărind acest potop îmblânzit prin copie, îngână o canzonetă.

Venezia (în) vizibilă
(poem din ciclul „venezii”)
Porta della Carta Ponte dei Sospiri
Basilica di S. Marco
Palazzo Ducale Canal Grande e Palazzo Franchetti
Porte di Rialto

Rio dei Mendicanti Piazza S. Marco e Campanile
Torre dell'Orologio
Chiesa „Madonna della Salute".
Porte degli Scalzi
Panorama.

Navighez pe canale, printre versuri, peisaje şi gunoi. Mirosul e greu, de nesuportat, în aer pluteşte ciuma, veneţienii par nişte şobolani speriaţi de repeziciunea cu care apa înghite pământul, iar insula-cimitir San Michele străluceşte preţios, întrecând în frumuseţe falnica Veneţie. Apa scade, gondola se clatină, apar şinele negre, un ambalaj de îngheţată, mai încolo o sticlă de plastic goală (Fanta cu portocale), coji de seminţe de floarea-soarelui; toate sunt puse în mişcare de un puternic curent de aer… tunelul se luminează slab, la-nceput, şi din ce în ce mai intens apoi, până ce lumina te orbeşte… Constaţi enervat că metroul a întârziat un sfert de oră.

mijloace de transvisare (*folder*)
dristor 2.rtf

Al doilea vagon, aproape gol. Mă aşez pe partea stângă ca să-l pot observa mai bine pe bărbatul care îşi curăţă muzicuţa în scaunul cu rotile. Un maidanez roşcat doarme sub rândul de scaune din faţa mea. Îndrept o cută răzleaţă, pun picior peste picior şi încep a scotoci prin geantă. Deschid la pagina 100. *Netulburat, am apucat balustrada şi m-am aplecat în afară. Balustrada a cedat, căzând odată cu mine*. Alături se aşază o doamnă cu părul oxigenat şi cu o pungă mare din plastic pe care scrie A PERFECT DAY. *Următoarele câteva secunde pot fi descrise în câteva cuvinte sau în câteva sute*. Atenţie, se închid uşile! În faţa mea o fetiţă îşi leagănă plictisită picioarele ţinând în braţe geanta uriaşă a mamei. Mai e mult, mami? Coborâm? Până unde mergem? Cum se numeşte staţia asta, mami? […] *devenisem spaimă oarbă, spaimă oarbă conştientă de ea însăşi şi, trecând prin valul de spaimă, neîncrederea*. Sunt singur pe lume / N-am mamă, nici tată / Nici fraţi, nici surori… *Cealaltă mână căuta orbeşte să descopere o suprafaţă solidă, a găsit-o, s-a apucat de ceea*

ce părea a fi o plantă, iar trupul mi s-a dat peste cap, în aşa fel încât am aterizat pe stâncă, de cealaltă parte a balustradei, cu o izbitură din cauza căreia mi-am pierdut răsuflarea. Înger, îngeraşul meu / ce mi te-a dat Dumnezeu / Eu sunt rău, tu fă-mă... Mai am de redactat câteva pagini din tema Familia, n-am uitat, dar de abia aştept să se termine manualul ăsta. Urăsc manualele de literatură, par nişte grădini zoologice (librologice?) în care cărţile sunt expuse în cuşti, prin prisma unor grile de receptare cam ruginite, dar trainice în închiderea lor. *Şi mâna aceea se prinse de ceva, fără să ştiu cum*. Doamna oxigenată îşi face vânt cu un evantai din stinghiuţe de lemn pe care e pictată o fetiţă alergând după un fluture cât ea de mare. *Însă alunecam spre râpă, puţin câte puţin*. Fragmentele din *Moromeţii* nici n-am cum să le verific, mi-ar trebui cartea, primul volum. Dintr-odată simt miros de brânză, de brânză de ţară, ca la piaţă. La Obor, în locul doamnei cu evantai se aşezase, după toate aparenţele, un ţăran cu două traiste din pânză aspră. *O mână mă prinse de guler, pe după ceafă*. (Staţia) Ştefan cel Mare. Scara rulantă nu funcţionează. E trecut de ora 10.00. Ar trebui să mă grăbesc ca să ajung mai repede la serviciu. Motivul nu mi se pare însă destul de profund, astfel încât merg calm, în pas cu gândurile mele bântuite de acei oameni de hârtie cocoloşiţi şi aruncaţi într-un tomberon oarecare.

portocală.rtf

Căciulă bleumarin cu trei ciucuri: roşu, alb, albastru. Steagul Franţei flutura, bumbac %, pe ţeasta unui bărbat la vreo 40 de ani, în metroul bucureştean.

Când m-am urcat, mi-a zâmbit. Un zâmbet de mască, în plastic. Friza imbecilitatea în aşa fel încât mă făcu pe mine să mă simt mai imbecilă decât el. În timp ce-mi potriveam ceasul după cel al staţiei i-am văzut genele false clipind, acolo, în fundul barului, înconjurat de femei împielate în decor. Un individ se servea cu bere masturbând mecanic, din butonaşe, nudul confecţionat, iar bondoaca în halat albastru, care-mi amintea de orele de practică din liceu, se străduia să se distreze, în papuci, pe

rândul din faţă. Geamul uşii îndeplinea perfect rolul de oglindă pentru ochii mei ascunşi după lentile, sub cozorocul şepcii maro.

Legătura se stabili în violenţa râsului, pe fundalul cablurilor groase ale tunelului. Comunica cu el prin semne arătând spre blonda înaltă cu şal mov, aşezată pe scaunul de alături. Bănuiam că zâmbeşte după schimele piticii.

Bastonul şi-l pierduse pe drum. În sfârşit, schimbul de locuri s-a produs între „Timpuri Noi” şi „Unirii”. Citea picior peste picior, cu braţele încrucişate, din cartea blondei. Zvăpăiata cu păr scurt a venit lângă el, hohotind. Cu mâinile amândouă prinse de bara de sus se dădea huţa în faţa lui Beethoven. Atunci mi-am zis că ea ar putea fi Cabiria.

Frumoasa cititoare, proaspăt vopsită, se ridică îndreptându-se către uşa lângă care stăteam. Pe uşa de sticlă a vagonului se profilă un gât de lebădă ieşind delicat din şalul mov. Reuşesc să prind doar timbrul celor câteva vorbe ale lui către pitică: calm, titrat, aproape intelectual, dar artificial.

În staţia „Unirii”, scriitorul (aşa scria pe carton) cerşea în scaunul cu rotile subiecte pentru romanele sale viitoare, licitându-şi totodată ochelarii şi maşina de scris.

Urcam atentă scara, atentă la pasul celui din faţă, al celui din spate, al celui din stânga, din dreapta, pregătită să preîntâmpin ofensiva inopinată a unui curajos (-oase) pe contrasens. Bănuiam că în spatele meu compozitorul îşi strânge mâna călduros cu scriitorul-cerşetor la umbra unui falus uriaş gonflabil, reclamă la prezervative.

De pe piramidă, prins în acel du-te-vino ritualic, plin de mistere, peronul era o scenă cu prea multe personaje pentru piesa imaginată de mine.

S-a terminat destul de târziu. Pasajul e aproape pustiu. O ţigancă în cojoc vinde seminţe de floarea-soarelui lângă bătrânul cu vioara. În staţie, câţiva figuranţi. Încerc să-mi amintesc o bucată muzicală neascultată de mult timp. Vine metroul.

Alte scări, de piatră, rulante, între „Unirii 1” şi

„Unirii 2”. Le plasez în mecanismul melodiei, după care operez estetic întreaga epidermă sonoră. Un cheia-sol scăpat din vedere culege papucul portocaliu aruncat la aproape un metru de celălalt, ca şi cum stăpânul lor şi-ar fi luat zborul. Îi recunosc, sunt ai ei, ai Cabiriei.

Căruciorul se prăvăleşte pe trepte, cartela valorează un zero gras, iar bateriile se scurg în telecomandă. Un singur cuvânt îmi amintesc din cartea blondei: *portocală*.

tije.rtf

Într-o lumină hepatică soldatul-şarpe aştepta metroul. M-a privit o clipă printre sprâncenele lungi, care se unduiau soioase în aerul călduţ al respiraţiei şi s-a răzgândit. Cu o mână învelită în bandaje murdare, iar cu cealaltă într-o mănuşă roşie cu un deget, proptite pe ciment, înainta în salturi abile, de circar, împingându-şi coada. O moştenire de la o reptilă necunoscută, încolăcită din dragoste, poate, pe arborele său genealogic. Solzi chitinoşi o acopereau în întregime.

În dreptul celor trei scaune din plastic roşu s-a oprit privind surprins. Soldatul bălai cu freză pe-o parte, aşezat pe scaunul din mijloc, îşi netezea cu palmele amândouă pantalonii din stofă cadrilată. Mirosea a metal. Ochii celuilalt l-au făcut să-nceteze brusc dichisitul. Se uitau unul la altul şi pentru un moment am crezut că-şi vor schimba armele şi se vor îmbrăţişa ca doi vechi camarazi într-un cadru festiv. Tăcerea a cuprins sala, aşteptând. Graţios ca un mim, soldatul bălai şi-a suflecat cracul drept al pantalonului până la genunchi, încet, ca pentru o spectaculoasă dezvăluire. Ridicarea cortinei a dat la iveală un Tour Eiffel de-o şchioapă, dar cu vârful în jos. Miniatura, deşi semăna perfect cu celebrul turn din Paris, îşi schimbase cu totul scopul: cele patru picioare susţineau ciotul soldatului, în timp ce vârful se sprijinea de cimentul mozaicat. Pe Sena în jos tocmai trecea un lanţ de bateaux-mouches gălbejite, sclipind din când în când, fals, de la flash-urile aparatelor de fotografiat. Apa scăzuse atât de mult, încât se zăreau şinele. Cauciucul ars împrăştia un parfum de culise.

Oamenii coborau pe peroane, îmbrâncindu-se plini de nerăbdare să-i vadă pe soldaţi, acum înconjuraţi de un fum trucat care, în plutirea lui arcadiană, se descompunea *ad infinitum* în funigei din ce în ce mai abstracţi.

Eu însămi m-am ridicat de pe treaptă, speriată de puhoiul spectatorilor. Entuziasmul m-ar fi putut strivi, fără să mă aleg cu vreo faptă eroică, demnă de a fi răsplătită de posteritate cu parastase-mpănate şi discursuri dezlânate. De altfel, numărul meu în război a fost prea simplu, făceam figuraţie. Fac parte din batalionul soldaţilor-figuranţi. Rolul lor în strategia militară este intimidarea duşmanului, fiind apoi lăsaţi să moară, moment în care li se acordă o libertate deplină, putând chiar să protesteze. Numai eu m-am întors şi veghez, culeg câte o monedă din cele aruncate eroilor şi-mi cumpăr caiete, creioane, gume de la librăria din cartierul unde am copilărit. Le adun într-un loc secret pentru când nu voi mai juca în spectacolul „Cei trei soldaţi”. Vă-ntrebaţi, desigur, de ce. Ca să-mi scriu memoriile: *Memoriile unui soldat-figurant* (s-ar putea totuşi să-i schimb titlul, aşa se-ntâmplă când scrii).

Aplauzele ţâşniră din toate părţile, printre râsete şi înjurături. Fiecare îşi punea darul în căciula cu moţ, devenită printr-o ultimă scamatorie un corn al abundenţei. Din el se revărsau conserve coclite, roşii storcite, un schelete de peşte-torpilă, iar la picioarele mele se oprise din rostogolire ultima piesă de recuzită, o monedă găurită. Metroul s-a urnit cu spectatorii claie peste grămadă, după ce, de trei ori la rând, un fan a tras semnalul de alarmă, ultim omagiu (bis?) adus celor care i-au desfătat.

Soldatul-şarpe şi-a fluierat câinele jigodios ca să ne distreze cu câteva scheunături, dar a sosit şeful de staţie. Bine îndesat în costumul bleumarin, cu mustaţă şi chipiu, ne-a convocat pe scara rulantă. Informaţii importante trebuiau comunicate. Rosti sentinţa teatral: „Decorurile vor fi schimbate!” Şi cât de mult îmi plăcea reclama la votca Scandic. „Mâine vom improviza. Poate-l băgăm şi pe băiatul de trupă, aurolacul ras în cap şi ciupit de vărsat. Cântă frumos, dansează şi, în plus, n-are nevoie de mască.

Îşi va juca rolul între scene. Introducem baletul”.

*

Lumina pâlpâie, se stinge. Sala de bal se umple de sunete. Rochii lovindu-se-ntre ele, foşnind, tocuri, ţipete ascuţite de femei prea strânse-n braţe, pahare care se ciocnesc, şoapte, cineva deschide o fereastră… numai muzica se ascunde-n întuneric, fricoasă. Sforăiturile soldaţilor, regulate, după ritmul marşului, ies de sub scară şi intră la bal. Invită la dans clinchetele a trei pahare de cristal gemene, fiecare cu câte un picior înalt şi suplu.

Candelabrele se aprind şi toţi strigă într-un glas: ORCHESTRA!

Pe scenă năvălesc trei bărbaţi în frac. Unul de abia îşi târăşte coada de reptilă mai lungă decât cea a fracului. Se uită atent la cei din sală, apoi coboară în mijlocul lor şi începe să scuipe, sistematic, fiecare pereche de dansatori. Bălaiul şchiopătează până-n faţa celei mai frumoase femei şi-o invită la dans. La piruete dama ţipă îngrozitor. Vârful turnului Eiffel îi străpunge prin pantof pielea fină a piciorului. Al treilea însă rămâne pe scenă. Îşi scoate batista albă din buzunar şi-o aşază pe pupitrul dirijorului. Din tabachera de argint, alege un trabuc bine ascuţit şi, cu spatele la public, începe să scrie.

Urmează o clipă de descumpănire, în care soldatul-şarpe uită să scuipe, iar turnul Eiffel să înţepe, după care cu toţii, fericiţi, dansează pe litere.

Coperta roasă, de piele, se lasă ca o lespede peste balul din 19… Un tânăr marchiz cu faţa ciupită de vărsat şterge praful aşternut pe ceaslov. Ies la iveală litere aurite: T I J.E.

perpetuum mobile cu Camille.txt

— Vrâncescu.

— Vrâncescu şi mai cum?

— Sabin Vrâncescu. Acum o săptămână. Miopie.

— Minus 2, 25, minus 2?

— Aşa cred.

— Credeţi sau sunteţi sigur? Bonul unde e?

— Aici, mă scuzaţi. Poftiţi.

— Dacă mi-l dădeaţi de la început nu pierdeam atâta timp.

— Nu mi l-aţi cerut.

— Eu trebuia să vi-l cer, domnule? Aveaţi datoria să mi-l daţi, că d-aia vi se dă bon. Luaţi-i!

— Pot să-i probez?

— Probaţi-i, dar mai încolo, aşteaptă lume la rând.

— Mai încolo nu-i oglindă.

— Se vede şi-n sticla de la vitrină. Oricum, important e să vă simţiţi bine cu ei pe nas.

— Mulţumesc.

Faţa i se sfărâmă în mulţimea de rame expuse. Nasul se deconstruise în trei triunghiuri, iar vârful semăna cu o cochilie albicioasă din cauza unei rame sidefii. Reuşi să-şi vadă jumătate de chip. Negrul de abanos al ramelor sale degaja un aer savant care-i plăcu. Se-ntoarse către uşă hotărât să plece. Totul a fost în regulă (*À quoi bon le commentaire*?) până s-apuce clanţa. O dată n-o nimeri fiind distrat, a doua oară, din întâmplare, dar a treia oară explicaţia îi scăpă. Încă o dată, calm… nu reuşi.

Chicoteli, „Ăsta prinde muşte!”, bolboroseală. Decât să se-ntoarcă şi să-i întrebe de ce râd, mai bine îşi scoate ochelarii şi-ncearcă încă o dată. Mâna însă îl trase de păr. Râsul devenise exploziv. Deja se temea de spectatori.

O doamnă deşirată intră în clinchetul clopoţelului de modă veche. Sabin se repezi spre uşă, îmbrâncind-o, dar nu putu trece. Nasul ei lung îi stătea în cale. Vru să se strecoare pe sub el, însă femeia nu stătea o clipă locului şi mai şi zbiera ca din gură de şarpe (*franchement, ça c’est du cliché et je ne trouve pas să raison ici…*).

Prea fierbinte. Acum prea rece.

— Mă-ta de duş!

Să-l clătesc bine că data trecută mi-a rămas şampon. O fi şamponul prost, contrafăcut. Ce i-or pune?

A reuşit. Dacă iese şi din pasaj, totul o să fie bine. Lumina asta gălbuie îl deprimă. O pălărie de pai cu picioare se ciocni de el, dar îşi reluă imediat drumul, fără să-şi ceară scuze. Se-ntoarse după ea şi-i văzu flecurile

duse ale pantofilor maro. Percepea desluşit îmbinarea paielor, ochiurile lor minuscule, mai puţin persoana. Din cauza ochelarilor şi… lumina, da, şi ea e vinovată. Două tricouri veneau către el. Purtau ciorapi albi pe care scria Adidas şi bascheţi cu şireturi colorate. Aveau gât, mâini şi păr. Oameni quasi-invizibili alcătuiţi la repezeală după nişte tipare eronate. O să orbesc şi nu mai ies odată de aici. Şi ce dacă orbesc, ce, Homer n-a fost orb? îşi zise Sabin urmărind picioarele superbe care-l depăşiseră, cocoţate pe sandale de culoarea prazului proaspăt. Fâţâita naibii! Reconstituirea siluetei n-o putu face decât în imaginaţie. Parcă o ploaie torenţială îl despărţea de toţi ceilalţi.

Ah, ce răcitură! Care bou s-a apucat să se spele odată cu mine? Violoncelistul ăla de la doi, ăla care face o baie cu spumă de iese la noi prin grătar când se scurge. O domnişoară! Sau o fi parvenita de la patru de-i plecat bărbat-său la somalezi şi-i vine în fiecare sâmbătă un tip cu veşti de la el, unu cu un BMW grena la mâna a doua. Când o vezi cu sandalele alea verzi de-ţi ia ochii… e-adevărat, are picioare frumoase, dar tot curvă e. Na că mi-a intrat apă-n ureche.

— AU! (şi alte onomatopee ale durerii) Sabin îşi freacă piciorul lovit cu faţa crispată de durere.

Chipul plin de riduri al unei bătrâne se uită la el mirat, sprijinit într-un baston. (*Mais comment arrive-t-il à voir le visage*? *Jusqu'ici* il ne *pouvait rien distinguer*!?)

— Pietricica asta, maică? Şi femeia ridică bolovanul cât un cap de elefant ca pe-o mărgea.

Din ce în ce mai speriat, Sabin încearcă din nou să-şi scoată ochelarii. Îşi pipăi toată faţa: nici urmă de ei. Totuşi îi simţea pe nas. Ar fi vrut să plângă ca-n copilărie, ascuns într-un colţ, să facă pipi pe el de frică şi s-o strige pe mami. Dar ce va spune lumea? Nu, de data asta trebuie să fie tare. E puţin tulburat, oricui i se-ntâmplă. În curând va ieşi din acest mic şi banal pasaj.

Ocoli cu grijă o traistă cu legume uriaşe şi se luă după nişte ochelari de soare cu etichetă frumos colorată,

pe care scria „Made in Italia”. Se grăbeau împreună cu o geantă sport din care ieşea o rachetă Apollo (de tenis).

Acu-i prea caldă, mă opăresc nenorociţii. Şi-or face duşuri scoţiene. Aşa o fi în Italia, cică a fost cu orchestra, pe naiba, are rude acolo de la tat-său. Ăla a murit într-un şanţ, bătut de negrii în Africa, că nu-i mai ajungea lu’ nevastă-sa, şi-acum face pe dama bine, melomană, nu scapă un concert, iar noaptea îşi aruncă gunoiul de la etaj. Fiu-său mănâncă banane pe muzică de Mozart şi poc cu cojile pe jos, parc-ar sta într-un palmier, nu într-un bloc de oameni civilizaţi.

Ochelarii de soare intrară într-un boutique lăsându-l pe Sabin dezorientat. Priveşte în vitrină: rame de ochelari de toate culorile, formele şi mărimile. Magazinul „Optica” din pasajul Villagros. Imposibil, asta se-ntâmplă numai în cărţi! Transpiră brusc.

I-am zis să repare duşu’, nu se mai închid deloc robinetele, cel puţin ăla de apă caldă îmi picură toată noaptea în cap. Nu face nimic în casă, stă şi visează. Dacă-i spui ceva, îţi închide gura cu nu ştiu ce boală imaginară. Ultima, cu durerile de cap, că de la ochi, că nu mai vede din cauză că facem economie la curent şi el stă să citească până seara târziu la lumina de afară. Nici noaptea nu dorm liniştită din pricina lui. L-am visat aşa de urât, ferească-ne Dumnezeu. Unde-oi fi pus prosopul? Să vezi că l-am lăsat pe pat.

— Domnu’’, m-auziţi?

— Are puls.

— I-a venit rău de la căldură.

— O sta prost cu inima.

— Să cer un pahar cu apă de la magazin.

— Mai trageţi-i două palme!

— Dacă nu-şi revine, să cheme cineva salvarea.

Glasurile oamenilor bruiau vocea care-i depăna basmul despre plutirea lenevoasă printre nori a lui Sabin, fiul cel mic al împăratului. Aluneca din puf în puf (*descopăr în tine rezerve imense de tandreţe*!!!). Din ochii bunicii cu halou de sfântă curgea o lumină albastră. Lumea

se coloră pentru câteva clipe în bleu ciel. Agăţat de poala ei, Sabin se lăsa condus, fericit că nu trebuie să demonstreze în faţa lu' tăticu' şi mămica, altor rude şi vecini, că ştie să meargă, că-i băiat mare. Asfaltul curţii, perla acului de păr, mâinile lui, florile din grădină, frunzele cireşului viermănos, pământul străluceau în soare, pietre preţioase, emailuri lângă casa de zahăr ars şi turtă dulce a lui Hänsel şi Gretel. Muşcă din clanţa de ciocolată cu gândul deja la ce va urma: frişca din lighean sau… poate dropsurile imense sub formă de roşii… Plutea acum deasupra mării pe spatele unei gâşte nordice. Sări în apa care-l prinse în braţe ducându-l în larg din mângâiere în mângâiere. Un pescăruş din alabastru îl ademenea cu zborul către cer… se rotea în jurul lui ca-ntr-un joc păsăresc, apoi pleca de nu se mai vedea, ca să apară din spate, viclean. (*Stângace, dar cu un contur trés fin şi cu reminiscenţe de basm – „de nu se mai vedea" – poate provocate de imaginea bunicii.*) Sabin se lăsă în voia celor patru aripi grele. Cădea molcom în ninsoarea de heruvimi pictaţi pe ziduri de biserici. Bradul de lângă troiţa de piatră în care erau săpate litere chirilice înnegrite (*fotografia alb-negru de pe biroul tău*) se umplu de păpădii şi-n vârf, o stea adevărată, cu raze în loc de colţuri.

Imaginea se crăpă odată cu ruperea aripilor din rădăcini. Fresca se fisură în acelaşi timp cu zidul, care se prăbuşi peste Sabin, scuturat de o a doua pereche de palme. Deschise ochii sau aşa i se păru. Roşu aprins, alb şi negru amestecându-se… romburi multicolore zvâcneau rupte-aruncate de *un centru presupus* (*conştiinţa – dit-on – distruge graţia*!). Pete, cioburi de sticlă, dar nimic nu se limpezea. Bănui oameni strânşi în jurul lui.

— Mi-am revenit, mulţumesc.

— Să vă ajut.

Se simţi ridicat de braţele oamenilor.

— Mulţumesc.

— Să sunăm pe cineva, familia, să vă ia?

— Nu, mulţumesc, mă descurc.

— Un taxi?

— Mulţumesc, dar mă simt bine.

— Vi s-au spart ochelarii.

— Unde sunt? întrebă repede, dar îşi reveni imediat. Lăsaţi-i, nu mai am nevoie de ei.

Bârrr, să-mi astup urechile c-acuşi se umflă măseaua. Am udat şi parchetul. Mă duc să mă şterg la baie, am lăsat şi uşa deschisă de ies aburii şi se umflă biblioteca. Repede să nu mă tragă curentul… dacă alunec pe cimentul ăsta…

Chemară un taxi şi-l aşezară pe Sabin pe bancheta din spate. Era convins că îi intraseră în ochi cioburi din lentilele sparte, deşi nimeni nu îi spusese aşa ceva, iar sânge nu curgea. Tăcu până şoferul îl întrebă adresa. Duminica Orbului nr. 2, bloc H 17, scara A.

Adormi. Şoferul a fost nevoit să-l zgâlţâie ca să-l trezească.

— Am ajuns, domnule. Să vă conduc?

Vedea portocaliu. Puncte înspre verde se deplasau puţin perceptibil. (*Îmi aminteşte de o frază pe care Chomsky o dădea ca exemplu posibil de generare a unui şir corect gramatical, dar inacceptabil din punctul de vedere al sensului*: *„Green colours sleep furiously" – sau ceva pe aproape. Enunţul tău cred că e puţin a-gramatical, dar dacă ţii la el – poate fi acceptat*).

— Dacă sunteţi amabil. Să vă dau şi banii.

— Ce apartament?

— 10, la etajul 1, prima uşă pe stânga.

Scările le urcă la nimereală, sprijinindu-se de şofer. Se ruga în gând să nu se întâlnească cu vreun vecin. Maică-sa înnebunea de gura lor, mai ales de când cu povestea cu accidentul: taică-său fusese călcat de tramvai fiindcă îşi uitase ochelarii acasă. Gurile rele spuneau că şi-i lăsase cu bună ştiinţă, că s-a sinucis, că se săturase de nevastă-sa şi de blegu' de fiu-său. Nenorociţii, oameni ai dracu'… ca peste tot.

Ajunşi în faţa uşii, şoferul sună, dar nu răspunse nimeni. Sabin îi dădu cheile. Descuie.

— Mamă! Mamă! Nu pleacă niciodată fără să-mi spună. Mamă!

Înaintă pe holul îngust fără s-aprindă lumina. Mamă! Se-mpiedică.

În staţie doi copii mâncau prăjituri ornate cu gelatină roşie. Tramvaiul se urni într-un târziu. Afişul cinematografului „Mioriţa” (*actualmente „Europa”*) anunţa pentru săptămâna viitoare un film *horror*. N-am apucat să-i văd titlul. (*Est-ce que c’est Sabin qui parte*?)

— Ce să fac, am luat trei conopide să fac o mâncare, că nu ştiu ce să mai gătesc, zău.

— Ai citit *Bătrâna cu umbrela verde1*?

— Cu bătrâna aia nebună care n-avea bilet şi-a prins-o controlorul?

— Aia. Ţi-a plăcut?

— E mişto, dar mai bine vorbim de altceva, că nici eu n-am bilet. Mi-am luat ţigări din ăia 10.000 pe care mi i-a dat maică-mea.

— Mami!!! urla printre sughiţuri un băieţel căruia taică-su îi trăsese câteva.

— Vrâncescu! …

— Sabin Vrâncescu!

1 Proza cu acest titlu aparţine Simonettei Vespucci (pseudonimul Simonei B.). 21

— Biciclistule!

— Chiorule!

— Da?! Se sculă repede în picioare, cu inima bătând să-i spargă pieptul.

— Dacă mai stai cu ochii pe fereastră şi nu scrii, te dau afară!

— Mă scuzaţi.

Însă burduhănoasa profă de geografie se dilata apropiindu-se de el, încât conturul albastru al rochiei cu flori galbene plesni. Păpădiile se împrăştiară pe hărţile din cabinet. Una zburase în America de Sud, unde puful se risipi în ninsoare.

„Stimaţi ascultători, la Buenos Aires ninge cu puf de păpădie, eveniment unic în istoria meteorologiei”.

Albastrul-verzui înghiţi ca un val hărţile. Marea şterse tabla, catedra, pupitrele. Închise iute ochii,

aşteptând să plutească. Odată pleoapele lăsate, imaginea se înroşi violent. Desluşi trupul maică-sii, întins pe spate, cu ochii daţi peste cap. (*Teribilă imagine*! *Scapă de ea*!) Încerca să scape din lichidul cleios care-l prinse înăuntru ca o coajă.

— Pierde copilul, faceţi ceva! Chemaţi salvarea!

— Să oprească tramvaiul!

Oamenii se strânseră în jurul femeii în dureri. Scaunul roşu (*cred că aş pune pluralul*: *Scaunele roşii*…) din plastic strălucea.

45 C. 12: 30. Ceasul electronic de la Doamna Ghica se-nvârtea lent în dulcea iluzie *a lui* (*comme's* îl *s-agissait d'une personne*) perpetuum mobile.

(*Ia-le sau nu în seamă – observaţiile mele*! – *voiam să-ţi spun doar că ele există, că pot fi făcute de – cred*! – *oricine citeşte proza*. *Dar n-o părăsi, lucreaz-o şi fă din ea o jucărie perfectă ca acel aşa-zis perpetuum mobile cu biluţe*. *Să dea iluzia existenţei prin sine însuşi, să nu-şi vădească acel p tit truc de băgat în priză*. *Cred că asta ar fi singura ei raţiune de a exista*. *Nu te gândi la problema metafizică pe care ar pune-o*!)

102.doc

Pielea s-a înfiorat la atingerea ascuţită a foii, desfăcându-şi o petală cărnoasă de la rădăcina căreia ţâşni lichidul însângerând-o. Pagina se pătă într-un loc; un strop promiţător de raze, care parcă renunţaseră să-şi mai împrăştie lumina şi căldura în această lume improvizată.

Soarele strălucea prea intens pentru luna aprilie, iar oamenii, neobişnuiţi cu schimbarea, se îmbrăcaseră aiurea. O femeie purta cizme îmblănite, dar fustă de stambă, alta sandale şi căciulă de lână, un bărbat în tricou îşi uitase fularul în jurul gâtului.

Mirosul acru de transpiraţie făcea ca înghesuiala să fie şi mai de nesuportat. O geantă care se legăna pe braţul unei femei, lăsa, la intervale aproape egale, posibilitatea de a zări câte ceva pe fereastra năduşită a maşinii. Apăru astfel, la un moment dat, un cimitir de macarale ruginite, dar încă în picioare, condamnate parcă la verticalitate. Dar

geanta maronie din înlocuitor zădărnici privirii orice perspectivă de interpretare ulterioară.

În spatele tejghelei, un burduhănos cu ochii injectaţi turna bere într-o halbă cu toarta ciobită noului venit. Acesta îşi scoase şapca, o privi o clipă, după care se apucă să o netezească cu grijă, prinzând din când în când câte o scamă (purice?). Când descoperea vreuna, faţa i se lumina de satisfacţie, apoi, concentrându-se, o lua delicat cu două degete, o ridica cu încetinitorul la înălţimea ochilor holbaţi de mirare şi plăcere, ca după câteva secunde s-o arunce scârbit, ca pe un gunoi dintre cele mai respingătoare. Aşa cum stătea, lumina strecurată prin uşa întredeschisă cădea exact pe el, întocmai unui reflector. Clienţii aflaţi la cele câteva mese joase, înghesuite în spaţiul strâmt şi sordid al localului amuţiseră, atraşi de gesturile bizare ale omului cu şapca. Doar un beţiv continua să stâlcească înjurături, încercând în zadar să se ridice în picioare. Întreaga şandrama se zgâlţâi la trecerea unei maşini grele, după care, prin fereastra al cărei jeg crease tainice hărţi în lumina soarelui, se putu ghici autobuzul 102, pe care mulţi dintre clienţii burduhănosului obişnuiau să-l aştepte la un pahar. Cam pe atunci, cel care devenise personaj fără s-o ştie se-ntoarse brusc înspre mese, înfruntând toţi acei ochi îndreptaţi asupra sa. Aruncă cu putere şapca pe podea strigând: „M-au dat afară, nenorociţii!” Şi bău până la fund halba, în vreme ce pe uşă apăru un alt călător.

Geanta dispăru smulsă de braţul femeii care-şi făcea loc străpungând şi despicând trupurile, alcătuind din cauza căldurii şi aglomeraţiei o masă compactă de carne înroşită şi transpirată, ce se opunea răcnind, parcă de durere, oricărei încercări de ieşire pe cont propriu. Când oprea autobuzul, cei care urmau să urce priveau mai întâi cu groază pe ferestre în interiorul acelui uter deformat de travaliu, ca apoi să regrete imediat că nu se află şi ei acolo, că nu s-au aflat dintru început, de aceea unii preferau să ia maşina de la capăt. Acum autobuzul se oprise în dreptul unui posibil local pe firma căruia se putea citi „IRISH COFFEE”. Denumirea învăluia într-un oarecare mister

această bombă, singurul loc în care viaţa continua să facă victime, în pustiul vegheat de departe de grupul de macarale şi de fabrici şi uzine, pe care le recunoşteai uşor după clădirile ce le adăposteau, blocuri cu multe ferestre, prin care nu se zărea nimic, cu ziduri zugrăvite în culori spălăcite şi murdare. O fereastră a localului se făcu ţăndări chiar când autobuzul porni. Ultima secvenţă zărită înfăţişa o şapcă (oare cum de se observa atât de bine?) zburând printre cioburi. Dintr-odată peisajul se însufleţi cu frânghii pe care atârnau fluturând tot soiul de rufe, cearşafuri înflorate, cu imprimeuri abstracte sau pur şi simplu albe ca nişte ecrane prinse în cârlige, pe care praful proiecta dirijat atent de vânt filme alb-negru. Iar în spatele rufelor se înălţau blocuri de patru etaje, pe care le-ai fi crezut încă în construcţie, dacă nu ai fi zărit perdele la ferestre şi câţiva copii stând pe treptele de la intrare. O fereastră pictată îţi atrăgea atenţia, având zugrăvite pe un fond albastru, într-o parte, soarele, iar în cealaltă, luna şi stelele, ca o icoană pe sticlă din care lipsea Iisus.

Coborî în staţia prea bine ştiută, vis-à-vis de care se afla un cămin de bătrâni, cel puţin aşa scria pe plăcuţa de la intrare, pentru că în curtea acestuia hălăduiau doar câinii şi rar putea fi văzut portarul, el însuşi bătrân, îmbrăcat într-un halat de spital uzat, purtând pe unul din braţe o banderolă roşie pe care erau cusute cu aţă albă litere alcătuind cuvântul „PORTAR”. Seara, ghiceai lumina becurilor prin perdelele trase şi, din când în când, cu puţină imaginaţie, puteai desluşi umbra unei siluete umane. Dacă ascultai cu atenţie, reuşeai să percepi zăngănitul tacâmurilor din tablă proastă, strâmbe, noduroase, ca şi cum lingurile şi furculiţele ar putea şi ele să îmbătrânească. Şi astfel filmul se derula de la sine, cât aşteptai autobuzul. În cadru apărea un bătrân purtând o căciulă tricotată cu un ciucure mare, atârnând greu într-o parte. Deşi căciula era bine îndesată pe cap, cercetător cum este, ochiul zărea vata murdară din urechi, peste care cresuse părul înghiţind-o. Bărbia era năpădită de ţepi albi, viguroşi, înconjurându-i buzele îngălbenite de tutun, parcă

lipite, pe care însă le-a deschis brusc, chiar sub nasul tău, c-ai tras o sperietură zdravănă. Orbitele i se umflară ca guşa broaştelor, împingând în afară globii oculari prinşi în reţeaua de vinişoare roşiatice care se aprinseseră de mânie. Cu ochii în flăcări, bolborosind lucruri de neînţeles, dar împrăştiind din belşug eşantioane de salivă peste tot, bătrânul se afla în plină ebuliţiune, aruncându-şi mâinile lemnoase în toate direcţiile, deşi stătea pe loc, ca şi cum ar fi prins rădăcini.

Ceilalţi bătrâni, care se aşezaseră deja la mese, îl priveau curioşi şi parcă bucuroşi că unul dintre ei mai avea puterea şi curajul să se înfurie. Bucătăreasa lăsă să cadă cu zgomot polonicul în cazanul cu fierturi şi se îndreptă cu paşi monumentali, încorsetată în şorţul prea strâmt, către bătrân. Acesta îşi continuă numărul până ce sânii uriaşi (fellinieni, ai zice) ai bucătăresei poposiră în imediata apropiere a nasului său. Pleoapele traseră ochii înapoi ca nişte sertare, iar mâinile se lipiră obosite de trunchi. Doar buzele rămaseră întredeschise.

— Ce vrei?

— Lingura.

— Ce lingură?

— Lingura mea.

— Aici n-are nimeni lingura lui.

— Lingura mea!

— Mă, tu n-auzi că n-ai nicio lingură!

— A mea! A mea! A mea…

— Taci, mă!

— Lingura! Lingura!

— Să te cari, că nu mănânci nimic în seara asta, să mor dacă-ţi dau ceva!

— Lingura, lingura, lingura…

Şi bătrânii spectatori se treziră brusc din amorţeală când bucătăreasa îl pocni cu dosul palmei pe cel răzvrătit. Începură să strige, fiecare cum putea, cu forţa unor puşcăriaşi revoltaţi:

— LINGURA! LINGURA! LINGURA!

Autobuzul se opri chiar în faţa stâlpului pe plăcuţa

căruia scria numele staţiei: „Borangicul”. Urcă. Aruncă o ultimă privire în momentul în care maşina porni. Primii cruciaţi cu plete albe se iţiseră bâţâindu-se la ferestrele pe care le smulgeau cu o putere nebănuită. Maşina coti şi imaginea dispăru, lăsând în urma sa zăngănitul tacâmurilor de aluminiu, care se auzi până departe. Îi atrase atenţia un afiş zdrenţuit, lipit pe cabina şoferului. Reuşi să descifreze câteva litere, cu care alcătui două cuvinte: CRUCIADA BĂTRÂNILOR. O frână bruscă puse capăt speculaţiilor, iar peniţa plesni neputincioasă, împotmolită în hârtia poroasă, împroşcând de jur-împrejur stropi de cerneală neagră ca un întunecat foc de artificii.

camera (*folder*)

schiţă de interior.’93.rtf

Durerea urcă ascuţit în capul pieptului. Închide cartea şi se lasă pe spătarul scaunului. Pleoapele cad grele, dar lumina veiozei tulbură întunericul, schiţând o lună zgrumţuroasă pe perete. Căldura radiatorului îi încorsetează genunchii ca în ceară fierbinte. Vâscul atârnă prin toate colţurile. Printre florile şi frunzele uscate, verdele lui ţâşneşte ca o falsă speranţă. Pe maşina de scris atârnă uitat un batic. Pe el sunt imprimate clapele unui pian, o pană de scris, un inel bărbătesc cu rubin, portretul lui Schubert (1797 – 1828) deasupra unor foi de manuscris răvăşite, o carte groasă lângă o pereche de ochelari cu lentile mici şi rotunde. Trandafirul japonez se odihneşte pe lada de la capătul patului, într-un ghiveci de lut cu margine verde. E înconjurat de albume de artă şi cărţi. Lângă, o fructieră de argint goală, blocuri de desen pe care stă o cană maronie purtându-şi la fel de delicat ca o vază propriile flori, pensule de diferite mărimi şi culori. Deasupra, pe perete, atârnă icoana Fecioarei, argintată. Din coşul de răchită pentru gunoi iese codiţa uscată a vâscului de anul trecut, pe care-l păstrase. Sub biroul dantelat, planşeta de lemn pătată doarme laolaltă cu o mulţime de numere din *România literară*. Dicţionare prea groase domnesc între birou şi şifonier, pe jos. Pe una dintre noptiere, cărţi şi casete, un ou de lemn de la

Ierusalim într-o scrumieră de alamă şi o reproducere tip carte poştală cu Mântuitorul, mozaic de la Sfânta Sofia. Pe partea laterală a şifonierului, cea dinspre birou, sunt lipite un afiş cu Iisus pe fond albastru (detaliu de la Voroneţ), iar dedesubt un desen în creion după unul dintre autoportretele lui Van Gogh. De un cui bătut pe marginea de sus a dulapului atârnă pe un fir de sfoară o cruce de argint cu un Iisus primitiv încrustat, dar şi un boboc de trandafir uscat. Pe perete un alt Iisus, desenat în tuş şi o icoană mică, pe lemn, a Sfântului Nicolae, cu greu distingându-se pe fondul întunecat. Urmează fotografiile alb-negru: o cruce de piatră, o poartă maramureşeană cu acoperişul distrus, o biserică de lemn, o fată aşezată într-un colţ de zid rezistent, de cetate, o străduţă de pe Lipscani. Covorul roşu cu negru… deschide ochii, apoi un sertar… pe marea roşie plutesc alge negre până departe, în oglinda de pe colţ.

reluare ’96.rtf

Tremură fereastra ca şi cum ar fi trecut un tren. Becul îmi bate drept în ochi. Caut ochelarii de soare. Dau peste o carte despre oglinzi. Vuietul termocentralei îngheaţă caloriferul jupuit de vopsea. Trandafirul a degerat în vaza de alabastru. Îmi place cuvântul acesta, „alabastru”. Cărţile dorm pe şifonier, iar jurnalul mai are doar câteva pagini şi mâine va ninge din nou.

Deschei puloverul, mă joc cu nasturii de lemn, lăcuiţi. Doamne, el nu acoperă nimic, pixul-creion cu mină O, 5 scrie singur, deşi eu scriu. Oglinda ovală e în spatele meu, mi-e tare frică să mă-ntorc. Pândeşte argintat, pe colţ, lângă pat.

Mai demult, să tot fie un an, se năşteau din aluat *Poemele camerei*. Îmi amintesc de camera mea. Un birou, un scaun, patul catifelat, şifonierul negru, greoi. Cu un ochi vedeam un cap cu rotiţe de ceas în loc de creier, iar cu celălalt un portret de poet tânăr. Între şifonier şi birou purtam multe poze alb-negru. Pe cap, lampa cu abajur de carton înflorat se aprindea şi se stingea regulat. Unghiile, din bucăţele de ziar, zăceau tăiate lângă coşul de răchită.

Seara, ieşeam foşnind o eşarfă de foi pe holul-tunel, către baie. Dădeam drumul la duş şi lacrimile se pierdeau în obrajii buretoşi.

Nu pot să continui aşa, textul explodează, se fărâmiţează, fără sfârşit, în loc să se-nchege într-un tot material, funcţional, real, ideal, fatal, banal.

Doar atât a rămas din vechea trudă, a murit pe mare, fără colac de salvare, şi toţi au plâns, s-a iscat furtună, cu multă cerneală, peniţe şi ceară. Apoi a apărut soarele şi sigiliul s-a topit, necitit, în apa sărată a curs şi formă ciudată a luat, de păpuşă vrăjită, cu ac.

Pe rug urla nerăsfoit manuscrisul dat la legat. Călugării tropăiau în jurul lui, mascaţi. Unul mai înalt a suflat în foc să-l înteţească, aţi priceput. Mai iute, mai iute, puneţi lemne, turnaţi benzină, gazolină, să piară otrava tipărită! Din limb un grec cu de-mprumut barbă-nflorită a aruncat apă dintr-o amforă prăfuită peste prăpădul creştin. Vai, Doamne, era ulei! Sfârâiau mititei, de mână şi de tipar. O cisternă apare cu aripi printre planoare.

E iarăşi zi, pereţi-s la fel de murdari, crucea de lemn pe şiragul de melci e-n cui, străbunicul are mustaţă şi-un ac de cravată cu perlă. Trandafirul japonez, foarte tinerel, locuieşte-n ghiveci, pe birou. De câţi ani n-a mai trecut trenul pe aici? Au scos şinele, s-a asfaltat. Copiii se duc la şcoală, cu ghiozdanele-n spate, aşa ca-n compunerile despre toamnă. Ar trebui să golesc coşul ăsta, e plin de hârtii scrise, mototolite, dar cine naiba scrie în casa asta? Jimmi latră citeţ către mine. Notă Am găsit *Poemele camerei*, scrise în vara lui 1994, pe care le reproduc în final pentru uşurarea muncii istoricilor literari şi din respect pentru Cititor:

Poemele camerei Crengile-n grile se spovedesc, fereastra le ascultă cu lumina dinăuntruân timp ce afişele se dezlipesc de pereţi. Frunze acoperă asfaltul odăiipe care alunecă o luntre subţire şi neagră, fugită din peisaj. Ea încearcă să scrie poezie, o fixez cu ochii mei, jumătăţi de mărgea, miroase a rugină, lemnul şifonierului e ud, biroul – un păduche de lemn. Scârţâie, curge, fâşâie, verb.

Vântul mişcă ploaia. Se uită la mine.

Am albit în cui, fundele-s încă roşii sub praf. Scrie, continuă să scrie.

— Am vorbit cu Julio căruia îi atârna ţigara-n colţul gurii, vorbe şi cărţi amestecate, autostrada, prinsă-ntre canioane, nu are fin, film, soarele arde, un serial prost invadează cu eroii lui sufrageria, ea se ascunde, printre bibelouri, în vitrină, japonezul pescuieşte particule de praf de pe cristal, din jurul balerinei încremenite fotogenic. Julio a rămas cu Domnişoara Cora pe covor: + 39, 9°. Prinde mercurul!

Mă scuzaţi, caietul roz aşteaptă lângă V.

*

Greutatea picăturilor striveşte dreptunghiul prin sunet. Ritmul inimii se reglează după curgerea pe verticală. Îngeri căzuţi înăbuşe romantismul din aer. Trei propoziţii lovesc tabla ferestrei. Şi câte puncte!

Linia se desparte de-nceput şi circulă, circulă, circulă

— Spunea cineva – în lungimea ei.

Un ochi îţi e acoperit cu un portret, care nu era al poetului.

Continui să te semnezi rococo, dar creierul te priveşte după grilaj din capul dezvelit al omului afişat.

*

Portmantoul încărcat atrage întruchipare, se sprijină violoncelistul pe arcuş, Iisus binecuvântează din nou, cocoţat pe cărţi, Van Gogh desenează cu genele, asta nu e ploaie de vară.

Doamne!

Pe stradă, vecina şi frunzele se sperie de vânt, peria de haine doarme pe şifonier cu jumătate de trup-Nu mă interesează, dragă. Doar pungile foşnesc, totuşi nemişcate, greşeala şi-ntâmplarea plutesc la suprafaţă.

— Ai grijă, mâine dimineaţă te vor spânzura de-un balon, contur verde, aţă verde, un citat e scris pe el (cu verde).

*

Gălbenelele se ciufulesc în cana de lut ars iar tavanul

se lasă-n jos, peste fructiera care argintează sticluţa cu leac sub privirea Fecioarea cu pruncul.

Ea soarbe sicriul încăpător cu lumina, sunt în icoană eu şi oglinda, lipseşte totuşi ceva, o fereastră cu bloc cu ferestre cu oameni, prin ramă văd doar camera, acelaşi bleu pal pătat de fumpăstrând urmele ţânţarilor ucişi cu paleta de plastic.

Jos punctul!

Se desface-n spirală mă tot duc şi las păr, afişe, cărţi, mâini şi oraşe pe mine mă las într-un arc de oţel – caiet gol. Liber şi impersonal sar peste gropi mascate de nori, jupoi catifeaua prăfuită, arcurile sar însângerate, de os prosopul se umflă-n vânt şi barca cu perne, cearşaf şi pătură de cămilă străbate învolburarea din veşmintele sfintei, cetatea se scufundă în ochiul-pupilă. Nimeni nu filmează, reflectorul coroanei luminează rubiniu. Explozie! copilul scapă globul crucea se-nfige-n asfalt, între o Dacie şi-un câine râios preoţi aleargă, pierd căldelniţi, se-ntorc – Pe locul acesta vom ridica o biserică.

*

Iisus în cărbune se uită la mine stă să iasă din dreptunghiul alb scândură, giulgiu e prea simplu, ştiu cum te rogi e greu să scrii, Ionesco a făcut-o ultima oară a spus- o O-ul e litera literelor pentru că este oul. Deja e sâmbătă continui să scriu vineri limba ceasului se roteşte aiurea după mâna care spiralează ochii LUI, prea mic locul pentru portret.

Întrupare, Lumină, Cuvânt.

Duhul se opune Literei Becul arde, Pionezele strălucesc verbele, în general, mă plictisesc

…florile de lemn, cu frunze, mai sus, mai sus, plouă peste casetă înăuntru… (o foaie)

Noapte bună, Iisuse.

*

luni. Doamne, Iisuse Hristoase miluieşte. marţi. Doamne, Iisuse Hristoase miluieşte. miercuri. Doamne, Iisuse Hristoase miluieşte. joi. Doamne, Iisuse Hristoase miluieşte. vineri. Doamne, Iisuse Hristoase miluieşte.

sâmbătă. Doamne, Iisuse Hristoase miluieşte. duminică. Doamne, Iisuse Hristoase miluieşte. luni. Doamne, Iisuse Hristoase miluieşte. marţi. Doamne, muzică de cameră.rtf

Pe muzică de… privesc pe fereastra albă de hârtie, pe care nu se vede decât „Pe muzică de… privesc pe fereastra albă de hârtie, pe care nu se vede decât o linie lungă înghesuindu-se-n dreptunghi. Oricând ar putea ieşi din spaţiul de joc. O ating cu pixul 045 REDBIRDS FINE CARBURE. Capacul albastru se decolorează pe măsură ce geamul curge lângă piciorul mesei. Florile din vaza de alabastru cad pe cartea de citire, din care cuvinte, litere, virgule, liniuţe, bastonaşe şi bucle fug în desenul covorului de iută. Colţuri ascuţite, neasimilate tânjesc după talpa piciorului, după mângâieri. Fachirul calcă învins de voluptate. Paralelipipedul se umple de sunete. Pereţii se despoaie de zugrăveala pală, dansând. Pe scaunul alb îşi întinde pânza. Pândeşte cu mâinile înmuiate în griul celest, extras din puful norului staţionat deasupra blocului H 17. Nud. Betonul, pudic, trage de laturile patrulaterului. Doamne, a-nceput să plouă! Pictorul se topeşte în cimentul de pe hall. Sar pietricele către lumina becului de 60 de W. Suspendate în ploaia lăptoasă, alcătuiesc o constelaţie abstractă din care nu pricep nimic. Lumina sporeşte electric până devine foc. Flăcările se-nteţesc cu fiecare picătură de apă calcaroasă. Biblioteca, nu! Lemnul arde, dar cărţile se-nviorează, trezite. Înfloresc. Mirosul lor îmi dilată nările. Excesiv de rotunde, înghit mesaje atrase de părul crescut luxuriant. La pagina şase şi jumătate răsări soarele. Vitraliul strălucea prea puternic, iar caseta se terminase. Şase mici preludii continuară împletirea în labirintul de cioburi. Păstrau culorile urmărind lumina. Ochii mei, însă, se rătăciseră. Pupila unuia, înghiţită de ciment, a ieşit peste câţiva ani la suprafaţă. Piatră albă, rotund în neregularitatea celorlalte, prinse în negru dens, uleios. În tot acest timp, ei au putut oricând să se uite la mine, prin golul lăsat de pupilă. Da, mi-aduc aminte, un fel de tunel fără ieşire, trebuia să-l străbaţi de două ori, mi-a spus într-o zi un prieten. Prima oară am tot înaintat, cu

gândul aiurea. Când m-am uitat înapoi, nu se mai zărea nicio rază de lumină. M-a cuprins spaima şi am luat-o la fugă, lovindu-mă de tot soiul de făpturi create din beznă şi din închipuire şi din cărţi. Urlam cu speranţa de-a găsi un sprijin real în propria voce. Dar sunetele erau înghiţite de întuneric. Încovrigat pe pământ, renunţasem la orice mişcare, paralizat, când a început o ploaie rece, măruntă şi deasă. Înţepăturile picăturilor nu au aparent nicio legătură cu alunecarea mea până în lumina proaspătă a unei dimineţi. Cearşafurile foşneau în note de papirusuri fine. Găoacea se-mpodobea cu o pupilă albastră de sticlă. Îl priveam cu milă pe acest om-contur care credea în vise. În mod fatal mila încălzi ochiul şi gheaţa pupilei scăpă o lacrimă pe cerneala celui desenat. N-am putut împiedica dizolvarea sa într-un nor bleu pe cerul dictando, atârnat pe perete între două tablouri. Din când în când, vântul intra pe sub uşă şi răscolea întreaga odaie de carton. Imediat după micul dejun, apa ajunse la mine. Înmuia tot ce întâlnea. Doar geamul, deşi mototolit, rezista. Cutia se frânse, mustind, strivindu-mă cu cele şase feţe ale ei. Atunci, muzica penetră fereastra neînvinsă cu un soare de toamnă în octombrie. Strecurat sub cap, ca o pernă, mă obloji cu affettuoso. Respiraţia a fost reluată odată cu uscarea cărţilor de pe etajeră. Viaţa începea din nou pe muzică de…”. Pe fereastra albă, de hârtie, nu se vedea decât atât.

mijloace de transvisare (*folder*)

dristor 2.rtf

Al doilea vagon, aproape gol. Mă aşez pe partea stângă ca să-l pot observa mai bine pe bărbatul care îşi curăţă muzicuţa în scaunul cu rotile. Un maidanez roşcat doarme sub rândul de scaune din faţa mea. Îndrept o cută răzleaţă, pun picior peste picior şi încep a scotoci prin geantă. Deschid la pagina 100. *Netulburat, am apucat balustrada şi m-am aplecat în afară. Balustrada a cedat, căzând odată cu mine*. Alături se aşază o doamnă cu părul oxigenat şi cu o pungă mare din plastic pe care scrie A PERFECT DAY. *Următoarele câteva secunde pot fi descrise*

în câteva cuvinte sau în câteva sute. Atenţie, se închid uşile! În faţa mea o fetiţă îşi leagănă plictisită picioarele ţinând în braţe geanta uriaşă a mamei. Mai e mult, mami? Coborâm? Până unde mergem? Cum se numeşte staţia asta, mami? [...] *devenisem spaimă oarbă*, *spaimă oarbă conştientă de ea însăşi şi*, *trecând prin valul de spaimă*, *neîncrederea*. Sunt singur pe lume / N-am mamă, nici tată / Nici fraţi, nici surori... *Cealaltă mână căuta orbeşte să descopere o suprafaţă solidă*, *a găsit-o*, *s-a apucat de ceea ce părea a fi o plantă*, *iar trupul mi s-a dat peste cap*, *în aşa fel încât am aterizat pe stâncă*, *de cealaltă parte a balustradei*, *cu o izbitură din cauza căreia mi-am pierdut răsuflarea*.

Înger, îngeraşul meu / ce mi te-a dat Dumnezeu / Eu sunt rău, tu fă-mă... Mai am de redactat câteva pagini din tema Familia, n-am uitat, dar de abia aştept să se termine manualul ăsta. Urăsc manualele de literatură, par nişte grădini zoologice (librologice?) în care cărţile sunt expuse în cuşti, îndărătul unor grile de receptare cam ruginite, dar trainice în închiderea lor. *Şi mâna aceea se prinse de ceva*, *fără să ştiu cum*. Doamna oxigenată îşi face vânt cu un evantai din stinghiuţe de lemn pe care e pictată o fetiţă alergând după un fluture cât ea de mare. *Însă alunecam spre râpă*, *puţin câte puţin*. Fragmentele din *Moromeţii* nici n-am cum să le verific, mi-ar trebui cartea, primul volum. Dintr-odată simt miros de brânză, de brânză de ţară, ca la piaţă. La Obor, în locul doamnei cu evantai se aşezase, după toate aparenţele, un ţăran cu două traiste din pânză aspră. *O mână mă prinse de guler*, *pe după ceafă*. (Staţia) Ştefan cel Mare. Scara rulantă nu funcţionează. E trecut de ora 10.00. Ar trebui să mă grăbesc ca să ajung mai repede la serviciu. Motivul nu mi se pare însă destul de profund, astfel încât merg calm, în pas cu gândurile mele bântuite de acei oameni de hârtie cocoloşiţi şi aruncaţi într-un tomberon oarecare.

portocală.rtf

Căciulă bleumarin cu trei ciucuri: roşu, alb, albastru. Steagul Franţei flutura, bumbac %, pe ţeasta unui bărbat

la vreo 40 de ani, în metroul bucureştean.

Când m-am urcat, mi-a zâmbit. Un zâmbet de mască, în plastic. Friza imbecilitatea în aşa fel încât m-a făcut pe mine să mă simt mai imbecilă decât el. În timp ce-mi potriveam ceasul după cel al staţiei i-am văzut genele false clipind, acolo, în fundul barului, înconjurat de femei împielate în decor. Un individ se servea cu bere masturbând mecanic, din butonaşe, nudul confecţionat, iar bondoaca în halat albastru, care-mi amintea de orele de practică din liceu, se străduia să se distreze, în papuci, pe rândul din faţă. Geamul uşii îndeplinea perfect rolul de oglindă pentru ochii mei ascunşi după lentile, sub cozorocul şepcii maro.

Legătura se stabili în violenţa râsului, pe fundalul cablurilor groase ale tunelului. Comunica cu el prin semne arătând spre blonda înaltă cu şal mov, aşezată pe scaunul de alături. Bănuiam că zâmbeşte după schimele piticii. Bastonul şi-l pierduse pe drum. În sfârşit, schimbul de locuri s-a produs între „Timpuri Noi” şi „Unirii”. Citea picior peste picior, cu braţele încrucişate, din cartea blondei. Zvăpăiata cu păr scurt a venit lângă el, hohotind. Cu mâinile amândouă prinse de bara de sus se dădea huţa în faţa lui Beethoven. Atunci mi-am zis că ea ar putea fi Cabiria.

Frumoasa cititoare, proaspăt vopsită, se ridică îndreptându-se către uşa lângă care stăteam. Pe uşa de sticlă a vagonului se profilă un gât de lebădă ieşind delicat din şalul mov. Reuşesc să prind doar timbrul celor câteva vorbe ale lui către pitică: calm, titrat, aproape intelectual, dar artificial.

În staţia „Unirii”, scriitorul (aşa scria pe carton) cerşea în scaunul cu rotile subiecte pentru romanele sale viitoare, licitându-şi totodată ochelarii şi maşina de scris.

Urcam atentă scara, atentă la pasul celui din faţă, al celui din spate, al celui din stânga, din dreapta, pregătită să preîntâmpin ofensiva inopinată a unui curajos (-oase) pe contrasens. Bănuiam că în spatele meu compozitorul îşi strânge mâna călduros cu scriitorul-cerşetor la umbra unui

falus uriaş gonflabil, reclamă la prezervative.

De pe piramidă, prins în acel du-te-vino ritualic, plin de mistere, peronul era o scenă cu prea multe personaje pentru piesa imaginată de mine.

S-a terminat destul de târziu. Pasajul e aproape pustiu. O ţigancă în cojoc vinde seminţe de floarea-soarelui lângă bătrânul cu vioara. În staţie, câţiva figuranţi. Încerc să-mi amintesc o bucată muzicală neascultată de mult timp. Vine metroul.

Alte scări, de piatră, rulante, între „Unirii 1” şi „Unirii 2”. Le plasez în mecanismul melodiei, după care operez estetic întreaga epidermă sonoră. Un cheia-sol scăpat din vedere culege papucul portocaliu aruncat la aproape un metru de celălalt, ca şi cum stăpânul lor şi-ar fi luat zborul. Îi recunosc, sunt ai ei, ai Cabiriei.

Căruciorul se prăvăleşte pe trepte, cartela valorează un zero gras, iar bateriile se scurg în telecomandă. Un singur cuvânt îmi amintesc din cartea blondei: *portocală*.

tije.rtf

Într-o lumină hepatică soldatul-şarpe aştepta metroul. M-a privit o clipă printre sprâncenele lungi, care se unduiau soioase în aerul călduţ al respiraţiei şi s-a răzgândit. Cu o mână învelită în bandaje murdare, iar cu cealaltă într-o mănuşă roşie cu un deget, proptite pe ciment, înainta în salturi abile, de circar, împingându-şi coada. O moştenire de la o reptilă necunoscută, încolăcită din dragoste, poate, pe arborele său genealogic. Solzi chitinoşi o acopereau în întregime.

În dreptul celor trei scaune din plastic roşu s-a oprit privind surprins. Soldatul bălai cu freză pe-o parte, aşezat pe scaunul din mijloc, îşi netezea cu palmele amândouă pantalonii din stofă cadrilată. Mirosea a metal. Ochii celuilalt l-au făcut să-nceteze brusc dichisitul. Se uitau unul la altul şi pentru un moment am crezut că-şi vor schimba armele şi se vor îmbrăţişa ca doi vechi camarazi într-un cadru festiv. Tăcerea a cuprins sala, aşteptând. Graţios ca un mim, soldatul bălai şi-a suflecat cracul drept al pantalonului până la genunchi, încet, ca pentru o

spectaculoasă dezvăluire. Ridicarea cortinei a dat la iveală un Tour Eiffel de-o şchioapă, dar cu vârful în jos. Miniatura, deşi semăna perfect cu celebrul turn din Paris, îşi schimbase cu totul scopul: cele patru picioare susţineau ciotul soldatului, în timp ce vârful se sprijinea de cimentul mozaicat. Pe Sena în jos tocmai trecea un lanţ de bateaux-mouches gălbejite, sclipind din când în când, fals, de la flash-urile aparatelor de fotografiat. Apa scăzuse atât de mult, încât se zăreau şinele. Cauciucul ars împrăştia un parfum de culise.

Oamenii coborau pe peroane, îmbrâncindu-se plini de nerăbdare să-i vadă pe soldaţi, acum înconjuraţi de un fum trucat care, în plutirea lui arcadiană, se descompunea *ad infinitum* în funigei din ce în ce mai abstracţi.

Eu însămi m-am ridicat de pe treaptă, speriată de puhoiul spectatorilor. Entuziasmul m-ar fi putut strivi, fără să mă aleg cu vreo faptă eroică, demnă de a fi răsplătită de posteritate cu parastase-mpănate şi discursuri dezlânate. De altfel, numărul meu în război a fost prea simplu, făceam figuraţie. Fac parte din batalionul soldaţilor-figuranţi. Rolul lor în strategia militară este intimidarea duşmanului, fiind apoi lăsaţi să moară, moment în care li se acordă o libertate deplină, putând chiar să protesteze. Numai eu m-am întors şi veghez, culeg câte o monedă din cele aruncate eroilor şi-mi cumpăr caiete, creioane, gume de la librăria din cartierul unde am copilărit. Le adun într-un loc secret pentru când nu voi mai juca în spectacolul „Cei trei soldaţi”. Vă-ntrebaţi, desigur, de ce. Ca să-mi scriu memoriile: *Memoriile unui soldat-figurant* (s-ar putea totuşi să-i schimb titlul, aşa se-ntâmplă când scrii).

Aplauzele ţâşniră din toate părţile, printre râsete şi înjurături. Fiecare îşi punea darul în căciula cu moţ, devenită printr-o ultimă scamatorie un corn al abundenţei. Din el se revărsau conserve coclite, roşii storcite, un schelete de peşte-torpilă, iar la picioarele mele se oprise din rostogolire ultima piesă de recuzită, o monedă găurită. Metroul s-a urnit cu spectatorii claie peste grămadă, după ce, de trei ori la rând, un fan a tras semnalul de alarmă,

ultim omagiu (bis?) adus celor care i-au desfătat.

Soldatul-şarpe şi-a fluierat câinele jigodios ca să ne distreze cu câteva scheunături, dar a sosit şeful de staţie. Bine îndesat în costumul bleumarin, cu mustaţă şi chipiu, ne-a convocat pe scara rulantă. Informaţii importante trebuiau comunicate. Rosti sentinţa teatral: „Decorurile vor fi schimbate!” Şi cât de mult îmi plăcea reclama la votca Scandic. „Mâine vom improviza. Poate-l băgăm şi pe băiatul de trupă, aureolacul ras în cap şi ciupit de vărsat. Cântă frumos, dansează şi, în plus, n-are nevoie de mască. Îşi va juca rolul între scene. Introducem baletul”.

*

Lumina pâlpâie, se stinge. Sala de bal se umple de sunete. Rochii lovindu-se-ntre ele, foşnind, tocuri, ţipete ascuţite de femei prea strânse-n braţe, pahare care se ciocnesc, şoapte, cineva deschide o fereastră… numai muzica se ascunde-n întuneric, fricoasă. Sforăiturile soldaţilor, regulate, după ritmul marşului, ies de sub scară şi intră la bal. Invită la dans clinchetele a trei pahare de cristal gemene, fiecare cu câte un picior înalt şi suplu.

Candelabrele se aprind şi toţi strigă într-un glas: ORCHESTRA!

Pe scenă năvălesc trei bărbaţi în frac. Unul de abia îşi târăşte coada de reptilă mai lungă decât cea a fracului. Se uită atent la cei din sală, apoi coboară în mijlocul lor şi începe să scuipe, sistematic, fiecare pereche de dansatori. Bălaiul şchiopătează până-n faţa celei mai frumoase femei şi-o invită la dans. La piruete dama ţipă îngrozitor. Vârful turnului Eiffel îi străpunge prin pantof pielea fină a piciorului. Al treilea însă rămâne pe scenă. Îşi scoate batista albă din buzunar şi-o aşază pe pupitrul dirijorului. Din tabachera de argint, alege un trabuc bine ascuţit şi, cu spatele la public, începe să scrie.

Urmează o clipă de descumpănire, în care soldatul-şarpe uită să scuipe, iar turnul Eiffel să înţepe, după care cu toţii, fericiţi, dansează pe litere.

Coperta roasă, de piele, se lasă ca o lespede peste balul din 19… Un tânăr marchiz cu faţa ciupită de vărsat

şterge praful aşternut pe ceaslov. Ies la iveală litere aurite: T I J.E.

perpetuum mobile cu Camille.txt

— Vrâncescu.

— Vrâncescu şi mai cum?

— Sabin Vrâncescu. Acum o săptămână. Miopie.

— Minus 2, 25, minus 2?

— Aşa cred.

— Credeţi sau sunteţi sigur? Bonul unde e?

— Aici, mă scuzaţi. Poftiţi.

— Dacă mi-l dădeaţi de la început nu pierdeam atâta timp.

— Nu mi l-aţi cerut.

— Eu trebuia să vi-l cer, domnule? Aveaţi datoria să mi-l daţi, că d-aia vi se dă bon. Luaţi-i!

— Pot să-i probez?

— Probaţi-i, dar mai încolo, aşteaptă lume la rând.

— Mai încolo nu-i oglindă.

— Se vede şi-n sticla de la vitrină. Oricum, important e să vă simţiţi bine cu ei pe nas.

— Mulţumesc.

Faţa i se sfărâmă în mulţimea de rame expuse. Nasul se deconstruise în trei triunghiuri, iar vârful semăna cu o cochilie albicioasă din cauza unei rame sidefii. Reuşi să-şi vadă jumătate de chip. Negrul de abanos al ramelor sale degaja un aer savant care-i plăcu. Se-ntoarse către uşă hotărât să plece. Totul a fost în regulă (*À quoi bon le commentaire*?) până s-apuce clanţa. O dată n-o nimeri fiind distrat, a doua oară, din întâmplare, dar a treia oară explicaţia îi scăpă. Încă o dată, calm… nu reuşi.

Chicoteli, „Ăsta prinde muşte!”, bolboroseală. Decât să se-ntoarcă şi să-i întrebe de ce râd, mai bine îşi scoate ochelarii şi-ncearcă încă o dată. Mâna însă îl trase de păr. Râsul devenise exploziv. Deja se temea de spectatori.

O doamnă deşirată intră în clinchetul clopoţelului de modă veche. Sabin se repezi spre uşă, îmbrâncind-o, dar nu putu trece. Nasul ei lung îi stătea în cale. Vru să se strecoare pe sub el, însă femeia nu stătea o clipă locului şi

mai şi zbiera ca din gură de şarpe (*franchement, ça c'est du cliché et je ne trouve pas să raison ici…*).

Prea fierbinte. Acum prea rece.

— Mă-ta de duş!

Să-l clătesc bine că data trecută mi-a rămas şampon. O fi şamponul prost, contrafăcut. Ce i-or pune?

A reuşit. Dacă iese şi din pasaj, totul o să fie bine. Lumina asta gălbuie îl deprimă. O pălărie de pai cu picioare se ciocni de el, dar îşi reluă imediat drumul, fără să-şi ceară scuze. Se-ntoarse după ea şi-i văzu flecurile duse ale pantofilor maro. Percepea desluşit îmbinarea paielor, ochiurile lor minuscule, mai puţin persoana. Din cauza ochelarilor şi… lumina, da, şi ea e vinovată. Două tricouri veneau către el. Purtau ciorapi albi pe care scria Adidas şi bascheţi cu şireturi colorate. Aveau gât, mâini şi păr. Oameni quasi-invizibili alcătuiţi la repezeală după nişte tipare eronate. O să orbesc şi nu mai ies odată de aici. Şi ce dacă orbesc, ce, Homer n-a fost orb? îşi zise Sabin urmărind picioarele superbe care-l depăşiseră, cocoţate pe sandale de culoarea prazului proaspăt. Fâţâita naibii! Reconstituirea siluetei n-o putu face decât în imaginaţie. Parcă o ploaie torenţială îl despărţea de toţi ceilalţi.

Ah, ce răcitură! Ce bou s-o fi apucat să se spele odată cu mine? Violoncelistul ăla de la doi, ăla care face o baie cu spumă de iese la noi prin grătar când se scurge. O domnişoară! Sau o fi parvenita de la patru de-i plecat bărbat-su la somalezi şi-i vine în fiecare sâmbătă un tip cu veşti de la el, unu cu un BMW grena la mâna a doua. Când o vezi cu sandalele alea verzi de-ţi iau ochii… e-adevărat, are picioare frumoase, dar tot curvă e. Na că mi-a intrat apă-n ureche.

— AU! (şi alte onomatopee ale durerii) Sabin îşi freacă piciorul lovit cu faţa crispată de durere.

Chipul plin de riduri al unei bătrâne se uită la el mirat, sprijinit într-un baston. (*Mais comment arrive-t-il à voir le visage*? *Jusqu'ici* il ne *pouvait rien distinguer*!?)

— Pietricica asta, maică? Şi femeia ridică bolovanul

cât un cap de elefant ca pe-o mărgea.

Din ce în ce mai speriat, Sabin încercă din nou să-şi scoată ochelarii. Îşi pipăi toată faţa: nici urmă de ei. Totuşi îi simţea pe nas. Ar fi vrut să plângă ca-n copilărie, ascuns într-un colţ, să facă pipi pe el de frică şi s-o strige pe mami. Dar ce va spune lumea? Nu, de data asta trebuie să fie tare. E puţin tulburat, oricui i se-ntâmplă. În curând va ieşi din acest mic şi banal pasaj.

Ocoli cu grijă o traistă cu legume uriaşe şi se luă după nişte ochelari de soare cu etichetă frumos colorată, pe care scria „Made in Italy”. Se grăbeau împreună cu o geantă sport din care ieşea o rachetă Apollo (de tenis).

Acu-i prea caldă, mă opăresc nenorociţii. Şi-or face duşuri scoţiene. Aşa o fi în Italia, cică a fost cu orchestra, pe naiba, are rude acolo de la tat-su. Ăla a murit într-un şanţ, bătut de negrii în Africa, că nu-i mai ajungea lu’ nevastă-sa, şi-acum face pe dama bine, melomană, nu scapă un concert, iar noaptea îşi aruncă gunoiul de la etaj. Fiu-su mănâncă banane pe muzică de Mozart şi poc cu cojile pe jos, parc-ar sta într-un palmier, nu într-un bloc de oameni civilizaţi.

Ochelarii de soare intrară într-un boutique lăsându-l pe Sabin dezorientat. Priveşte în vitrină: rame de ochelari de toate culorile, formele şi mărimile. Magazinul „Optica” din pasajul Villagros. Imposibil, asta se-ntâmplă numai în cărţi! Transpiră brusc.

I-am zis să repare duşu’, nu se mai închid deloc robinetele, cel puţin ăla de apă caldă îmi picură toată noaptea în cap. Nu face nimic în casă, stă şi visează. Dacă-i spui ceva, îţi închide gura cu nu ştiu ce boală imaginară. Ultima, cu durerile de cap, că de la ochi, că nu mai vede din cauză că facem economie la curent şi el stă să citească până seara târziu la lumina de afară. Nici noaptea nu dorm liniştită din pricina lui. L-am visat aşa de urât, ferească-ne Dumnezeu. Unde-oi fi pus prosopul? Să vezi că l-am lăsat pe pat.

— Domnu’’, m-auziţi?

— Are puls.

— I-a venit rău de la căldură.
— O sta prost cu inima.
— Să cer un pahar cu apă de la magazin.
— Mai trageţi-i două palme!
— Dacă nu-şi revine, să cheme cineva salvarea.

Glasurile oamenilor bruiau vocea care-i depăna basmul despre plutirea lenevoasă printre nori a lui Sabin, fiul cel mic al împăratului. Aluneca din puf în puf (*descopăr în tine rezerve imense de tandreţe*!!!). Din ochii bunicii cu halou de sfântă curgea o lumină albastră. Lumea se coloră pentru câteva clipe în bleu ciel. Agăţat de poala ei, Sabin se lăsa condus, fericit că nu trebuie să demonstreze în faţa lu' tăticu' şi mămica, altor rude şi vecini, că ştie să meargă, că-i băiat mare. Asfaltul curţii, perla acului de păr, mâinile lui, florile din grădină, frunzele cireşului viermănos, pământul străluceau în soare, pietre preţioase, emailuri lângă casa de zahăr ars şi turtă dulce a lui Hänsel şi Gretel. Muşcă din clanţa de ciocolată deja cu gândul la ce va urma: frişca din lighean sau… poate dropsurile imense sub formă de roşii… Plutea acum deasupra mării pe spatele unei gâşte nordice. Sări în apa care-l prinse în braţe ducându-l în larg din mângâiere în mângâiere. Un pescăruş din alabastru îl ademenea cu zborul către cer… se rotea în jurul lui ca-ntr-un joc păsăresc, apoi pleca de nu se mai vedea, ca să apară din spate, viclean. (*Stângace, dar cu un contur très fin şi cu reminiscenţe de basm – „de nu se mai vedea" – poate provocate de imaginea bunicii.*) Sabin se lăsă în voia celor patru aripi grele. Cădea molcom în ninsoarea de heruvimi pictaţi pe ziduri de biserici. Bradul de lângă troiţa de piatră în care erau săpate litere chirilice înnegrite (*fotografia alb-negru de pe biroul tău*) se umplu de păpădii şi-n vârf, o stea adevărată, cu raze în loc de colţuri.

Imaginea se crăpă odată cu ruperea aripilor din rădăcini. Fresca se fisură în acelaşi timp cu zidul, care se prăbuşi peste Sabin, scuturat de o a doua pereche de palme. Deschise ochii sau aşa i se păru. Roşu-aprins, alb şi negru amestecându-se… romburi multicolore zvâcneau

rupte-aruncate de *un centru presupus* (*conştiinţa – dit-on – distruge graţia*!). Pete, cioburi de sticlă, dar nimic nu se limpezea. Bănui oameni strânşi în jurul lui.

— Mi-am revenit, mulţumesc.

— Să vă ajut.

Se simţi ridicat de braţele oamenilor.

— Mulţumesc.

— Să sunăm pe cineva, familia, să vă ia?

— Nu, mulţumesc, mă descurc.

— Un taxi?

— Mulţumesc, dar mă simt bine.

— Vi s-au spart ochelarii.

— Unde sunt? întrebă repede, dar îşi reveni imediat. Lăsaţi-i, nu mai am nevoie de ei.

Bârrr, să-mi astup urechile c-acuşi se umflă măseaua. Am udat şi parchetul. Mă duc să mă şterg la baie, am lăsat şi uşa deschisă de ies aburii şi se umflă biblioteca. Repede să nu mă tragă curentul… dacă alunec pe cimentul ăsta…

Chemară un taxi şi-l aşezară pe Sabin pe bancheta din spate. Era convins că îi intraseră în ochi cioburi din lentilele sparte, deşi nimeni nu îi spusese aşa ceva, iar sânge nu curgea. Tăcu până ce şoferul îl întrebă adresa. Duminica Orbului nr. 2, bloc H 17, scara A.

Adormi. Şoferul a fost nevoit să-l zgâlţâie ca să-l trezească.

— Am ajuns, domnule. Să vă conduc?

Vedea portocaliu. Puncte înspre verde se deplasau puţin perceptibil. (*Îmi aminteşte de o frază pe care Chomsky o dădea ca exemplu posibil de generare a unui şir corect gramatical, dar inacceptabil din punctul de vedere al sensului*: *„Green colours sleep furiously” – sau ceva pe aproape. Enunţul tău cred că e puţin a-gramatical, dar dacă ţii la el – poate fi acceptat*).

— Dacă sunteţi amabil. Să vă dau şi banii.

— Ce apartament?

— 10, la etajul 1, prima uşă pe stânga.

Scările le urcă la nimereală, sprijinindu-se de şofer. Se ruga în gând să nu se întâlnească cu vreun vecin.

Maică-sa înnebunea de gura lor, mai ales de când cu povestea cu accidentul: taică-su fusese călcat de tramvai fiindcă îşi uitase ochelarii acasă. Gurile rele spuneau că şi-i lăsase cu bună ştiinţă, că s-a sinucis, că se săturase de nevastă-sa şi de blegu' de fiu-su. Nenorociţii, oameni ai dracu''... ca peste tot.

Ajunşi în faţa uşii, şoferul sună, dar nu răspunse nimeni. Sabin îi dădu cheile. Descuie.

— Mamă! Mamă! Nu pleacă niciodată fără să-mi spună. Mamă!

Înaintă pe holul îngust fără s-aprindă lumina. Mamă! Se-mpiedică.

În staţie doi copii mâncau prăjituri ornate cu gelatină roşie. Tramvaiul se urni într-un târziu. Afişul cinematografului „Mioriţa" (*actualmente „Europa"*) anunţa pentru săptămâna viitoare un film *horror*. N-am apucat să-i văd titlul. (*Est-ce que c'est Sabin qui parte*?)

— Ce să fac, am luat trei conopide să fac o mâncare, că nu ştiu ce să mai gătesc, zău.

— Ai citit *Bătrâna cu umbrela verde2*?

— Cu bătrâna aia nebună care n-avea bilet şi-a prins-o controlorul?

— Aia. Ţi-a plăcut?

2 Proza cu acest titlu aparţine Simonettei Vespucci (pseudonimul Simonei B.).

— E mişto, dar mai bine vorbim de altceva, că nici eu n-am bilet. Mi-am luat ţigări din ăia 10.000 pe care mi i-a dat maică-mea.

— Mami!!! urla printre sughiţuri un băieţel căruia taică-su îi trăsese câteva.

— Vrâncescu! ...

— Sabin Vrâncescu!

— Biciclistule!

— Chiorule!

— Da?! Se sculă repede în picioare, cu inima bătând să-i spargă pieptul.

— Dacă mai stai cu ochii pe fereastră şi nu scrii, te dau afară!

— Mă scuzaţi.

Însă burduhănoasa profă de geografie se dilata apropiindu-se de el, încât conturul albastru al rochiei cu flori galbene plesni. Păpădiile se împrăştiară pe hărţile din cabinet. Una zburase în America de Sud, unde puful se risipi în ninsoare.

„Stimaţi ascultători, la Buenos Aires ninge cu puf de păpădie, eveniment unic în istoria meteorologiei".

Albastrul-verzui înghiţi ca un val hărţile. Marea şterse tabla, catedra, pupitrele. Închise iute ochii, aşteptând să plutească. Odată pleoapele lăsate, imaginea se înroşi violent. Desluşi trupul maică-sii, întins pe spate, cu ochii daţi peste cap. (*Teribilă imagine*! *Scapă de ea*!) Încerca să scape din lichidul cleios care-l prinse înăuntru ca o coajă.

— Pierde copilul, faceţi ceva! Chemaţi salvarea!

— Să oprească tramvaiul!

Oamenii se strânseră în jurul femeii în dureri. Scaunul roşu (*cred că aş pune pluralul*: *Scaunele roşii*...) din plastic strălucea.

45 C. 12: 30. Ceasul electronic de la Doamna Ghica se-nvârtea lent în dulcea iluzie *a lui* (*comme's* îl *s-agissait d'une personne*) perpetuum mobile.

(*Ia-le sau nu în seamă – observaţiile mele*! – *voiam să-ţi spun doar că ele există, că pot fi făcute de – cred*! – *oricine citeşte proza. Dar n-o părăsi, lucreaz-o şi fă din ea o jucărie perfectă ca acel aşa-zis perpetuum mobile cu biluţe. Să dea iluzia existenţei prin sine însuşi, să nu-şi vădească acel p tit truc de băgat în priză. Cred că asta ar fi singura ei raţiune de a exista. Nu te gândi la problema metafizică pe care ar pune-o*!)

102.doc

Pielea s-a înfiorat la atingerea ascuţită a foii, desfăcându-şi o petală cărnoasă de la rădăcina căreia ţâşni lichidul însângerând-o. Pagina se pătă într-un loc; un strop promiţător de raze, care parcă renunţaseră să-şi mai împrăştie lumina şi căldura în această lume improvizată.

Soarele strălucea prea intens pentru luna aprilie, iar

oamenii, neobişnuiţi cu schimbarea, se îmbrăcaseră aiurea. O femeie purta cizme îmblănite, dar fustă de stambă, alta sandale şi căciulă de lână, un bărbat în tricou îşi uitase fularul în jurul gâtului.

Mirosul acru de transpiraţie făcea ca înghesuiala să fie şi mai de nesuportat. O geantă care se legăna pe braţul unei femei, lăsa, la intervale aproape egale, posibilitatea de a zări câte ceva pe fereastra năduşită a maşinii. Apăru astfel, la un moment dat, un cimitir de macarale ruginite, dar încă în picioare, condamnate parcă la verticalitate. Dar geanta maronie din înlocuitor zădărnici privirii orice perspectivă de interpretare ulterioară.

În spatele tejghelei, un burduhănos cu ochii injectaţi turna bere într-o halbă cu toarta ciobită noului venit. Acesta îşi scoase şapca, o privi o clipă, după care se apucă să o netezească cu grijă, prinzând din când în când câte o scamă (purice?). Când descoperea vreuna, faţa i se lumina de satisfacţie, apoi, concentrându-se, o lua delicat cu două degete, o ridica cu încetinitorul la înălţimea ochilor holbaţi de mirare şi plăcere, ca după câteva secunde s-o arunce scârbit, ca pe un gunoi dintre cele mai respingătoare. Aşa cum stătea, lumina strecurată prin uşa întredeschisă cădea exact pe el, întocmai unui reflector. Clienţii aflaţi la cele câteva mese joase, înghesuite în spaţiul strâmt şi sordid al localului amuţiseră, atraşi de gesturile bizare ale omului cu şapca. Doar un beţiv continua să stâlcească înjurături, încercând în zadar să se ridice în picioare. Întreaga şandrama se zgâlţâi la trecerea unei maşini grele, după care, prin fereastra al cărei jeg crease tainice hărţi în lumina soarelui, se putu ghici autobuzul 102, pe care mulţi dintre clienţii burduhănosului obişnuiau să-l aştepte la un pahar. Cam pe atunci, cel care devenise personaj fără s-o ştie se-ntoarse brusc înspre mese, înfruntând toţi acei ochi îndreptaţi asupra sa. Trânti cu putere şapca de podea strigând: „M-au dat afară, nenorociţii!” Şi bău până la fund halba, în vreme ce pe uşă apăru un alt călător.

Geanta dispăru smulsă de braţul femeii care-şi făcea loc străpungând şi despicând trupurile, alcătuind din cauza

căldurii şi aglomeraţiei o masă compactă de carne înroşită şi transpirată, ce se opunea răcnind, parcă de durere, oricărei încercări de ieşire pe cont propriu. Când oprea autobuzul, cei care urmau să urce, priveau mai întâi cu groază pe ferestre în interiorul acestui uter deformat de travaliu, ca apoi să regrete imediat că nu se află şi ei acolo, că nu s-au aflat dintru început, de aceea unii preferau să ia maşina de la capăt. Acum autobuzul se oprise în dreptul unui local pe firma căruia se putea citi „IRISH COFFEE”. Denumirea învăluia într-un oarecare mister această bombă, singurul loc în care viaţa continua să facă victime, în pustiul vegheat de departe de grupul de macarale şi de fabrici şi uzine, pe care le recunoşteai uşor după clădirile ce le adăposteau, blocuri cu multe ferestre, prin care nu se zărea nimic, cu ziduri zugrăvite în culori spălăcite şi murdare. O fereastră a localului se făcu ţăndări chiar când autobuzul porni. Ultima secvenţă zărită înfăţişa o şapcă (oare cum de se observa atât de bine?) zburând printre cioburi. Dintr-odată peisajul se însufleţi cu frânghii pe care atârnau fluturând tot soiul de rufe, cearşafuri înflorate, cu imprimeuri abstracte sau pur şi simplu albe ca nişte ecrane prinse în cârlige, pe care praful proiecta dirijat atent de vânt filme alb-negru. Iar în spatele rufelor se înălţau blocuri de patru etaje, pe care le-ai fi crezut încă în construcţie, dacă nu ai fi zărit perdele la ferestre şi câţiva copii stând pe treptele de la intrare. O fereastră pictată îţi atrăgea atenţia, având zugrăvite pe un fond albastru, într-o parte, soarele, iar în cealaltă, luna şi stelele, ca o icoană pe sticlă din care lipsea Iisus.

Coborî în staţia prea bine ştiută, vis-à-vis de care se afla un cămin de bătrâni, cel puţin aşa scria pe plăcuţa de la intrare, pentru că în curtea acestuia hălăduiau doar câinii şi rar putea fi văzut portarul, el însuşi bătrân, îmbrăcat într-un halat de spital uzat, purtând pe unul din braţe o banderolă roşie pe care erau cusute cu aţă albă litere alcătuind cuvântul „PORTAR”. Seara, ghiceai lumina becurilor prin perdelele trase şi, din când în când, cu puţină imaginaţie, puteai desluşi umbra unei siluete

umane. Dacă ascultai cu atenţie, reuşeai să percepi zăngănitul tacâmurilor, din tablă proastă, strâmbe, noduroase, ca şi cum lingurile şi furculiţele ar putea şi ele să îmbătrânească. Şi astfel filmul se derula de la sine, cât aşteptai autobuzul. În cadru apărea un bătrân purtând o căciulă tricotată cu un ciucure mare, atârnând greu într-o parte. Deşi căciula era bine îndesată pe cap, cercetător cum este, ochiul zărea vata murdară din urechi, peste care crescuse părul înghiţind-o. Bărbia era năpădită de ţepi albi, viguroşi, înconjurându-i buzele îngălbenite de tutun, parcă lipite, pe care însă le-a deschis brusc, chiar sub nasul tău, c-ai tras o sperietură zdravănă. Orbitele i se umflară ca guşa broaştelor, împingând în afară globii oculari prinşi în reţeaua de vinişoare roşiatice care se aprinseseră de mânie. Cu ochii în flăcări, bolborosind lucruri de neînţeles, dar împrăştiind din belşug eşantioane de salivă peste tot, bătrânul se afla în plină ebuliţiune, aruncându-şi mâinile lemnoase în toate direcţiile, deşi stătea pe loc, ca şi cum ar fi prins rădăcini.

Ceilalţi bătrâni, care se aşezaseră deja la mese, îl priveau curioşi şi parcă bucuroşi că unul dintre ei mai avea puterea şi curajul să se înfurie. Bucătăreasa lăsă să cadă cu zgomot polonicul în cazanul cu fierturi şi se îndreptă cu paşi monumentali, încorsetată în şorţul prea strâmt, către bătrân. Acesta îşi continuă numărul până ce sânii uriaşi (fellinieni, ai zice) ai bucătăresei poposiră în imediata apropiere a nasului său. Pleoapele traseră ochii înapoi ca nişte sertare, iar mâinile se lipiră obosite de trunchi. Doar buzele rămaseră întredeschise.

— Ce vrei?
— Lingura.
— Ce lingură?
— Lingura mea.
— Aici n-are nimeni lingura lui.
— Lingura mea!
— Mă, tu n-auzi că n-ai nicio lingură!
— A mea! A mea! A mea…
— Taci, mă!

— Lingura! Lingura!

— Să te cari, că nu mănânci nimic în seara asta, să mor dacă-ţi dau ceva!

— Lingura, lingura, lingura…

Şi bătrânii spectatori se treziră brusc din amorţeală când bucătăreasa îl pocni cu dosul palmei pe cel răzvrătit. Începură să strige, fiecare cum putea, cu forţa unor puşcăriaşi revoltaţi:

— LINGURA! LINGURA! LINGURA!

Autobuzul se opri chiar în faţa stâlpului pe plăcuţa căruia scria numele staţiei: „Borangicul”. Urcă. Aruncă o ultimă privire în momentul în care maşina porni. Primii cruciaţi cu plete albe se iţiseră bâţâindu-se la ferestrele pe care le smulgeau cu o putere nebănuită. Maşina coti şi imaginea dispăru, lăsând în urma sa zăngănitul tacâmurilor de aluminiu, care se auzi până departe. Îi atrase atenţia un afiş zdrenţuit, lipit pe cabina şoferului. Reuşi să descifreze câteva litere, cu care alcătui două cuvinte: CRUCIADA BĂTRÂNILOR. O frână bruscă puse capăt speculaţiilor, iar peniţa plesni neputincioasă, împotmolită în hârtia poroasă, împroşcând de jur-împrejur stropi de cerneală neagră ca un întunecat foc de artificii.

camera (*folder*)

schiţă de interior.’93.rtf

Durerea urcă ascuţit în capul pieptului. Închide cartea şi se lasă pe spătarul scaunului. Pleoapele cad grele, dar lumina veiozei tulbură întunericul, schiţând o lună zgrumţuroasă pe perete. Căldura radiatorului îi încorsetează genunchii ca în ceară fierbinte. Vâscul atârnă prin toate colţurile. Printre florile şi frunzele uscate, verdele lui ţâşneşte ca o falsă speranţă. Pe maşina de scris atârnă uitat un batic. Pe el sunt imprimate clapele unui pian, o pană de scris, un inel bărbătesc cu rubin, portretul lui Schubert (1797 – 1828) deasupra unor foi de manuscris răvăşite, o carte groasă lângă o pereche de ochelari cu lentile mici şi rotunde. Trandafirul japonez se odihneşte pe lada de la capătul patului, într-un ghiveci de lut cu margine verde. E înconjurat de albume de artă şi cărţi.

Lângă, o fructieră de argint goală, blocuri de desen pe care stă o cană maronie purtându-şi la fel de delicat ca o vază propriile flori, pensule de diferite mărimi şi culori. Deasupra, pe perete, atârnă icoana Fecioarei, argintată. Din coşul de răchită pentru gunoi iese codiţa uscată a vâscului de anul trecut, pe care-l păstrase. Sub biroul dantelat, planşeta de lemn pătată doarme laolaltă cu o mulţime de numere din *România literară*. Dicţionare prea groase domnesc între birou şi şifonier, pe jos. Pe una dintre noptiere, cărţi şi casete, un ou de lemn de la Ierusalim într-o scrumieră de alamă şi o reproducere tip carte poştală cu Mântuitorul, mozaic de la Sfânta Sofia. Pe partea laterală a şifonierului, cea dinspre birou, sunt lipite un afiş cu Iisus pe fond albastru (detaliu de la Voroneţ), iar dedesubt un desen în creion după unul dintre autoportretele lui Van Gogh. De un cui bătut pe marginea de sus a dulapului atârnă de un fir de sfoară o cruce de argint cu un Iisus primitiv încrustat, dar şi un boboc de trandafir uscat. Pe perete un alt Iisus, desenat în tuş şi o icoană mică, pe lemn, a Sfântului Nicolae, cu greu distingându-se pe fondul întunecat. Urmează fotografiile alb-negru: o cruce de piatră, o poartă maramureşeană cu acoperişul distrus, o biserică de lemn, o fată aşezată într-un colţ de zid rezistent, de cetate, o străduţă de pe Lipscani. Covorul roşu cu negru… deschide ochii, apoi un sertar… pe marea roşie plutesc alge negre până departe, în oglinda de pe colţ.

reluare ’96.rtf

Tremură fereastra ca şi cum ar fi trecut un tren. Becul îmi bate drept în ochi. Caut ochelarii de soare. Dau peste o carte despre oglinzi. Vuietul termocentralei îngheaţă caloriferul jupuit de vopsea. Trandafirul a degerat în vaza de alabastru. Îmi place cuvântul acesta, „alabastru”. Cărţile dorm pe şifonier, iar jurnalul mai are doar câteva pagini şi mâine va ninge din nou.

Deschei puloverul, mă joc cu nasturii de lemn, lăcuiţi. Doamne, el nu acoperă nimic, pixul-creion cu mină O, 5 scrie singur, deşi eu scriu. Oglinda ovală e în spatele meu,

mi-e tare frică să mă-ntorc. Pândeşte argintat, pe colţ, lângă pat.

Mai demult, să tot fie un an, se năşteau din aluat *Poemele camerei*. Îmi amintesc de camera mea. Un birou, un scaun, patul catifelat, şifonierul negru, greoi. Cu un ochi vedeam un cap cu rotiţe de ceas în loc de creier, iar cu celălalt un portret de poet tânăr. Între şifonier şi birou purtam multe poze alb-negru. Pe cap, lampa cu abajur de carton înflorat se aprindea şi se stingea regulat. Unghiile, din bucăţele de ziar, zăceau tăiate lângă coşul de răchită. Seara, ieşeam foşnind o eşarfă de foi pe holul-tunel, către baie. Dădeam drumul la duş şi lacrimile se pierdeau în obrajii buretoşi.

Nu pot să continui aşa, textul explodează, se fărâmiţează, fără sfârşit, în loc să se-nchege într-un tot material, funcţional, real, ideal, fatal, banal.

Doar atât a rămas din vechea trudă, a murit pe mare, fără colac de salvare, şi toţi au plâns, s-a iscat furtună, cu multă cerneală, peniţe şi ceară. Apoi a apărut soarele şi sigiliul s-a topit, necitit, în apa sărată a curs şi formă ciudată a luat, de păpuşă vrăjită, cu ac.

Pe rug urla nerăsfoit manuscrisul dat la legat. Călugării tropăiau în jurul lui, mascaţi. Unul mai înalt a suflat în foc să-l înteţească, aţi priceput. Mai iute, mai iute, puneţi lemne, turnaţi benzină, gazolină, să piară otrava tipărită! Din limb un grec cu de-mprumut barbă-nfloritã a aruncat apă dintr-o amforă prăfuită peste prăpădul creştin. Vai, Doamne, era ulei! Sfârâiau mititei, de mână şi de tipar. O cisternă apare cu aripi printre deltaplanoare.

E iarăşi zi, pereţi-s la fel de murdari, crucea de lemn pe şiragul de melci e-n cui, străbunicul are mustaţă şi-un ac de cravată cu perlă. Trandafirul japonez, foarte tinerel, locuieşte-n ghiveci, pe birou. De câţi ani n-a mai trecut trenul pe aici? Au scos şinele, s-a asfaltat. Copiii se duc la şcoală, cu ghiozdanele-n spate, aşa ca-n compunerile despre toamnă. Ar trebui să golesc coşul ăsta, e plin de hârtii scrise, mototolite, dar cine naiba scrie în casa asta? Jimmi latră citeţ către mine.

Notă

Am găsit *Poemele camerei*, scrise în vara lui 1994, pe care le reproduc în final pentru uşurarea muncii istoricilor literari şi din respect pentru Cititor:

Poemele camerei

Crengile-n grile se spovedesc, fereastra le ascultă cu lumina dinăuntruân timp ce afişele se dezlipesc de pereţi. Frunze acoperă asfaltul odăiipe care alunecă o luntre subţire şi neagră, fugită din peisaj. Ea încearcă să scrie poezie, o fixez cu ochii mei, jumătăţi de mărgea, miroase a rugină, lemnul şifonierului e ud, biroul – un păduche de lemn.

Scârţâie, curge, fâşâie, verb.

Vântul mişcă ploaia.

Se uită la mine.

Am albit în cui, fundele-s încă roşii sub praf.

Scrie, continuă să scrie.

*

Am vorbit cu Julio căruia îi atârna ţigara-n colţul gurii, vorbe şi cărţi amestecate, autostrada, prinsă-ntre canioane, nu are fin, film, soarele arde, un serial prost invadează cu eroii lui sufrageria, ea se ascunde, printre bibelouri, în vitrină, japonezul pescuieşte particule de praf de pe cristal, din jurul balerinei încremenite fotogenic.

Julio a rămas cu Domnişoara Cora pe covor:

\+ 39, 9° Prinde mercurul!

Mă scuzaţi, caietul roz aşteaptă lângă V.

*

Greutatea picăturilor striveşte dreptunghiul prin sunet. Ritmul inimii se reglează după curgerea pe verticală. Îngeri căzuţi înăbuşă romantismul din aer. Trei propoziţii lovesc tabla ferestrei. Şi câte puncte!

Linia se desparte de-nceput şi circulă, circulă, circulă

— Spunea cineva – în lungimea ei.

Un ochi îţi e acoperit cu un portret, care nu era al poetului.

Continui să te semnezi rococo, dar creierul te priveşte după grilaj din capul dezvelit al omului afişat.

*

Portmantoul încărcat atrage întruchipare, se sprijină violoncelistul pe arcuş, Iisus binecuvântează din nou, cocoţat pe cărţi, Van Gogh desenează cu genele, asta nu e ploaie de vară.

Doamne!

Pe stradă, vecina şi frunzele se sperie de vânt, peria de haine doarme pe şifonier cu jumătate de trup-Nu mă interesează, dragă. Doar pungile foşnesc, totuşi nemişcate, greşeala şi-ntâmplarea plutesc la suprafaţă.

— Ai grijă, mâine dimineaţă te vor spânzura de-un balon, contur verde, aţă verde, un citat e scris pe el (cu verde).

*

Gălbenelele se ciufulesc în cana de lut ars iar tavanul se lasă-n jos, peste fructiera care argintează sticluţa cu leac sub privirea Fecioarei cu pruncul.

Ea soarbe sicriul încăpător cu lumina, sunt în icoană eu şi oglinda, lipseşte totuşi ceva, o fereastră cu bloc cu ferestre cu oameni, prin ramă văd doar camera, acelaşi bleu pal pătat de fumpăstrând urmele ţânţarilor ucişi cu paleta de plastic.

Jos punctul!

Se desface-n spirală mă tot duc şi las păr, afişe, cărţi, mâini şi oraşe pe mine mă las într-un arc de oţel – caiet gol. Liber şi impersonal sar peste gropi mascate de nori, jupoi catifeaua prăfuită, arcurile sar însângerate, de os prosopul se umflă-n vânt şi barca cu perne, cearşaf şi pătură de cămilă străbate învolburarea din veşmintele sfintei, cetatea se scufundă în ochiul-pupilă. Nimeni nu filmează, reflectorul coroanei luminează rubiniu. Explozie! copilul scapă globul crucea se-nfige-n asfalt, între o Dacie şi-un câine râios preoţi aleargă, pierd căzdelniţi, se-ntorc – Pe locul acesta vom ridica o biserică.

*

Iisus în cărbune se uită la mine stă să iasă din dreptunghiul alb scândură, giulgiu e prea simplu, ştiu cum te rogi e greu să scrii, Ionesco a făcut-o ultima oară a spus-

o

O-ul e litera literelor pentru că este oul. Deja e sâmbătă continui să scriu vineri limba ceasului se roteşte aiurea după mâna care spiralează ochii LUI, prea mic locul pentru portret.

Întrupare, Lumină, Cuvânt.

Duhul se opune Literei

Becul arde, Pionezele strălucesc verbele, în general, mă plictisesc

…florile de lemn, cu frunze, mai sus, mai sus, plouă peste casetă înăuntru… (o foaie) Noapte bună, Iisuse.

*

luni. Doamne, Iisuse Hristoase miluieşte. marţi. Doamne, Iisuse Hristoase miluieşte. miercuri. Doamne, Iisuse Hristoase miluieşte. joi. Doamne, Iisuse Hristoase miluieşte. vineri. Doamne, Iisuse Hristoase miluieşte. sâmbătă. Doamne, Iisuse Hristoase miluieşte. duminică. Doamne, Iisuse Hristoase miluieşte. luni. Doamne, Iisuse Hristoase miluieşte. marţi. Doamne, muzică de cameră.rtf

Pe muzică de… privesc pe fereastra albă de hârtie, pe care nu se vede decât „Pe muzică de… privesc pe fereastra albă de hârtie, pe care nu se vede decât o linie lungă înghesuindu-se-n dreptunghi. Oricând ar putea ieşi din spaţiul de joc. O ating cu pixul 045 REDBIRDS FINE CARBURE. Capacul albastru se decolorează pe măsură ce geamul curge lângă piciorul mesei. Florile din vaza de alabastru cad pe cartea de citire, din care cuvinte, litere, virgule, liniuţe, bastonaşe şi bucle fug în desenul covorului de iută. Colţuri ascuţite, neasimilate tânjesc după talpa piciorului, după mângâieri. Fachirul calcă învins de voluptate. Paralelipipedul se umple de sunete. Pereţii se despoaie de zugrăveala pală, dansând. Pe scaunul alb îşi întinde pânza. Pândeşte cu mâinile muiate în griul celest, extras din puful norului staţionat deasupra blocului H 17. Nud. Betonul, pudic, trage de laturile patrulaterului. Doamne, a-nceput să plouă! Pictorul se topeşte în cimentul de pe hall. Sar pietricele către lumina becului de 60 de W. Suspendate în ploaia lăptoasă, alcătuiesc o constelaţie

abstractă din care nu pricep nimic. Lumina sporeşte electric până devine foc. Flăcările se-nteţesc cu fiecare picătură de apă calcaroasă. Biblioteca, nu! Lemnul arde, dar cărţile se-nviorează, trezite. Înfloresc. Mirosul lor îmi dilată nările. Excesiv de rotunde, înghit mesaje atrase de părul crescut luxuriant. La pagina şase şi jumătate răsări soarele. Vitraliul strălucea prea puternic, iar caseta se terminase. Şase mici preludii continuară împletirea în labirintul de cioburi. Păstrau culorile urmărind lumina. Ochii mei, însă, se rătăciseră. Pupila unuia, înghiţită de ciment, a ieşit peste câţiva ani la suprafaţă. Piatră albă, rotund în neregularitatea celorlalte, prinse în negru dens, uleios. În tot acest timp, ei au putut oricând să se uite la mine, prin golul lăsat de pupilă. Da, mi-aduc aminte, un fel de tunel fără ieşire, trebuia să-l străbaţi de două ori, mi-a spus într-o zi un prieten. Prima oară am tot înaintat, cu gândul aiurea. Când m-am uitat înapoi, nu se mai zărea nicio rază de lumină. M-a cuprins spaima şi am luat-o la fugă, lovindu-mă de tot soiul de făpturi create din beznă şi din închipuire şi din cărţi. Urlam cu speranţa de-a găsi un sprijin real în propria voce. Dar sunetele erau înghiţite de întuneric. Încovrigat pe pământ, renunţasem la orice mişcare, paralizat, când a început o ploaie rece, măruntă şi deasă. Înţepăturile picăturilor nu au aparent nicio legătură cu alunecarea mea până în lumina proaspătă a unei dimineţi. Cearşafurile foşneau în note de papirusuri fine. Găoacea se-mpodobea cu o pupilă albastră de sticlă. Îl priveam cu milă pe acest om-contur care credea în vise. În mod fatal mila încălzi ochiul şi gheaţa pupilei scăpă o lacrimă pe cerneala celui desenat. N-am putut împiedica dizolvarea sa într-un nor bleu pe cerul dictando, atârnat pe perete între două tablouri. Din când în când, vântul intra pe sub uşă şi răscolea întreaga odaie de carton. Imediat după micul dejun, apa ajunse la mine. Înmuia tot ce întâlnea. Doar geamul, deşi mototolit, rezista. Cutia se frânse, mustind, strivindu-mă cu cele şase feţe ale ei. Atunci, muzica penetră fereastra neînvinsă cu un soare de toamnă în octombrie. Strecurat sub cap, ca o pernă, mă

obloji cu affetuoso. Respiraţia a fost reluată odată cu uscarea cărţilor de pe etajeră. Viaţa începea din nou pe muzică de…” Pe fereastra albă, de hârtie, nu se vedea decât atât.

corectură la caietul de bio.’96.rtf

„Există poate un copac atât de înalt încât urcându-te în vârful lui să poţi ajunge în altă lume, în lună”.

Italo Calvino, *Baronul din copac*

Camera mea are-n loc de pereţi patru uşi. Le-am încercat pe fiecare, dar, cum deja vă aşteptaţi, erau încuiate. Atunci m-am uitat cu speranţă în sus. Mult prea sus pentru a evada, privirea mea bănuia cerul, ca să nu-şi recunoască neputinţa. Ce-mi rămânea de făcut? Sub picioare pământul părea singura cale de scăpare. M-am apucat să sap cu mâinile. Când groapa a ajuns la înălţimea mea, cu mâinile însângerate am dat de ceva tare. Cum spiritul de aventură încă nu-mi pierise, gândul îmi spunea că-i o comoară. Aşa am descoperit lacătul cu care era încuiat cufărul. Încercând să dau de marginile capacului, am tot săpat, aruncând pământul când într-o parte, când în alta. Mi-am dat seama în curând că efortul meu era inutil: stăteam chiar pe capacul căutat. Înainte să mă gândesc cum îl voi deschide, trebuia să rezolv problema pământului – unde să-l pun? După ceva timp am luat o hotărâre disperată: îl voi mânca. Mâncam, dar tot mai rămânea. Tocmai mestecam o gură de pământ uscat, prăfos, când a început să plouă. Fericită am băut atâta apă, cât să sărbătoresc certitudinea că, acolo sus, mă aştepta libertatea. Ameţită bine, am adormit cu burta plină de pământ îndreptată către calea speranţelor mele. Până la trezire, regret, n-am visat nimic. Deşi, când am deschis ochii, totul părea un vis. Din burta-mi jilavă răsăriseră fire de iarbă, iar din buric dăduse un întortocheat pui de copac. Mai mult uimit decât speriat, mi-am ridicat privirea către cerul pe care mi-l aminteam albastru şi n-am renunţat. Ideea salvatoare nu s-a lăsat aşteptată. Lucrurile se schimbaseră, trebuia să mă folosesc de asta. Reconsiderându-mi vegetaţia crescută pe pântece, am

decis să mă ocup de ea, pe cât îmi stătea în putinţă, mai ales de puietul acela central. Deja îl vedeam înalt. Atât de înalt încât să ajungă acolo unde eu nu voi ajunge niciodată (realizasem, în sfârşit) – la cer.

Într-o după-amiază de aprilie, crengile s-au întins leneşe. Vârful uneia a pătruns acolo unde, pe vremuri, nu era permis, dincolo de uşile preaînalte.

Un grup de copii, în excursie, au zărit de pe deal o construcţie ciudată în vârful căreia flutura o flamură verde. Lăsând-o în urmă pe doamna învăţătoare, copiii au alergat într-acolo. Mare minunăţie le-a fost dat să vadă: un turn pătrat alcătuit din uşi uriaşe. S-au suit unul în cârca celuilalt ca să ajungă la clanţă, sub privirile îngrozite ale doamnei. După două încercări nereuşite, a treia oară, căci aşa se-ntâmplă mereu, reuşiră. De-abia au atins clanţa şi uşa s-a deschis răsturnându-i pe copii. Şi în acelaşi timp s-au deschis şi celelalte uşi. Înăuntru, o frumuseţe de copac, cu o rădăcină ciudată, aeriană, ca o gogoaşă de mătase. Copiii l-au înconjurat şi, luându-se de mâini, au început să se învârtească în horă, din ce în ce mai repede, cântând. Dar dintr-odată, chiar sub ochii ei, cântecul şi mişcarea s-au curmat. Să se fi stricat? Nu, probabil s-a consumat bateria. Închise cu grijă uşiţele, nu cumva să rupă ramurile atât de fin sculptate în lemn. O aşează la locul ei, pe raftul al doilea al bibliotecii. Ieşi şi închise încet uşa, ca şi cum s-ar fi temut să nu trezească pe cineva.

nasopolis.’00.doc.

S-au strâns pe covor cărţi, foi, chiar şi o pungă de plastic albastră, o mapă de carton îndoită, un capac de pix, câteva ziare, toate alcătuind un oraş heteroclit aproape în întregime de hârtie, în mijlocul căruia tronează, pufos obelisc, unul din papucii mei îmblăniţi. Cocoţată pe scaun, îmi rotesc dumnezeieşte privirea pe deasupra ciudatei aşezări. Chiar lângă templul de lemn cu sertare, pe al cărui acoperiş îmi sprijin cotul divin, o pagodă de dicţionare deschise şi aşezate unele peste altele, temelie fiind *Istoria* lui Călinescu, iar moţ *Larousse*-ul interbelic. Urmează mai multe locuinţe lacustre, unite-ntre ele de

poduri asimetric alcătuite din foi dantelate rococo de scrisul de mână. Şi dintr-odată privirea urcă ameţitor până la ultimul etaj al unui zgârie-tavan, etajul *Decameron* (volumul al doilea, Editura pentru Literatură şi Artă, Bucureşti, 1968). O molie dă târcoale etajului *Ulise*, dar nu vede nimic pe fereastră fiindcă-i lipsesc notele aşa că alunecă mai jos, până la *Odiseea*, de unde oarbă nimereşte în *Cartea de nisip*, moment în care palmele-mi fine scăldate în unsori zeieşti (Nivea) împlinesc destinul implacabil printr-un simplu… PLICI! Molia cade secerată/răpusă/trăsnită printre scamele de pe covor. Câteva foi tresar, iar *Arca lui Noe* (volumul 2) pluteşte la nimereală câteva leghe de iută. Speriată de acest potop secund, pe care nici eu, nici marele matematician nu-l prorocisem, îmi părăsesc jilţul şi calc în picioare tot ce-ntâlnesc în cale: M. Eminescu, *Poezii* (o copertă cenuşie, tapetul scorojit al unei umede mansarde), I. Creangă, *Amintiri* (şopron portocaliu de carton), I.L. Caragiale, *Momente şi schiţe* (falanster alb cu maro în care fiecare e egal cu fiecare întru prostie). Dar îmi vine de hac hanul format B.P.T., I. Salvici, *Moara cu noroc*, de care mă-mpiedic şi cad cu nasul de uriaş în coşul de răchită plin cu cocoloaşe. Ditamai mutantul – în carne şi oase – neputincios ca motanul Tom cu capul în găleată. Cu capul, treacă-meargă, dar cu nasul? Deşi – dragă cititorule model sau concret sau Eco mai ştie cum, stimate tovarăşe capitalist, intelectualule, şomerule, tăcută opinie publică – ce spuneam? Primesc să se revizuiască, dar… pardon, am greşit pasienţa (cărţile astea!). Mai bine-mi bag eu nasul în gunoiul meu decât să şi-l bage alţii. Final apoteotic cu happy-end nostalgic: Cleopatra în costum de scenă din piele de viperă (pantaloni şi bustieră) pe o canapea-buze, model Dalí. La picioarele ei, în genunchi, un nobil francez al cărui nas depăşeşte borul pălăriei de muschetar. Îmi aplec urechea născută din spuma mării:

— Cyrano, my lover, kiss my lips! 3

— Non, merçi.

— Kiss my ear!

— Non, merçi. Je suis pas ton Fuchs.

— (*excited*) Kiss my nose!

— Sure, baby! 4

Apare (din negura vremurilor) un menestrel păduchios care mută nasurile spectatorilor din primele rânduri. Şi balada începe să curgă armonios în batistă:

Où sont les nez d'antan!

Stop cadru: The Noses: Mr. Nose (Cyrano de Bergerac), Mrs. Nose (Cleopatra) and Nose Jr. (Pinocchio).

THE eND

noptiera.rtf

Lipită de perete, noptiera străluceşte neagră în lumina zilei la amiază. Un personaj care ar putea lua oricând Oscarul pentru cel mai bun rol secundar în filmul camerei. O lume se sprijină pe ea şi alta se ascunde îndărătul uşiţei uşor ondulate. Unele culcate, majoritatea în picioare, cărţile stau ordonate deasupra, cotor lângă cotor. *Întâmplări din irealitatea imediată*, *Vocabularul psihanalizei*, *Poetica*, *Manierismul în literatură*... Peste câteva volume Platon, format mic, două minidicţionare francez-englez/englez-francez, cu paginile îngălbenite şi coperte de culoarea rodiei, simetric aşezate astfel încât să servească de soclu pentru vaza de alabastru în care-mi place să pun narcise. Un alt rând de cărţi în spate. Pe ele o casetă de argint patinată, fotografia sepia a străbunicului, papa Josef, şi o scrumieră dantelată de bronz pe post de tipsie pentru oul din lemn preţios, pe care scrie Jerusalème. Albumele de artă marca Taschen (Van Gogh, Rembrandt şi Arcimboldo, pentru curioşi), un coupe-papier în formă de iatagan, busola cu oglindă al cărei metal a înverzit de la umezeală (ca şi cum ar fi zăcut pe fundul mării), două casete audio, toate astea pe noptiera solidă, de modă veche (piesă din dormitorul de fată al mamei). În cele două intrânduri de dedesubt, nişte dicţionare şi, rătăcită, caseta cu muzica din filmele lui Fellini. Şi ai ajuns astfel, cher lecteur, la uşa misterios întredeschisă a noptierei.

Scot mai întâi o veche călimară de birou din sticlă, cu

loc special pentru tocul de scris. Trag apoi de firul încurcat al unui aparat (posibil föhn-ul stricat) şi se rostogoleşte pe parchet suportul de sugativă din lemn negru, cu mâner, aşa cum existau pe vremuri în birourile conţopiştilor. Întotdeauna l-am asociat cu mânecuţele funcţionarilor. Föhn-ul este înlăturat din acest *bric-à-brac* (am hotărât cu putere auctorială că nu e interesant). Într-o pungă lunguiaţă mai multe rolfilme alb-negru. Le răstorn pe covor. Iau unul, la întâmplare, şi-l derulez poză după poză uitându-mă la ele în soare. Bunica, mama, tata, fratele meu şi, bineînţeles, eu, la mare. În spielhosen şi cu codiţe în braţele tatălui meu, pe malul mării. Cu mama, după baie. Tata cu Oma, cum îi spuneam bunicii mele născute Werner (pentru biografii împătimiţi). Eu în slip şi saboţi. Eu construind castele de nisip. Eu… Renunţ să mai cercetez şi celelalte rolfilme pe care le las împrăştiate, îndreptându-mi atenţia către un alt aparat cu o carcasă gri de metal şi un obiectiv îngust, un aparat care ştia să „spună” poveşti prin imagini. Vechiul proiector. *Croitoraşul cel viteaz*, *Ridichea uriaşă*, *Păcală şi Tândală*, poveşti pe care le văzusem de nenumărate ori (pentru că numai pe astea le aveam), însoţite de zbârnâitul de rigoare, proiectate pe unul dintre pereţii camerei mele, transformat în ecran fiindcă nu avea tablouri. Îmi amintesc şi diapozitivele care descompuneau în bucăţi Columna lui Traian, pe care le cumpărasem de la Muzeul de Istorie, când îl vizitasem împreună cu, pe atunci, tovarăşa învăţătoare.

Din spatele aparatului alunecă tot soiul de foiţe, un carneţel verde cu arc, unul ceva mai mare, cu coperte negre. Le scot afară cu gândul de a le tria şi A ARUNCA ceea ce prisoseşte. Vechi orare, scrise minuscul, din vremea studenţiei. Nume de cursuri, de profesori, ore, săli – timpul meu pierdut se derulează cu fiecare pagină de carneţel sau foiţă pe care notasem rapid cota unei cărţi. *Cinemateca*. *Tichet*. *Rândul 15*. *Locul 4*. *Tichetul este valabil numai însoţit de biletul de intrare*. *Păstraţi tichetul pentru control*. Încă un tichet pe rândul 15, locul 3. Le păstrasem prea mult, din întâmplare, pentru un altfel de

control, al amintirilor, încă neprăfuite, dar dureros de recente. Mă-ntreb ce film văzusem şi cu cine? Să fi fost un film de Felllini, de Truffaut, de Antonioni? Poate Greenway? Zanussi? Waijda? Mi-ar plăcea să fi fost unul din filmele lui Tarkovski, dintr-acelea pe care le-am văzut de 5 – 6 ori: *Călăuza* sau *Rubliov*. O bibliografie pentru un curs de filosofie: Platon, Aristotel, Blaga, Jaspers, Piaget, Heidegger, Hegel, Kant, Wittgenstein, Vianu. Ceva îmi spune că n-am reuşit s-o parcurg integral (nici până acum, recunosc) – prea multe nume „grele" pentru un semestru sau chiar pentru un an. Completez o fişă de bibliotecă rămasă în aşteptare de ceva vreme: CERERE PENTRU LECTURĂ ÎN SALĂ. Nr. loc.:? Nr. permis:? Cota:? Autor-Titlu: A.A. – *Ricycle Bin*. Nr. vol.:

1. Data:? Semnătura cititorului: A.A. Ocupaţia: scriitoare. Pe o bucată de hârtie zdrenţuită cărţile lui Nabokov, subliniată *Lolita* (observ că lipseşte *Look at the Arlequins*! prima pe care am citit-o, în franceză). O listă de cote: Mircea Ivănescu, *Versuri* II 119710, Virgil Mazilescu, *Versuri* I 31244, Daniel Turcea, *Entropia* II 136442 şi *Epifania* II 309990 sau II 257736. Şi aş putea continua această homerică enumeraţie de cote, care pot fi verificate la Biblioteca Universităţii Bucureşti – Facultatea de Litere, Biblioteca Naţională, Biblioteca Pedagogică. Dacă eşti student sau pur şi simplu frecventezi bibliotecile, Cititorule, le poţi folosi cu încredere, ca măcar în acest fel să câştigi timpul pierdut cu lectura acestei cărţi. (*Captatio benevolentiae*)

Răsfoind teancul de hârtiuţe, scot mai multe – să le spun – fişe de lectură, aşa cum le făceam eu: bucăţi de hârtie (cândva găsisem unele turcoaz, din care cred că mi-au mai rămas câteva) pe care notam numerele paginilor unde descoperisem lucruri interesante, care mă frapau, iluminau sau îmi provocau clipe de adevărată voluptate a lecturii. Aceste fişe, care serveau şi ca semne de carte, difereau în funcţie de scopul lecturii: plăcerea pură, examenele, faptul că altcineva o găsise interesantă (lectură de verificare a gustului), lucrările, curiozitatea ş.a.

(numeroase sunt scopurile lecturii!). Recitindu-le acum, par misterioase mai ales prin golurile pe care le conţin; amintirile nu mă ajută să le umplu decât parţial. Rareori pot relua firul lecturii. Aleg una dintre fişe, scrisă cu creionul. În colţul din stânga, într-un dreptunghi: A. Gide. Apoi: p. 14 – scrisoare – pachet – casetă – consolă; Bernard Profitendieu şi Olivier; p. 17 – ce spune Lucien; p. 29 – „prejudecăţile sunt pilonii civilizaţiei”; unchiul Édouard, romancier; p. 37; p. 53 – aventura lui Bernard şi a romanului; p. 54 – Tezeu / Bernard; „Dacă aş putea să mă detaşez puţin de mine însumi, în mod sigur aş face versuri.”; p.55-L. Griffith – Vincent; „făcea din el opera, statuia pe care avea s-o modeleze”; p. 63 – Édouard (jurnal); p. 64 – Laura; p. 66 – Édouard scrie un roman, *Falsificatorii de bani*;

p. 74 – jurnalul lui Édouard; p. 79??? (neinteligibil); p. 97, p. 105 – „tragicul moral”; p. 106 – „intriga încâlcită”, „hăţişuri”; p. 116 – „inconştient şi vital”; „cuvintele se veştejesc numai când le tipăreşti”; p. 125 – „abisuri imense”; p. 129 – jurnalul = „E oglinda pe care o plimb cu mine”; pp. 149 – 150 – romanul; p. 151, p. 153 – jurnalul unei opere; p. 176; p. 263. (*Am pus punct şi virgulă, deşi în fişa de lectură însemnările erau scrise unele sub altele.*)

Mai găsesc alte fişe de lectură la: *Condiţia umană* de A. Malraux, *Les Gommes* de A-R. Grillet, *Vineri sau limburile Pacificului* de M. Tournier, *Peregrinul transilvan* de I.C. Drăguşin, *Memoriile lui Hadrian* de M. Yourcenar (pe o microscopică bucată de carton galben), *Ochii Maicii Domnului* de T. Arghezi, Borges (începe cu un citat subliniat: „Eu afirm că Biblioteca este fără sfârşit.”). Pe o parte a foiţei, Borges, pe cealaltă, enumerate mai multe titluri de poezii ale lui Leonid Dimov. Obosesc tot răsfoind amintirile astea de hârtie, din care aş putea construi doar personajul lecturilor mele trecute, cel care a ucis în mine zâmbetul naiv şi dorinţa firească de a trăi. Aruncat pe o pagină, un citat din Dylan Thomas: „O, make me a mask”. Îl citesc cu glas tare o dată, de două ori, de trei ori… îl repet de nenumărate ori până când nu se mai înţelege

nimic. Rămâne un zumzet, un murmur de cor antic construind din sunete un sacru lăcaş. Fac bucăţele toate aceste hârtii, pe care le adun apoi într-un morman. Aşez „cenuşa” cititorului care am fost în „urna” pe care o am la îndemână, coşul de răchită de sub birou. Mâine o voi împrăştia în ghena de lângă parcare.

bătrâneţe (*folder*)

păpădia.doc

Pălăria de dantelă se prăfuia în fotografie. Am tras jaluzelele în timp ce mama povestea despre pisici. Femeia asta, în alb, locuia foarte sus. Şansoneta era aceeaşi, repetându-se automat. Îmi plac fotografiile sepia aşa cum îi plăceau ei florile presate.

Încă înainte de pension îşi inaugurase colecţia. Cărţile pe care le mai păstrase, îngrămădite pe şifonierul scorojit, ţineau loc de ierbare. Pe timpuri, fiecărei cărţi îi era destinată o floare, astfel încât titlurile fuseseră înlocuite cu numele plantelor, pe care le foloseau toţi cei care împrumutau cărţi de la ea.

Fusese o cârciumă acolo unde acum era o grădiniţă. Cartierul îmbătrânise cu oamenii şi casele lui. Iar grădiniţa părea o jucărie aruncată în podul cu vechituri. O zăream trecând cu plasa în care atârna sticla de lapte pentru pisici şi o urmăream până în fundul curţii, printre copiii care se jucau în groapa cu nisip. Ştiam că urca sus, după scârţâitul scării de lemn. După ce închidea uşa, apăreau, din toate părţile, pisicile. Se chemau una pe alta la masă, mieunând.

Scara se umplea de mâţe şi cotoi, care se luptau, sărind una în capul celeilalte, ca să ajungă mai repede. Ferestrele vecinilor se închideau nervos, lăsând neterminate înjurături puturoase.

— Vara, mai ales, mirosul umplea întreaga stradă.

— E posibil aşa ceva! Cu copiii ăştia aici, se pot îmbolnăvi.

Pisicile se ghemuiseră pretutindeni: în pat, pe masă, pe şifonier, pe galeria plesnită de care atârna, într-o parte, un ciucure slinos. Pe duşumea era un adevărat covor de blană. Bătrâna îşi punea capotul cu volane. Zâmbea, dar

zâmbetul ei părea un rid.

— Iubise un colonel, un bărbat bine. Sau poate maior, nu îmi mai aduc aminte, drăguţă. Da' şi ea, era dintr-o familie tare bună, de avocaţi. Cât a trăit sora ei, Domnişoara – ştiţi, aşa-i spuneam noi, pe aici – nu ajunsese în halul ăsta. Da' acum, nu mai are pe nimeni.

— Ba mai are pe cineva, un nepot, vine din când în când, urcă la ea, stă câteva minute şi pleacă.

Aşezată pe maldărul de cârpe, îşi aranja turbanul, ascunzându-şi cele câteva fire de păr rămase. Rochia de dantelă neagră n-o mai îmbrăcase de la înmormântarea soră-sii. Luă în braţe cele două pisici fumurii, Gemenele, şi le aşează pe scaunul cu braţe sculptate în formă de labe de leu. Desfăcu dintr-un pacheţel o bucată de colivă şi-o puse pe farfuria de alabastru crăpată. Apoi se-ndreptă către şifonier de unde scoase o cutie… cu fotografii, desigur. Ştiu, chiar ştiu toate trucurile astea plictisitoare. Atunci, de ce? De ce mă interesează bătrâna asta care-şi înfundă acum, pe un ecran marcat de tocurile uşii, urechile clăpăuge cu lână luată din salteaua mâncată de molii?

— Călătorise în toată lumea. Ce albume avea! Cu greu puteai să te uiţi pe ele, din cauza mirosului şi a mizeriei. Îi mai dădeam câte o pâine, câte o supă caldă de pomană.

Păstra şi acum gondola filigranată, pe care i-o dăruise colonelul la Veneţia.

— Trăiseră împreună o vreme, fără acte. Ar fi vrut s-o ştie lumea de doamna colonel, dar nu se putea, colonelul era căsătorit şi avea trei copii. Îi iubea, săracu', c-avea suflet mare, nevastă-sa, însă, era o scorpie. Îi cerea bani Domnişoarei, iar ea, proasta, îi dădea pe ascuns, să nu ştie colonelul. Şi tot s-au despărţit. Într-o zi, după război, a plecat să cumpere pâine şi dus a fost. L-a înţeles. Vremurile erau grele şi copiii aveau nevoie de tatăl lor. Eu atâta ştiu, c-am plecat pe urmă de la Domnişoara.

De ziua ei de naştere, scotea caseta cu fotografii, le lua pe rând şi le arăta pisicilor. Deschidea cărţile ca să miroasă florile presate, retrăind astfel duminicile de vară,

când o ducea colonelul la ţară sau la pădure, la marginea Bucureştiului. În ultimele zile de august era plin de brânduşe mov de toamnă.

— Au găsit-o moartă cu pisicile miorlăind în jurul ei. Au dus-o cu o pătură, aşa cum era, la morgă. Cu duşul şi cu mătura au spălat-o, le era scârbă infirmierelor să pună mâna pe ea. Nu ştiu ce s-o mai fi întâmplat pe urmă, se zvonea c-a ars-o nepotu-său. Avea cavou mare la Bellu, cu statui.

Fetiţa aranja pălăria de dantelă peste buclele blonde ale păpuşii. Se uită la ea. O cută a rochiţei parcă nu era tocmai bine călcată. O îndreptă cât putu, iar apoi scoase din buzunarul şorţuleţului două creioane colorate. Înmuie pe vârful limbii creionul roşu şi începu cu mare grijă să rujeze buzele păpuşii. Albastru îl folosi pentru ochi. Machiajul nu-i prea reuşise, îngroşase liniile prea mult. Supărată, scoase batista ca să şteargă din culoare, dar a fost de-ajuns o mică neatenţie şi roşul buzelor s-a împrăştiat pe toată bărbia de plastic. Acum chiar trebuia s-o spele. O aruncă cât colo în groapa cu nisip şi plecă.

Doi puşti care construiau cu mare trudă o cetate de necucerit, zăriră păpuşa şi le veni o idee. Înarmaţi cu lopăţele săpară, în mod solemn, o groapă în nisip, puseră păpuşa şi o acoperiră. Unul dintre ei căută două crenguţe, le legă cu un fir de aţă şi înfipse crucea în nisip. Moment de reculegere.

Fetiţa se-ntoarse căutându-şi păpuşa, călcând cu sandalele crucea fragilă. Puştii râdeau, dându-şi coate. Dar fetiţa îi zări şi se duse direct la ei, bănuitoare:

— Ce-aţi făcut cu păpuşa mea?

— A murit, răspunseră cei doi, hohotind.

nucile.doc

Pe masa de lemn de sub bolta de viţă se aflau trei nuci. Vântul rostogoli o nucă lângă unul dintre picioarele mesei, de pe care vopseaua se scorojise, dând la iveală un alt strat, mai vechi.

Din casă ieşi domnu’ Nicu, cu bastonul lui noduros. O luă pe aleea ce ducea spre poartă şi se opri în faţa ei.

Strada era pustie. Nu se auzea decât lătratul îndepărtat al unui câine.

La fereastră apăru tanti Georgeta, cu ochelarii ei cu lentile groase şi cu inconfundabila basma în pătrăţele, ca o tablă de şah.

— E cam răcoare, Nicule. Încheie-ţi puloverul.

Domnu' Nicu rămase un timp nemişcat, ca şi cum nu ar fi auzit vocea soţiei lui, apoi se întoarse încetişor şi întrebă:

— Ce spui tu?

— Încheie nasturii la pulover că s-a făcut frig.

— Bine, bine.

După ce se conformă ordinului, se aşeză la masă sprijinindu-se pe baston. Fixă cele două nuci câteva secunde, după care strigă:

— Georgeto, ia vezi unde-i ziarul ăla de ieri?

Tanti Georgeta apăru de astă dată la uşă cu o vestă de lână pe care o scutură de câteva ori.

— Ziarul? L-oi fi lăsat la bucătărie. Mă duc să văd.

Lipăitul papucilor, cândva sandale cochete, cu găurele şi barete, fu acoperit de vântul care se înteţea de la o clipă la alta. Domnu' Nicu apucă cele două nuci care se rostogoleau pe masă ca două bile supuse unui banal experiment fizic. Le frământă între palme în vreme ce gândurile îi zburau aiurea. Se opri un moment şi îndepărtă cu unghiile reţeaua de fire maronii care strângea coaja uneia dintre nuci. Apoi îşi privi buricele degetelor care căpătaseră o uşoară nuanţă cafenie. Îşi aminti de vremurile când era un mare fumător şi brusc i se făcu dor de o ţigară.

Tanti Georgeta venea către el cu ziarul şi tocul de ochelari într-o mână, strângându-şi cu cealaltă gulerul halatului de diftină.

— Uite ziaru', Nicule. N-ar fi mai bine să intrăm?

— Nu încă, hai stai şi tu aici, lângă mine.

— Îngheţ dacă m-aşez şi apoi vreau să fac un ceai. Te chem când e gata.

— Bine, Georgeto. Vezi să nu-mi pui zahăr.

— Nu, nu.

Domnu’’Nicu rămase din nou singur, cu privirea aţintită pe crăpătura din cimentul aleii care străbătea grădina. Parcă nu mai avea chef să citească ziarul. Se uită totuşi la el, cum stătea împăturit pe colţul mesei, cu tocul de ochelari deasupra. Distinse doar literele mari ale unui titlu: DECEDAŢI. Apucă din nou nucile şi, cu palmele făcute căuş, le potrivi atent, după care, dintr-o mişcare, le sparse. Una dintre nuci avea miezul uscat, chircit în coajă, cealaltă însă dezvelise un miez tânăr într-o pieliţă galben-deschis. Bătrânul culese o bucăţică de miez pe care o duse la nas, mirosind-o. O picătură de apă îi căzu pe mână. Îşi ridică faţa spre cer. Pica.

— Nicule, am făcut ceaiul! strigă tanti Georgeta.

Se sculă de pe scaun domol, strânse cojile şi miezurile la un loc, luă ziarul pe care căzuseră deja câţiva stropi de apă, băgă tocul de ochelari în buzunar şi porni agale către casă.

pe culoar.doc

Uşa salonului nr. I se deschide şi pe culoarul întunecos iese o tânără îmbrăcată de stradă. Se îndreaptă către bancheta pe care stau doi bătrâni, dar nu se aşază. Mai înaintează puţin şi se sprijină de caloriferul călduţ. Un iluminator clipeşte obositor. Tânăra încearcă să vadă, în scurtele momente de lumină, chipurile celor doi bătrâni. Unul din ei a venit în vizită la celălalt.

— Ţi-au mai făcut injecţiile alea în venă?

— Da… Ce face Tomi?

— Ultima oară când a venit pe la noi, arăta cam jerpelit.

— Da?

— Şi doar a primit nişte haine bune la pomană. Ce-a făcut cu ele?

— Ce spui?

— Da’tu aproape ai surzit. Ţi-am zis să te mai ocupi de tine şi să-i laşi naibii de copii.

— Mai are bani?

— Dacă nu are, înseamnă că i-a băut pe toţi. Eu n-am

de unde, o haină, ca să n-arate ca un cerşetor, i-am dat, dar altceva…

— Cum? N-are haine?

Dintr-un salon iese un bolnav care străbate culoarul târşâindu-şi picioarele. Apare şi o asistentă, dar dispare ca o nălucă în clipa următoare pe uşa unei rezerve. O tuse seacă îl îneacă pe bătrân.

— Încet, hai că nu mai stau mult.

Din spatele uşilor se aud alţi bolnavi tuşind ameninţător, stârniţi parcă de tusea bătrânului. Tânăra tresare aşteptând să se deschidă uşile saloanelor şi să se năpustească asupra ei aceşti oameni suferind de atâtea boli.

Pleoapele se lasă repede ca să risipească visul urât şi nedrept. Vocile bătrânilor se fac din nou auzite ca într-un teatru radiofonic.

— Duminică au venit la cimitir.

— A, la cimitir… da…

— Fiu-tău a venit şi el… dar fără o floare. Chiar aşa? Să n-aducă el o floare la mormântul maică-sii care l-a crescut?

— E băiat bun Tomi…

Şi bătrânul a fost cuprins din nou de un acces de tuse. Prietenul său hotărî de astă dată să-l conducă înapoi în rezervă.

— Încet… aşa, sprijină-te de mine…

După ce se închise uşa, tânăra deschise ochii. Privirea îi căzu pe bancheta pustie. Lumina clipea în ritmul respiraţiei greoaie a bolnavilor. Pe holul principal apăru o femeie în alb cu o găleată cu apă. Se opri în capătul culoarului, îşi trase mai bine mănuşile de cauciuc, apoi se aplecă asupra găleţii. Scoase o cârpă pe care o stoarse cu forţă, dintr-o mişcare şi o aruncă cu zgomot lipicios de detergent pe ciment.

Tânăra se depărtă de calorifer şi se îndreptă către uşa salonului nr. 1. Intră închizând uşa cu grijă.

credinţe (*folder*)

calea.rtf

O durere sâcâitoare de măsea. Caut un antinevralgic, încercând până una alta o anestezie cu fumul ţigării. Câinele vecinului de deasupra zburdă de colo până colo astfel încât lustra cu trei braţe se transformă pe dată într-o gondolă supusă sorţii schimbătoare (v. *fortuna labilis*). Cu totul altfel înţeleg astăzi, după mai bine de şapte ani (vârsta câinelui meu, Jimmi), psihologia canină. Iau pastila cu o gură de cafea pe care o ghidez, atent, cu limba, departe de gingia minată. Trag blugii pe mine, o cămaşă… încă nu mă încalţ, mai e un sfert de oră până vine Andri. Cotrobăi prin geantă, scot portofelul negru, uzat, în care nu ţin bani. Rozariul bunicii e la locul lui, alături de scrisoarea care începe cu „Dragul şi îndepărtatul meu tânăr” şi de rugăciunea cu un amin neobişnuit: „Doresc să mor cu totul; doresc să mor cu acest tovarăş, cu trupul meu”. Ating crucea mică, argintie. E rece. O lipesc de fruntea încinsă. Mă simt privită, dar mi-e teamă să ridic ochii. Aştept fără să ştiu prea bine ce sau pe cine.

— Tu eşti, Andri?

— Eu.

— Intră, să mă-ncalt. E frig?

— Nu prea. Ai mere?

— Vezi în fructieră.

— Sunt spălate?

— Nu ştiu, şterge-l şi tu.

Duminică, o dimineaţă friguroasă de octombrie. Aleile încolăcite în jurul blocurilor sunt pustii. Pe măsură ce ne apropiem de bulevard zgomotul se înteţeşte. Se aud motoarele răguşite ale maşinilor, clinchetul tramvaielor împodobite cu reclame fosforescente. Întâlnim oameni care, după sacoşele pline sau goale pe care le poartă, vin sau se duc la piaţă. S-ar zice că piaţa este punctul de atracţie al cartierului. Mergem una lângă alta fără să scoatem o vorbă, fiecare adâncită în propriile gânduri. Continuăm să mergem astfel şi în anul 2000, eu în Bucureşti, ea în Boston, tăcerea-i mai mare, kilometrică, dar prietenia a rămas.

Deşi tentaţia de-a pătrunde în labirintul Pieţei,

arcimboldiană arătare, e mare, cotim pe lângă Statuia Soldatului sanitar. Trecem prin dreptul unor blocuri tipice de câte opt-zece etaje, cu aceleaşi boutique-uri, în manieră balcanică, la parter, în vitrinele cărora coabitează chilotul de damă cu danteluţe şi fundiţe, pâinea turcească rumenită, sticla de Coca-Cola de 2 l şi jumătate, o rochie cam uzată (probabil marfă second hand, dar cu un preţ umflat), papuci de plajă (în octombrie?) portocalii etc. etc. etc. Pentru cititorii străini interesaţi de realităţile româneşti care se ascund în spatele acestor „etc. etc. etc.”, căutaţi informaţii la adresa ana Antonescu@yahoo.com).

După acest peisaj în a cărui compoziţie au fost amestecate beton, sticlă, praf, Dacii, maidanezi şi tarabe, în faţa noastră se deschide un drum neasfaltat, mai degrabă uliţă, marcat în dreapta de mai multe case de ţară înghesuite unele într-altele, iar în stânga de o clădire stil vagon, din cărămidă, cu multe geamlâcuri, unele sparte. Pare un atelier părăsit, cu un aer conspirativ, asemenea unui decor din serialele TV de „tristă amintire” cu ilegalişti. Transcriu aici cu fidelitate o frază pe care, cu toată dorinţa mea de re-scriere, nu mă-ncumet să o elimin sau s-o desfac şi s-o refac, dintr-o nostalgică aplecare către scriitura unei alte vârste: „Ameninţată de perspectiva blocurilor proiectându-şi urâţenia grotescă prin repetare, larva asta împietrită, fără culoare, pare condamnată de un zeu, de Dumnezeu să putrezească privirea celui care trece”.

Oamenii s-au schimbat şi ei odată cu peisajul. Multe bătrâne cu basmale negre sau înflorate vin înspre noi câte două, câte trei. Vorbesc aruncându-şi una alteia cuvinte printre buzele tremurătoare de cămile. Pielea stă să le alunece de pe oase şi mi-e teamă că apropiindu-mă prea mult de ele, o să le văd craniile care-şi mişcă mandibulelele în gol. Bătrânele ies pe poarta strâmtă a bisericii. Gardul metalic, nevopsit, deja ruginit înconjoară trupul neîmplinit al bisericii. Se văd cărămizile, acoperişul de tablă e asemenea gardului, ruginit, chiar şi crucea din vârf. Imaginea alcătuieşte un vitraliu în culori reci, care

împiedică lumina să răzbată până la mine. Barba roşcată a lui Van Gogh se aprinde-n girafele prinse-ntr-un albastru tăios, creator de spaţialitate. (Titlul iniţial fusese *Tablouri dintr-o expoziţie*.) Ameţesc.

În curtea bisericii, lume strânsă în jurul unei femei leşinate. Un personaj agită o batistă strigând „Apă! Apă!”, pradă unui bizar miraj. La picioarele leşinatei, un moşulică cu o pălărie plină de pete de grăsime demonstrează ceva folosindu-se de baston ca de un indicator. Spectatorii s-au împărţit în două tabere: unii sunt de părere să cheme salvarea, alţii să-i dea câteva palme şi un pahar de apă, eventual o Nitroglicerină. Stau cu spatele la femeia întinsă pe pământul umed. Asist, vinovată în nemişcarea mea, spectator de gradul doi, la această posibilă tragedie. Dar… femeia îşi revine dintr-odată, călcată pe o mână de-un copil pierdut în învălmăşeala produsă.

Aproape mă-mpiedic de un costum negru din care se iţeşte un cap smochinit. „Fratele zumzăitor” (în variantă ortodoxă) aleargă cu un coşuleţ spre mulţimea strânsă: „Daţi bani pentru terminarea bisericii!”

Observ că Andri nu mai este lângă mine. Intru în sfârşit în biserică. Mireasma de tămâie e amestecată cu mirosul acru de transpiraţie. Crucea făcută mă eliberează de orice senzaţie fizic dezagreabilă. Andri, rezemată de o coloană, se uită la picturi. Deşi noi, nu sunt atât de rele ca-n alte biserici. Cu capul pe spate, îl fixează pe Iisus. Îl pironim amândouă, răstignindu-l încă odată cu privirile noastre. E orb ca un aed.

— Ţii minte, în Moldova, în cupola fiecărei mănăstiri, Iisus privea altfel…

— …dar niciodată la noi, continuă ea.

Preotul trece pe lângă noi, urmat de un cârd de basmale. E tânăr şi n-are barbă. Râde-ntre babe.

Mă opresc în faţa unei icoane, cu nevoie de rugăciune. Zâmbet rujat, încadrat de păr blond buclat, revărsându-se pe faldurile veşmântului roz şi bleu, cu marginile înmuiate în aur. O Marilyn Monroe travestită în Fecioara Maria. Iar Pruncul e un copil bucălat privind

lucios din hârtie ca-ntr-o reclamă la filmul color Kodak. Doamne, iartă-mă. Crucea nu mă absolvă. Ies cu păcatul.

From: Andri Lauric ‹gagata ren.com› Save Address – Block Sender

To: betelmousse hotmail.com Save Address

Subiect: mesaj pentru A.

Date: Mon, 06 Mar 2000 17: 09: 13 – 0500

Reply Reply All Forward Delete Previous Next Close

[…]

Am încercat să găsesc o biserică românească. Există una, Sfânta Paraschiva, dar este departe de noi şi avem de condus mai mult de o oră jumătate până acolo. Am fost la o biserică grecească care este chiar lângă cea noastră, în oraş şi care este singura biserică ortodoxă din zonă. A fost destul de ciudat să stau să ascult două ore cum vorbesc preoţii în greacă. E adevărat că din când în când mai repetau şi în engleză, mai ales predica finală. Nu pot să zic că am fost mulţumită. Nu ştiu de ce bisericile de aici nu reuşesc să semene cu cele de acasă. Toţi prietenii mei se plâng de asta. De exemplu, în biserica grecească era lumină ca la mine acasă. Nici urmă de obscuritatea pe care m-aştept s-o găsesc într-o biserică. Apoi, deşi de afară avea forma unei biserici normale, când intrai, dădeai într-o cameră puţin mai înaltă decât una normală, dar cu tavan obişnuit. Aşa că dacă îţi ridicai privirea îl vedeai pe Iisus la o distanţă de 2 metri de tine şi nu undeva sus în cupolă, cum ar fi normal. Alt lucru care mă enervează e că biserica nu e deschisă decât atunci când sunt slujbe. Va trebui să mă obişnuiesc cu ideea că în ţara asta, ce nu e practic, nu există.

[…]

Ai grijă de tine.

Te pup.

Andra.

Reply Reply All Forward Delete Previous Next Close

Cumpăr trei lumânări de la chioşcul din curte. Vânzătoarea, înconjurată de cărţi de rugăciune, calendare bisericeşti şi iconiţe, cruciuliţe sclipitoare, mi le-ntinde cu

o mână plină de inele. Gestul ei are o largheţe medievală. Parcă mi-ar dărui ceva. Nimic din mecanica relaţie vânzător-cumpărător.

Lumânările ard în adăpostul de tablă. Una la vii, două la morţi. Aprind una pentru morţii pe care îi ştiu şi una pentru ceilalţi, uitaţi în timp. Nici nu bănuiam că numai după câţiva ani aveam să mai aprind o lumânare la morţi, pentru tatăl meu, că în această biserică aveam să-i fac parastasele cuvenite, pomenindu-l, iar tânărul preot avea să-i ţină slujba de înmormântare. Oamenii se-nghesuie s-aprindă lumânări trecând de la vii la morţi şi invers. O întâlnesc pe Andri la uşă. Mi-amintesc cum a leşinat anul trecut în biserică (alta).

Împovărată de plase soioase, legate unele de altele şi peticite, o bătrână se apropie de noi. Cere din priviri înainte de a întinde mâna. Îi dau de-o pâine.

— Să v-ajute Dumnezeu şi Maica Domnului! Sănătate şi noroc să vă dea Domnul, că-i zi de sărbătoare!

La poartă, câţiva ţigănuşi în picioarele goale şi un bătrân olog ne-nconjoară cu palmele întinse. O ţigăncuşă cu codiţe împletite cu funde roşii mototolite mă trage de cămaşă. Maică-sa apare din postul de supraveghere, „camuflată” în fusta zorzonată. Asediată de cerşetori intru în panică.

— Daţi-mi şi mie o sută!

— Colivă aveţi?

— Un pachet, vă rog.

— Dă şi mie, tanti, de-o pâine.

Imagini din *Viridiana* lui Buñuel îmi joacă în faţa ochilor. Reuşesc să mă despresurez. Ieşim pe poartă aproape cu grabă.

— Ai văzut?

— Ce să văd?

— Întoarce-te puţin.

Într-adevăr, îmi scăpase la venire acest tablou, aş zice, suprarealist. Biserica proiecta ca o umbră un grup compact de furnale, de fapt, cazanele uriaşe ale termocentralei CET Sud. Imaginea Mitropoliei sufocate de

blocuri se suprapune palimpsest peste peisajul citadin de periferie. Închid fişierul cu nostalgia timpurilor când bisericile nu fuseseră încă ascunse sau dărâmate.

Instantanee.rtf

Lume strânsă în jurul preoţilor care sfinţesc locul ales pentru biserică, un petic noroios de pământ, aproape de lacul I.O.R., între blocuri. Veşminte strălucitoare, cântec pe nas, miros de tămâie, mişcarea ritualică a cădelniţelor. Biserica se va construi, matematic, în punctul de întâlnire a doua axe: orizontală, Liceul „Dante Alighieri" (fost industrial 26) – bloc 10 etaje, şi verticală, Ştrandul Titan – Lacul I.O.R. În centrul acestei cruci imaginare este montată într-un soclu de ciment o altă cruce, de fier, pentru a marca locul sfânt.

*

Un labirint de garaje înconjoară crucea de fier. Miroase a benzină şi a proaspăt vopsit. Răzbat lovituri de ciocane şi zgomote de motoare. Toate aceste sunete par să se lege într-un pasaj muzical care agresează trecătorul prin ritmul metalic, repetitiv. Bate vântul.

*

Lacătul se leagănă pe lanţul gros ca de ancoră. Uşa de tablă ruginită e dată la perete, dar soarele nu risipeşte întunericul dinăuntrul garajului lipsit de ferestre. Apare hodorogind un bot de maşină roşie, cu un halou de muşte în jur. Rămâne în uşă, dezvăluindu-şi doar jumătate de trup ca-ntr-un spectacol de striptease auto. Decorul e simplu, redus la case pentru maşini, unele din tablă ondulată, altele din beton, cu pereţi ciupiţi de vărsat. Într-un colţ zace cu aripi ruginite un înger smuls din ciment, iar nu picat din nori, cum te-ai fi aşteptat. O Dacie albă semnalizează cu ochii de pisică în ceruri. Meşteri în salopete uleioase (profesionişti sau amatori) schimbă unelte şi păreri între ei în miasmă de benzină rafinată. Apune soarele peste baltă. Ce frumos!

Se-nchid lacăte, scârţâie uşi, un câine e mângâiat duios. Se sting farurile, amuţesc motoarele, soarele-i dus, pe cer apare luna. Îngerul ruginit stă în lumina

reflectoarelor, singur pe scenă. Ce trist! Pe I.O.R. în jos, pe un mal frumos, un înger fu trimis s-aducă darul promis: biserică mândră cu roţi şi motoare, sirene şi faruri, frâne de mână şi de picioare (ca să rimeze cu motoare), dominând parcul de maşini pregătite de culcare (mai bine culcoare, ca să rimeze cu picioare). Ce-i asta oare? Noaptea se lasă, somnoroase păsărele pe la cuiburi se adună. Noapte bună!

*

Scaunele şi mesele de plastic se topesc în lumina soarelui. Reclame roşii cu Coca-Cola înconjoară firma terasei „La Garaje”.

— Ce doriţi?

— Coca-Cola.

— Coca-Cola.

— Coca-Cola.

Copiii se aşază cuminţi la o masă. Bunica numără banii atentă. O maşină se opreşte în dreptul garajelor aflate lângă terasă. Şoferul îl salută amical pe bărbatul care serveşte. O femeie scutură o carpetă în faţa blocului. Copiii sorb licoarea vrăjită cu paiele cam prea lungi pentru ei. Căldură mare.

*

Băieţelul stă pe treaptă şi desenează. Dreptunghiuri fără ferestre, dar cu uşi. Deasupra lor zboară păsări gri, poluate. Cu roşu desenează o maşină, o pălărie cu roţi. Într-un colţ ridică un bloc înalt cu câte etaje vrea el, în faţa căruia plantează doi copaci, trunchiul şi crengile cu maro, frunzele, desigur, cu verde. Zâmbeşte oglindindu-se în propriul desen. Chiar la mijloc, sus, mâzgăleşte cu galben un soare ale cărui raze luminează întregul univers creionat. Mai umple un colţ cu un câine cu trei picioare, câteva smocuri de iarbă aruncate ici şi colo şi desenul e aproape gata. Băieţelul roade capătul creionului meditând. Niciun om din aceia răstigniţi pe foaie nu e desenat sub acest soare generos. Vârful creionului atinge hârtia, ezită… copilul trage cu mişcări sigure două linii încrucişate peste dreptunghiurile goale. Aruncă hârtia şi fuge să se joace cu

maşinuţa teleghidată primită de ziua lui.

scoarţe.rtf

1 Şi Fratele a rămas în faţa porţii, zicând: Nu pot deschide poarta, lacătul n-are gaură pentru cheie.

2 Dar Fraţii i-au cerut cheia, nu l-au crezut. Cel mai mic dintre ei, cuprins de furie, a început să strige în bezna acelei dimineţi de primăvară: Nu putem intra! Nu putem intra!

3 Atunci, o fereastră s-a luminat şi cocoşul călăului s-a trezit din somnul cel de veci, scuturându-se de praf. Cucurigu / Pe domniţă din lene aţi tulburat o / Cu părul veţi plăti / Perucă făurind.

1 Prâslea fu jertfit cocoşului de către Fraţii săi, care nu voiau să-şi piardă coamele bogate, din fire acrilice %, amestecate, la un concert pentru vioară, cu n corzi plesnite, din coadă de cal.

2 Şi creasta cocoşului îşi recăpătă culoarea tradiţională, deşi Fraţii nu reuşiseră să intre, iar cel mic făcuse în pantaloni şi nu mai striga nimic de ruşine.

3 Iar Fratele le-a spus: Daţi-mi cheia, lacătul are gaură. Dar Fraţii n-o mai aveau. Ce păcat! s-a auzit în dimineaţa care, între timp, devenise prânz.

4 Şi iată Domniţa cheală ieşi în balcon, urmată de pisicile cartierului, mai luminoasă ca un bec de 100 W. Fraţii tocmai se aşezaseră pe asfalt, să-şi ia masa în mijlocul naturii. O salutară cu gura plină.

5 Şi ea le-a răspuns, strângându-şi cămăşuţa pe sânii rotunzi ca două mingi de baschet dezumflate. Eu obişnuiesc să joc football la ora asta. Vă invit în echipa mea. Şi le deschise poarta, c-avea interfon.

6 Fraţii se-ngrămădiră în faţa balconului. Arbitrul Anapoda se răsti la ei: „Ia mai lăsaţi-mă cu simbolurile!”, astfel încât echipa Domniţei obţinu lovitura de începere.

10. Dar Fratele, în spatele căruia stătea toată galeria, suflă în fluierul piciorului şi dădu drumul pe teren cocoşului călăului, prezentându-l drept galic.

1 Pentru că jucătorii din echipa adversă fuseseră suspendaţi cu mulţi ani în urmă pe motiv de fault

organizat, Fraţii adoptară o tactică de apărare la Domniţă, mutare pion 2 – 8.

2 Cum meciul lâncezea, Arbitrul părăsi terenul în mod nesportiv şi, pe margine, juca împreună cu cocoşul cartonaşe pe porunci.

13. Nu aduce decât ghinion.

1 Şi cocoşul primi poruncă să facă un ou, dar nu-i ieşi decât o minge de tenis pe care scria Roland Garros.

2 Atunci, Arbitrul se supără pe cocoş şi suspendă partida, ştergând mânios şi tabelul electronic cu un cartonaş roşu jerpelit. Aşa a devenit scorul unul dintre milioanele şi milioanele şi milioanele şi… de secrete ale umanităţii.

3 Domniţa, în şort şi cu chelia arsă de soarele serii pe sfârşite, porunci Fraţilor să-l răstignească pe Anapoda, care acum tăcea privind fix un punct în atmosfera încinsă. Cocoşul se repezi să-l înghită ca pe o mărgică.

4 Numai Fraţii ştiau că-n acel punct din spaţiu colcăiau microbii unei boli necruţătoare. O-nghesuiră pe Domniţă sub un măslin pictat în trompe l’oeil şi-i spuseră, la ureche, secretul care, ca de obicei, ieşi pe partea cealaltă şi ajunse la cocoş.

5 Şi cocoşul, aflând ce soartă i se pregătea, sări peste poartă şi se duse în lume, iar poporul rămase încă o seară nemâncat.

6 După ce făcu un duş cu lapte de măgăriţă, Domniţa rămase pe bidet, cufundată în lectura prescripţiilor de pe sticla de şampon. Fraţii aşteptau, în tot acest timp, la uşa băii, sărind pe loc, discutând despre confrerie.

20. Dar cel mai mic nu se putu (ab) ţine nici de astă dată şi bătu încetişor la uşă: „Nu vă supăraţi, Domniţă, n-aveţi cumva o oliţă de plastic roz pentru copii între doi şi cinci ani?”

1 Degeaba, Domniţa călătorea în altă lume. Strigătul deznădăjduitului ajunse la urechile-i crăieşti preschimbat: „Oiţa mea cu faţa roză, de la doi ani te iubesc de cinci ani”. Părul iubitului flutura din limuzina năzdrăvană, foarte bine spălat şi fără mătreaţă. Aşa îşi aduse aminte de chelia ei şi

de coamele Fraţilor şi de Fraţi: „Fraţilor!”

2 Dar Fraţii plecaseră deja, lăsând în urma lor un şir ordonat de excremente ce duhneau a vegetale macerate.

3 Domniţa deschise uşa neliniştită şi, când zări minunea, spuse doar atât: „C’est une ére exerémentielle, Monsieurs!” Mai târziu aceste cuvinte au fost incluse şi-n emblema casei de… Azi, aflăm de la Institutul de Heraldică de pe Bulevardul colţ cu Strada, acest blazon s-a mai păstrat doar pe uşiţa de sticlă a unui foarte vechi cuptor cu microunde.

4 Şi aripile de hârtie creponată ale Îngerului Ariel se deschiseră îmbrăţişând terenul de sport al familiei regale de la Etajul unui bloc care, din când în când, în timpul liber, zgâria desene abstracte pe norii cubitus.

25. Şi îşi luă zborul lăsându-l pe Arbitru singur în acea pustietate.

1 Dar Arbitrul începu să râdă ca un călugăr zen iluminat. Se aprinseră felinarele. La poartă, Fraţii aşteptau un personaj ciudat, despre care unii spuneau că n-ar mai veni. Strămoşii lor aşteptaseră în acelaşi fel, dobândind înţelepciune. Copiii lor vor face acelaşi lucru, păstrându-şi credinţa.

2 Arbitrul s-a ridicat şi s-a dus la poartă, strigând: Goool! Eu sunt Fratele, Fraţilor, şi am să vă deschid, dar lacătul n-are gaură pentru cheie. Ce păcat! au oftat adâncurile şi înălţimile.

3 Şi îngerul cu aripile din hârtie creponată a revenit, aruncând Fraţilor manifeste în care se vorbea despre ei, despre football şi Domniţă şi cocoşul călăului şi Arbitrul Anapoda.

4 Citind acestea, Fraţii s-au hotărât să spună NU aşteptării, au scris o carte la lumina soarelui, la lumina lunii, la lumina ferestrei, la lumina ochilor şi apoi s-au despărţit, plecând care încotro, fiecare cu câte o pagină de manuscris.

5 Nici până astăzi cartea n-a putut fi reconstituită, spuse îngerul cu aripile din hârtie glasată. Fragmente numerotate sunt răspândite în bibliotecile lumii.

6 Şi cel mai mic lipi pe caietul de desen două aripi tăiate cu foarfeca din foaia lui de manuscris.

Improvizaţii (*folder*)

balul.rtf

„Chacun se signifie par son costume. „Edmond şi Jules de Goncourt, *Journal*

Lustra cu şase braţe luminează camera ai cărei pereţi nu se mai recunosc sub mulţime afişelor alcătuind un colaj-decor; şi această lumină crudă, căzând drept, face să pară şi mai albă, printre scaune şi hârtii, coperta romanului lui Flaubert, aflat în mijlocul covorului, înconjurat de cărţi pline cu tot soiul de întâmplări, personaje şi idei (în original: „farfurii pline cu supă de zarzavat”).

„Fraţii Goncourt” şi „Flaubert” la un bal mascat intim, dat de „Autor”, care poartă haine negre, amestecând piese din mai multe epoci (în original: „Îmbrăcat în Charles IX amestecat cu François Ier”). Are privirea cuiva care se mişcă în vis. În mână ţine o carte cu miros de oase putrezite. Intră „Fantoma tatălui” discutând amical cu „Freud”.

„Salonul” este plin. Seamănă cu acele tablouri ale Umanităţii care se vindeau odinioară pe cheiurile Senei, în care lumea defila în toate costumele sale. Soseşte o femeie mascată în florăreasă şi oferă buchete de violete doamnelor care-şi strâng fustele, mânecile şi eşarfele cu foşnet de stofe, luând loc unele lângă altele. Bărbaţii, în picioare, se strâng prin colţuri. „Fraţii Goncourt” se amuză scriind cu cretă pe lemnul negru al şifonierului: *sunt turci de Carle Vernet şi baiadere* […], *zuavi*, *cerchezi*, *bretoni*, *muschetari*, *femei costumate în nu contează ce şi dezbrăcate în ceva*; *pulpe*, *gâturi*, *mătase*, *catifea*, *panglici*, *curcubeul realizat în muzică*.

„Arnoux” se apropie de „Flaubert”. Acesta se uita la „copilul de cor” care, făcându-şi semnul crucii, începu o rugăciune. Lui „Arnoux” nu-i plăcu. Spuse că religia trebuie respectată. „Charles Bovary” îl aprobă dând din cap.

Un „ceas cu cuc” bătu cu sunete deosebite (lasciv

mecanice) ora 2, dezlăţuind o sumedenie de glume. *Urmară tot felul de calambururi, anecdote, lăudăroşenii, prinsori, o hărmălaie de vorbe se risipiră curând în convorbiri particulare*.

„Îngerul", aşezat pe „taburetul de la pian" (singurul loc unde aripile îi îngăduiau să se aşeze), mesteca alene, fără întrerupere, o friptură de miel.

— Ce poftă! repetă „copilul de cor" uluit, ce poftă!

Iar „femeia-sfinx" dădea rachiul pe gât, ţipa cât o ţinea gura, zbătându-se ca un diavol.

„Autorul" se plimba printre musafirii săi care se băteau cu portocale, cu dopuri, cu cocoloaşe de hârtie. Intrau în vorbă unii cu alţii uitându-şi rolurile, familiile, paragrafele, romanele. Personajele principale şi secundare, plate şi rotunde, mobile şi imobile, funcţionale şi de fundal îi citeau „Autorului" neputinţa în priviri.

„Frédéric" o părăsi repede pe „doamna Arnoux", atras de îndrăzneaţa „Emma" care-l refuză cu o replică potrivită, scontând pe efectul contrar:

— *Nu, prietene, răspunse Emma. Sunt prea bătrână... sunteţi prea tânăr... uitaţi-mă*! *O să vă iubească altele... o să le iubiţi*.

Dar „Frédéric" nu putea să se oprească din contemplarea acestei femei. *Această stare îl pătrundea până în străfundurile firii lui, ajungând aproape un fel continuu de a simţi, un nou mod de-a exista*. Îl abordă pe „Flaubert" cu speranţa că acesta va schimba ceva aducând fericirea în sufletul lui de personaj. Acesta nici nu-l băgă de seamă, prins într-o serioasă polemică cu „Autorul" pe care-l acuza de plagiat în plin bal. Acuzatul se apără slab, schiţând arabescuri de prefixe: „auto", „anti", „POST", „homo „şi „hetero", „para-" (ca prefix etimologic grecesc). Detaşat de această dispută, „Hussonnet" începu să sărute femeile pe umăr strigând, mulţumit de replica lui: Să facem nebunii! „Cavalerul medieval" şi „vizitiul rus" se certau între ei pe tema anului 2000. Unul susţinea că va fi sfârşitul lumii, celălalt că oamenii vor trăi într-o lume nouă, mai bună, în care nu vor mai fi bogaţi şi săraci,

exploataţi şi exploatatori. „Căpitanul” încerca să-i împiedice să se bată. Hărmălaia era mare şi de neoprit. „Flaubert” îi porunci „Mareşalei” să facă linişte şi aceasta se execută pe loc:

— Vreţi să mă ascultaţi, ce dracu’?! Uitaţi-vă la epoleţii mei! Sunt „mareşala” voastră!

Tăcură toţi şi bătură din palme râzând:

— Trăiască „mareşala”! Trăiască „mareşala”!

Toată lumea primi şampanie şi închinară cupele în cinstea „mareşalei”. Se strânseră unii lângă alţii alcătuind un grup piramidal de coafuri, de umeri goi, de braţe întinse, de trupuri plecate. „Flaubert” privea satisfăcut scena, în vreme ce „Autorul” încerca să-şi tempereze invidia recitind.

„Domnişoara Vatnaz” se aşeză la pian şi începu să cânte acompaniată de „copilul de cor” care bătea cu furie la o „tobă de tinichea”. „Mareşala” îl invită pe „Frédéric” la dans, „femeia-hamal” pe „vânzătoarea de peşte”, iar „sălbatica” dansa singură, cu braţele depărtate, imitând clătinările unei bărci. „Flaubert” le dicta ceva „fraţilor Goncourt” care se prefăceau că notează în jurnal.

„Autorul” observă că musafirii săi ajunseseră la capătul puterilor, dansau lent, agăţaţi unii de alţii. El însuşi obosise, îi pieriseră ideile, se săturase de cărţi, personaje şi capodopere. Simţea nevoia de aer proaspăt. De aceea deschise fereastra. Lumina pătrunse odată cu răcoarea dimineţii. După ţipetele de uimire se făcu tăcere. Becurile de 100 W costumate în „flăcări galbene” pâlpâiau gata să se stingă; panglici, flori şi perle acopereau parchetul; într-un colţ zăceau aruncate câteva cărţi; *pete de punch şi de sirop se vedeau pe măsuţe*; *costumele erau ponosite*, *pline de pudră*; *cozile atârnau pe umeri*; *şi fardul*, *curgând amestecat cu sudoarea*, *descoperea nişte feţe livide*, *cu pleoapele roşii*, *clipind obosite*. „Flaubert” îşi pierduse chelia, iar „Edmond Goncourt” mustaţa.

Lumea începu să se îmbrace. Se auzeau „trăsurile” sosind. Bătu ora şapte. „Îngerul” stătea la masă cu nişte sardele în faţă; şi „vânzătoarea de peşte”, alături, fuma

ţigări dându-i sfaturi despre viaţă. „Autorul” prinse momentul şi făcu o scamatorie (deşi nu era mascat în „scamator”) fără încuviinţarea lui „Flaubert” şi a „Mareşalei”. O făcu pe „vânzătoarea de peşte” să-i declare „Îngerului” între două fumuri:

— *Ştii bine că te voi iubi totdeauna, dragul meu. Să nu ne mai gândim la asta! Hai să mâncăm.*

„Îngerul”, cuprins de primele simptome ale unei indigestii, nu mai putu să se mişte. „Vânzătoarea de peşte” îl însoţi până la „trăsură”.

— *Ai grijă de aripile lui! strigă „femeia-hamal” pe fereastră.*

Rămas singur, „Autorul” îşi aminti că nu-i văzuse plecând pe „Flaubert” şi pe „fraţii Goncourt”. Parcă-i înghiţiseră cărţile. Peste puţin timp toţi oaspeţii săi, ajunşi la casele lor, îşi vor scoate măştile sau vor adormi îndărătul acestora, obosiţi. Numai el nu-şi poate smulge masca, continuând să trăiască cu ea. Meditând astfel, zăreşte pe parchet o bucată de hârtie. O ridică şi recunoaşte scrisul unuia dintre „fraţii Goncourt”: *Chacun se signifie par son costume*. Ar putea fi un bun moto.

scaunele.rtf

„Aşa că nu trebuie să aşteptăm ocaziile, ci să le provocăm”.

F. Bacon PERSONAJE:

Tânărul

Tânăra

Oratorul

Scaunele

Pereţi circulari. O cameră goală. O uşă, o fereastră aşezată foarte sus şi o scară. De tavan atârnă o lampă cu gaz.

La ridicarea cortinei, scena e slab luminată. Tânărul stă sprijinit de scară, iar Tânăra îl priveşte.

Tânăra: Hai, puiule, deschide fereastra, trebuie să sosească rapidul, să-l auzim.

Tânărul: Lasă-mă-n pace!

Tânăra: Haide, te rog, urcă-te pe scară şi deschide

geamul, că pierdem trenul. O să rămânem din nou o viaţă pe peron.

Tânărul: Şi ce dacă, mie îmi place să aştept, să aşteptăm împreună.

Tânăra: Ah, acum trece… îl simt cum îmi străbate trupul, încolăcindu-se ca un şarpe. (*Câteva secunde Tânăra rămâne nemişcată.*) Gata, s-a dus.

Tânărul: I-a rămas umbră.

Tânăra (*supărată*): Nu-nţelegi nimic. Stai şi aştepţi, aşa, fără să ai habar ce.

Tânărul (*calm*): Ba am habar.

Tânăra (*cu năduf*): Atunci spune-mi şi mie, că nu mai am răbdare!

Tânărul: Aştept… „ceea ce este scris să se întâmple”.

Tânăra: Ei, da, tu eşti cu adevărat un mare savant. Eşti plin de calităţi, puiule. Ai putea să ajungi preşedinte şef, rege şef sau măcar doctor şef, mareşal şef, dacă ai avea şi tu ceva ambiţie-n viaţă…

Tânărul: Dar „ambiţia mi se pare absurdă” şi apoi te am pe tine.

Tânăra: „Vin dar să-ţi suflu duhul meu ’n urechi.

Să biciuiesc cu vlaga limbii mele

Tot ce te-abate de la cercul de-aur

Cu care soarta şi-ajutorul vrăjii. Se pare că te-au ’nounat”. Tânărul: Îţi râzi de mine, doamnă? „Calea omului nu-i stă acestuia în putere şi nici nu-i este dat să-şi dirijeze paşii”. Dumnezeu are grijă de soarta noastră.

Tânăra: Puiul meu scump, Dumnezeu „l-a lăsat – pe om – în puterea chibzuinţei sale”, adică a liberului său arbitru. „Omul fiind raţional, este necesar să fie înzestrat cu liber arbitru”. Pricepi?

Tânărul: Pricep, Semiramida mea, dar „de multe ori fapta este împiedicată într-un fel oarecare de providenţa divină”. E rândul tău.

Tânăra: Eu, una, m-am săturat de jocul ăsta de-a aşteptarea fatalistă. Ţi-ai îngrămădit slăbiciunile voinţei în spatele unui paravan înduioşător, numit „religia suferinţei umane”, şi-ai rezolvat problema. Nu mă mai joc.

Tânărul (*împăciuitor*): Hai, găinuşa mea scumpă, nu te supăra, tu ştii că stau prost cu voinţa, „… ai trop mal à la volonté”. Mai mult, „nu sunt în stare să mă descurc, să-mi fixez un obiectiv practic şi să merg spre el”.

Tânăra: Fără înţelepciune practică, drăguţule Don Quijote, cum o să-ţi transmiţi mesajul?

Tânărul: Aşa e, am un mesaj, o luptă, o misiune, am ceva în stomac, un mesaj de transmis umanităţii… umanităţii, omenirii!

Tânăra: Omenirii, puişor, ai un mesaj, mesajul tău! Eşti „o sumă de posibilităţi”, dar cum vei reuşi să treci de la posibilitate la actualitate fără să comunici, să încerci măcar să ieşi din tăcere şi aşteptare?

Tânărul: Am angajat un orator, dulce Dulcinee, Sancho şi Rozinanta la un loc. De altfel vom avea şi invitaţi, funcţionari, proletari, militari, revoluţionari, dominaţi şi dominanţi la un loc, în odaia noastră modestă. I-am provocat pe toţi prin absurd să-mi asculte mesajul. Ocupă-te tu, frumoasa mea, de scaune şi rezervări. E.T., E. Ionesco şi actorii să stea în primul rând, alături de Maiestatea Sa, căreia îi vom linge în ham-hamuri bombeurile pantofilor de lac.

Tânăra iese şi intră pe uşă de mai multe ori, aducând scaune, din ce în ce mai repede, cât să umple scena, în timp ce lumina creşte treptat. Se aud trenuri trecând şi oameni vorbind, ca într-o gară.

Tânăra (*gâfâind*): Dar când, când ai luat toate hotărârile astea?

Tânărul: Când aşteptam, sprijinit de scară, semnul lui Dumnezeu. Da, Penelopa mea, sunt un Ulise ademenit de versatilitatea acestor vremi. Sophos şi polytropos. (*Se uită la scaune.*) Cu ajutorul scaunelor vom construi scenografia celui de-al optulea cerc al Infernului, al înşelătorilor, care-i va bucura pe oaspeţii noştri. (*Respiră satisfăcut.*) Amândoi vom fi formidabili, vom da din coate, vom insista, vom urla ca să ne facem auziţi, de va fi nevoie. Îi vom obliga să ne privească, ne vom strecura în mijlocul lor, ne vom freca de ei, până vom ajunge bogaţi, celebri, parveniţi, fericiţi (ca

ei). (*Tânărul se opreşte brusc, turmentat.*) Ce se-ntâmplă?

Tânăra (*din ce în ce mai uimită*): Ce se-ntâmplă?

Tânărul: Cred c-am încurcat replicile. Îţi recunosc activismul, provocarea în cuvintele mele.

Tânăra: Adică totul a fost o glumă?

Tânărul: Nu ştiu. Poate o demonstraţie prin reducere la absurd. (*Cade pe gânduri.*) Aventura aşteptării continuă! „Nu cred că există pe lume vreun obiect care să merite într-adevăr să te zbaţi, în afară de conservarea reveriei. Tot ce ţi-ai putea dori vine la vremea sa, dacă ştii să aştepţi destul, dar dreptul la singurătate, la meditaţie şi reverie, odată pierdut, rămâne pierdut".

Tânăra: Puişorule, „fii activ şi treaz"! Nu te ascunde în aşteptare, tocmai acum, când uşile s-au deschis, graniţele s-au desfiinţat. Contrariul ar dovedi fie o pseudocompetenţă, fie o mentalitate d'antan. „Cotidianul nu este umil decât pentru nesimţirea noastră". Numai prin dialog şi confirmare poţi găsi acordul cu tine însuţi. Întâmpină-i pe invitaţi, fiecare dintre ei e o ocazie. Altfel vei deveni un scaun în aşteptare.

Se aude ţârâitul soneriei. Tânărul deschide uşa.

Tânărul: Oratorul!

(*Oratorul îşi desface braţele şi rămâne răstgnit în aer.*)

Oratorul: $\Delta x \sin\varphi = \lambda \Delta px = p \sin\varphi \, \Delta pk \, \Delta qk - \hbar$

Notă: Improvizaţia *Scaunele* este o lucrare de sfârşit de semestru pentru un curs de masterat (se cerea o argumentaţie pro şi contra a aceleiaşi idei).

străina. rtf

Astăzi a murit tata. Sau poate ieri, nu ştiu. Am primit o „telegramă" când stăteam lângă tatăl meu muribund:

Zăpada a-ngropat oraşul. Au dispărut maşinile, blocurile, oamenii, luminile... Întindere albă zărită prin periscop. Yellow submarine. Yellow/Swallow. Un fulg uriaş acoperă ochiul observator ca o pernă pufoasă. În aşternutul alb o rază de soare (privire divină? undă laser?) topeşte, taie, sculptează un Gulliver bolnav.

M-am trezit când se crăpa de ziuă. *Am încercat să*

mă scol, dar nu m-am putut mişca, deoarece, cum stam aşa culcat pe spate, mi-am simţit atât braţele, cât şi picioarele legate zdravăn de pat *de o parte şi de alta, iar* capul, *prins şi el în acelaşi fel. Puteam privi numai în sus*; tavanul şi lampa cu şase braţe pe care o cărasem cu ea de la Bucur Obor, după ce ne-am mutat. Pleoapele îmi alunecau peste ochi, iar în gură limba înţepenise, uscată. În faţă, şifonierul altă dată masiv avea dimensiunile unui cub de lemn, dintr-acelea cu care-i construiam castele băiatului meu când era mic. Mă simţeam uriaş în dimineaţa aceea. În dosul pleoapelor continuam să văd cum cresc. […] Picioarele se lungesc, unul până în bucătărie, iar celălalt în sufragerie, strivind cărţile din biblioteca de pe hol. Candelabrul cu ţurţuri din plasticse-ncurcă în degetele de la picioare, televizorul, cocoţat pe-o unghie, transmite ştiri. O usturime în talpa piciorului – cafeaua a dat în foc. M-apuc cu mâna de grilele de la balcon, le-ndoi şi-mi strecor degetele afară. Zăpada nu se topeşte în podul palmei. Strâns ca-ntr-un corset în apartamentul cu trei camere, cumpărat în rate. O singură opintire şi mă eliberez de cărămizi, mortar, ferestre, oglinzi şi atât de multe şi mărunte lucruri adunate într-o viaţă. Cu trupul pe zăpadă şi cu privirea agăţată de cer. Ne uităm unul la altul. În ochii lui ninge cu liliputani camuflaţi în alb. Cad lin-liniştitor peste pământul întunecat. Ei? Eu? Ei? Eu? Şi se topesc. Ei, da, eu, nu. Fac cale întoarsă şi cad din nou. Iar şi iar, condamnat la o ninsoare sisifică. O preferam pe cea electrică, într-un volum albastru de buzunar. *Sufletul se topea încet, pe când asculta ninsoarea lăsându-se uşor peste univers – uşor lăsându-se, ca o pogorâre a sfârşitului lor cel de pe urmă, peste toţi cei vii şi cei morţi.*

Apoi a murit. Ningea întruna. Era noapte. Ţin minte c-am ieşit afară să arunc plapuma pe care vomitase ultima oară. Începusem deja să arunc. Mă simţeam eliberată şi vinovată. Unii încă mai petreceau. A doua zi a anului 2000 venise de câteva ore.

[…]

Ninsoarea se oprise. În capela mică a cimitirului, tata aştepta ultimul drum. Suferinţele din ultimele luni nu se mai citeau pe chipul său de om adormit. În jurul coşciugului câţiva cunoscuţi. A început slujba. Cântecul preotului chema îngerii. Îi vedeam desprinzându-se din stratul gros de zăpadă. Zburau cu aripi albe, uşoare. Aş fi vrut să-i urmez, dar mi-era atât de frig. Îmi clănţăneau dinţii, mâinile îmi amorţiseră pe lumânarea care se stingea tot timpul. Îngheţasem. Lacrimile le simţeam străine pe obraji. Vocea limpede a preotului care vorbea de iertare, de „locuri luminoase”, „locuri cu verdeaţă”, „locuri de odihnă” se-ndepărtase. Aş fi vrut să mă culc în zăpadă, să-nchid ochii, convinsă c-am să mă încălzesc. Somnul alpinistului care cedează în faţa frigului, în faţa morţii. Preotul a tăcut. Mama a leşinat. Coşciugul a fost pus pe o sanie. M-am trezit din înţepeneală şi cu câteva pungi în mână, l-am urmat pe tata care aluneca pe zăpadă. Mergeam foarte aproape de sanie pe aleea îngustă a cimitirului care părea sculptat în gheaţă. Strălucea. Începuse să ningă. Fulgii cădeau peste pleoape. Crăiasa Zăpezii ne aştepta undeva şi avea să-l învie pe tata. Picioarele se afundau în zăpadă. Cerul era albastru, sticlos. Mă bucuram de minunea ce avea să se petreacă. Şi convoiul s-a oprit. Voiam să mai merg, nu-nţelegeam. În faţă o movilă de pământ îngheţat murdărea zăpada. *Totul s-a petrecut pe urmă cu atâta grabă, siguranţă şi firesc, încât nu-mi amintesc nimic. Un lucru numai*: eram prinsă cu tot felul de lucruri – să dau pomană, să plătesc preotul, să schimb câteva cuvinte cu cei care veniseră… Aşa n-am văzut când l-au coborât pe tata în groapă şi nici n-am aruncat o mână de pământ deasupra. Poate de aceea arunc acum aceste cuvinte pe pagină, într-o duminică de iulie, când soarele topeşte smoala.

baloane de săpun.zip baloane. qxd

Pe masa albă de plastic zac de-a valma cărţi, manuale, pagini amestecate cu printuri diferite, o fostă cutie de conservă transformată în suport pentru pixuri, creioane, agrafe, gume mutilate, un pliant reclamă la

pizza, ba chiar un mesaj electoral tipărit pe o fiţuică. Uşa balconului e dată la perete, iar perdeaua s-a agăţat de un vraf de foi nearanjate, peste care recunosc ambalajul roşu al unui top nou-nouţ de hârtie. Căldura ajunge în valuri până la mine. Aşa cum stau, văd o bucată de perete alb (al blocului de vis-à-vis) şi o parte de cer senin ca-ntr-un peisaj grecesc din reclame, pe care-l populez când cu un preot bătând toaca, când cu un Zorba dansând dionisiac (personajele ar trebui să zboare ca-ntr-un tablou de Chagall lipsit de roşu). Pentru o clipă am zburat către cupola Operei din Paris. Te duci, o, clipă, care eşti atât de frumoasă! Mă-ntorc către ecranul calculatorului ca să-nchid fereastra cu Solitaire, un joc terapeutic în acest sărăcăcios, dar educativ departament al universului. Habar n-am de ce-mi vin acum în minte sintagme de genul „şcoală de corecţie” (sau de corectură), „detaşament de muncă”, „lagăr de concentrare” („concentrare” cu sensul de „însuşire a atenţiei care constă în fixarea prelungită a conştiinţei asupra unui obiect, a unei probleme sau a unei activităţi şi sustragerea de la altele”, v. DEX, Ed. Univers Enciclopedic, Buc. 1996). Despi trece pe lângă mine cu o sticlă de şampon cu urzici. După cum îi stă părul, tocmai s-a spălat. Da, stimabile, avem şi baie. E timpul să-ţi prezint a-/departamentul în care lucrez: cum intri, în stânga, e baia, iar drept în faţă, biroul şefei, lângă, bucătăria şi, în fine, la dreapta, sufrageria (biroul?!) redacţională, în care mă aflu acum Eu, Despi, calculatorul, imprimanta şi telefonul care nuse-nchide bine. Scotocesc în geantă după discheta cu R.B. (adică Recycle Bin). Deja am pus-o, apăs pe Floppy, mai multe fişiere… Despi îmi atrage din nou atenţia. Într-un pahar cu apă a pus puţin şampon, a demontat un pix şi i-a luat tubul de plastic. O urmez curioasă pe balcon. Înmoaie tubul în „soluţia” preparată, îl pune la gură şi suflă. La început baloanele nu sunt prea reuşite, se sparg repede. Apoi însă cresc frumos şi se desprind uşor de tub, alunecând pe câte o frunză sau dând colţul… blocului (ne amuzăm de expresia „a da colţul”). În soare, pe membrana fragilă a baloanelor se zăresc

curcubeie asemănătoare celor din băltoacele de pe stradă, în care apa se amestecă cu benzină de la maşini. În copilărie, cercetam adesea, după ploaie, băltoacele din parcare (sau căutam melci în grădina din faţa blocului, dar asta e din altă carte). M-aşez din nou în faţa calculatorului şi deschid un nou fişier, pe care-l numesc „baloane de săpun”. Salvez rtf, reamintindu-mi când am făcut ultima oară baloane de săpun: pe vremea studenţiei, la Cluj, într-o vacanţă de vară, la bunicii Mariei. Găsisem prin sertare, din întâmplare, „instrumentul” de făcut baloane, identic cu cel pe care-l foloseam şi când eram copil. Era una dintre cele mai ieftine jucării pe care puteai să le cumperi de la librărie. Alcătuit dintr-un băţ care se termina la unul din capete cu un cerc gol pe dinăuntru şi cu marginea interioară uşor crenelată, „instrumentul” din plastic galben, mai mic decât un creion obişnuit, crea feerii de baloane efemere, în urma cărora nu rămâneau decât câţiva stropi. Astfel de baloane de săpun sunt şi textele *d* antan pe care le

’ arunc astăzi pe fereastra alb-verzuie a calculatorului, cu sentimentul că le arunc definitiv… în lume, înstrăinându-le.

de. qxd

Foi albe de diferite nuanţe, cu marginile zdrenţuite sau tăioase, scrise cu stiloul, cu pixul sau cu creionul, unele bătute la maşină, în majoritate format A4. Printre ele un articol decupat dintr-o foaie de ziar. E încadrat într-un chenar negru şi se numeşte *Omul orizontal*. Lângă titlu şi primele 2 – 3 rânduri („Până la urmă, Dumnezeu m-a pedepsit pentru lene. Am avut totdeauna mai multe idei decât am pus în practică.”) fotografia autorului, aşa cum se obişnuieşte în cazul rubricilor permanente. Ultimul articol al lui Mircea Nedelciu, apărut în iulie 1999. […] (Mă gândesc că poate fi un semn al reculegerii pe pagină.)

Răsfoiesc aceste pagini cu texte lipsite de titluri, nehotărându-mă încă să le recitesc. Pe o foaie există totuşi un titlu, singurul, e scris cu majuscule: MECANISM. În rest, pagina e goală, aşteaptă (de câţi ani?) un text care s-o

îmbrace. O folosesc ca pe un ecran pe care pot proiecta orice vis, orice idee îmi trece prin minte. Pare odihnitoare printre atâtea pagini scrise. În orice carte, mai ales în cele de proză, ar trebui să existe câteva pagini albe, un răgaz al lecturii. Şi în viaţă sunt astfel de momente albe, ca altă dată nopţile albe ale celor care urmau să devină cavaleri. Clipe de tăcere, în care alegi una dintre alternative: renunţi sau o iei de la capăt. Pentru amândouă îţi trebuie curaj. Mă gândesc la momentele albe ale celui părăsit, ca şi ale celui care părăseşte, ale celui căruia îi moare cineva drag, la pustiirea celui care tocmai a ieşit la pensie, la căderea în gol a unei persoane rămase fără serviciu sau la acele momente în care o femeie află că e însărcinată şi trebuie să ia o decizie – oricare la fel de dificilă, căci a purta răspunderea unei morţi e la fel de greu ca a purta răspunderea unei vieţi. Cărţile sunt scrise, şi ele, în astfel de momente albe. Aşa am hotărât şi eu să arunc în lume aceste gunoaie literare, să mă proiectez, fragmentându-mă, în ochi străini, pentru a-mi întregi apoi imaginea din privirile celorlalţi şi a afla, în sfârşit, cine sunt.

O singură pagină, în afară de cele două amintite, se mai deosebeşte de celelalte. Pare rătăcită, dar rătăcirea ei capătă sens pentru mine, fiind vorba despre distribuţia piesei *Trei surori* de Anton Pavlovici Cehov, spectacol în regia lui Alexandru Darie, care m-a marcat la vremea respectivă.

Oana Pellea în rolul Maşei şi Marcel Iureş în rolul lui Verşinin au reuşit să creeze împreună un cuplu desăvârşit. Pentru o clipă am văzut un halou cuprinzându-i pe amândoi. Jucau ceea ce A.P. Cehov nu scrisese, ceea ce se află dincolo de textul piesei, frumuseţea dureroasă a iubirii neîmplinite. Am plecat convinsă că n-am să ajung niciodată la „Moscova”. A fost unul dintre momentele mele albe, care s-a prelungit penibil până am învăţat că un vis nu poate fi împlinit decât treptat, iar drumul e iniţiatic, plin de obstacole mărunte, unele înşelătoare, de suferinţe pe care le poţi îndura până la un punct (altul pentru fiecare), dincolo de care domneşte râsul nebunului sau rugăciunea

pustnicului.

De „un temperament de Hercule” – vorba lui Flaubert – are nevoie un scriitor, în afară de „nepotolita nevoie de a scrie”. De aceea am citit de multe ori, ba chiar am şi copiat-o, fiindu-mi de mare ajutor în ale scrisului şi ale vieţii, scrisoarea sabatiană către un drag şi îndepărtat prieten: „Abia atunci te vei afla în situaţia când, în afară de talent şi geniu, vei avea nevoie şi de alte atribute sufleteşti: curajul pentru a spune adevărul tău, tenacitatea de a-ţi continua munca, un amestec ciudat de încredere în ceea ce trebuie să spui şi repetată neîncredere în puterile tale, o combinaţie de modestie în faţa giganţilor şi de aroganţă în faţa imbecililor, nevoia de afecţiune şi curajul de a rămâne singur pentru a respinge ispita, dar şi pericolul bisericuţelor şi narcisismului”. Nici astăzi nu transcriu detaşată aceste rânduri din romanul *Abaddon Exterminatorul*. Întorcându-mă la textele mele din „tinereţe”, îmi par acum sărace. Mă-ntreb dacă are sens să mai fiu altceva decât un Pierre Ménard al noului mileniu.

săpun. qxd

Îmi rod unghiile cu o voluptate pe care n-am mai trăit-o din copilărie. Simt până şi gustul săpunului rămas albicios, lipit de partea interioară a unghiilor. Apăs degetul de dinţi, căutând să apuc pieliţa. Mă ustură. Într-un loc a dat sângele. Îl sug repede să nu se risipească. Parcă n-ar fi sărat. Unghia arătătorului miroase a tutun. E mai galbenă decât celelalte. Un cârcel în călcâiul drept tulbură pofta de mine, de mâinile mele. Pipăi cercetător suprafaţa uşor întărită a tălpii. Am văzut odată, într-o gară, o femeie cu tălpi fabuloase. Îşi scosese picioarele din sandale şi le aşezase deasupra valizei, în aşteptarea trenului. Andri mi-a scris că în avionul spre America îi recunoşti pe americani prin faptul că îşi scot picioarele din pantofi, ca să nu li se umfle în timpul călătoriei îndelungi. Tălpile femeii păreau două urme decupate din pământul uscat, crăpat, pe care rătăcea o familie săracă, într-un film brazilian văzut la Cinematecă, în sala aproape goală. Aşteptam să iasă un şarpe subţire, de culoarea prafului sau un păianjen păros

din crăpăturile formate în stratul cornos. Dar uitându-mă mai bine (noroc că femeia dormita!) am văzut în tălpile acelea două hărţi, ghiceam râurile, munţii, lacurile, poate aş fi descoperit şi ascunzătoarea unei comori, dacă Floarea nu şi-ar fi retras grăbită unicatele la strigătul bărbatului ei (bănuiesc). Ar trebui expuse într-un muzeu al tălpilor de ceară, în care exponatul cel mai valoros ar fi – desigur – un mulaj după călcâiul lui Ahile. Într-o proză de-a Simonettei, este descrisă la un moment dat topirea unor manechine de ceară şi amestecarea lor. Cred că mi-a copiat fragmentul, fiindcă îmi plăcuse mult. Îl reproduc: „Culoar lung ce pare nesfârşit din cauza obscurităţii. Avansează cu grijă pentru a micşora la minimum zgomotul tocurilor cu flecuri metalice. Intră într-o încăpere unde sunt îngrămădite numeroase statui de ceară uitate sau lăsate acolo din cine ştie ce motive. Privirea trece de la Voltaire la Bismarck, de la Madonna la Elvis, se opreşte asupra unei scene din bătălia de la Azincourt, apoi la o alta ce fixează momentul debarcării în Normandia pentru a reveni asupra figurilor înfricoşătoare ale sultanului Mohamet El-Fatih şi voievodului Vlad Dracul. Nu departe, J.F. Kennedy zâmbeşte galeş *mai*, *mai să topească războiul rece* alături de Roosvelt, Churchill şi Stalin, încadraţi la stânga de profilul lui Dante şi la dreapta de cel al lui Lorenzo Magnificul. Vis-à-vis se află Rousseau şi Martin Luther King faţă în faţă cu Magellan şi Columb, iar lângă ei se îngrămădesc membrii formaţiei Beatles stingheriţi de armura lui Richard Inimă de Leu, împuns la rându-i de bastonul lui Charlot, flancat şi el de Cervantes şi Shakespeare. Într-un colţ stau Michelet şi marchizul de Sade, alături de Marcel Proust, Madame de Pompadour şi Charlotte Caudray cu rochiile puţin mototolite de «Enola Gay» şi «Little Boy». Deodată se aude un zgomot surd, urmat de trosnituri şi scântei. Temperatura creşte şi figurile încep să se topească, să curgă, să se amestece: şapca lui Fidel Castro şi cascheta lui de Gaulle cad peste peruca Regelui Soare, un braţ al lui Nijinsky se desprinde graţios şi turteşte pălăria lui Michael Jakson, coafurile

reginelor Victoria şi Nefertiti se preling peste gulerul lui Carol Quintul care alunecă la picioarele lui Marilyn Monroe topită de-a binelea în braţele lui Ceaikovski peste care se prăbuşesc simultan Einstein şi El Che acoperiţi de uniforma lui Mao, zâmbetul lui Gandhi şi mustăţile lui Dalí. Se retrage cu grijă, pentru ca în cele din urmă, speriată de moarte, să se răsucească brusc şi să o rupă la fugă privind peste umăr cum valurile colorate par a se apropia din ce în ce mai mult…”

Răsfir degetele şi-mi cercetez mâinile. Sunt aproape de ele, dar parcă le-aş privi prin lunetă. Azi, la bibliotecă, „imobilizasem” o pagină ca să copiez un pasaj. Concentrată asupra copierii, într-o lume a literelor de mână şi de tipar, am împietrit brusc la vederea ghearelor. Degetele unei păsări răpitoare sau picioarele unui păianjen posesiv însângeraseră pagina. În jurul meu, nicio mişcare. Îmi venea să ţip, dar am transformat dibaci strigătul într-o tuse mai zgomotoasă, care a făcut doar pe un singur cititor să-şi întoarcă faţa spre mine. Mă oprisem la timp. Mâna lăsase paginile în voia lor. Am căutat pagina 102, am pipăit hârtia poroasă cu buricele degetelor, aplecându-mi faţa către ea. Mirosea a carte de bibliotecă publică (e un parfum special, un amestec de insecticid, umezeală şi hârtie îngălbenită, dacă e vorba de o carte mai veche). Un şoarece cu aripi, asta trebuie să fi fost. Eu însămi îl creasem, desprinzându-l din carte, în liniştea de mănăstire a bibliotecii. Teama stăruie încă, teama de mine, de monştrii pe care i-aş putea crea, aproape fără să-mi dau seama. Cobor să fumez o ţigară. O montez în ţigaretul de lemn, curăţat azi de dimineaţă. Două tipe papagalicesc ronţăind biscuiţi „Berceni”. Mă cam enervează sporovăiala lor, aşa că mă aşez pe treptele de la intrare şi urmăresc cu gândul aiurea fumul care se ondulează baroc risipindu-se în aer.

Directiva Consiliului CE 89/622/CEE: Tutunul dăunează grav sănătăţii. Fumatul cauzează cancer. Vântul începe să bată mai tare, o frunză cade chiar la picioarele mele, ridic ochii… degetele sunt lemnoase, ca nişte crengi

noduroase la încheieturi… până la cot, mâna e o prelungire a ţigaretului din lemn de tei. Sar de pe scară şi arunc mucul care aterizează pe frunză. O picătură de apă se prelinge pe pielea uşor aspră a mâinii. Urc pe scara de lemn care scârţâie la fiecare treaptă. Scârţâitul ei seamănă cu cel al scării, tot de lemn, a Liceului „Gheorghe Lazăr", azi renovat şi colegiu. Am prins şi-un cutremur acolo, dar, slavă Domnului, nu pe scară. Mă sprijin pe balustrada lucioasă. Mâna îmi pare străină. Cred că o iau razna. Poate ar trebui să plec acasă. În sala de lectură un bătrân citeşte fără ochelari, cu nasul atingând pagina cărţii. Îl cunosc de când am început să frecventez biblioteca. E nelipsit, are locul lui, pe care-l ocupă de când se deschide sala de lectură. Nu deranjează pe nimeni decât atunci când îşi suflă nasul, lucru pe care-l face la intervale de câteva ore. Simonetta mi-a spus la telefon c-a visat că era la Biblioteca Naţională şi lângă ea s-a aşezat un pitic, ca aceia de la circ, dar îmbrăcat obişnuit. Cu coada ochiului s-a uitat la cartea pe care i-a adus-o bibliotecara. Era în germană, destul de voluminoasă. Desluşi cu greu titlul, de abia când piticul a făcut o pauză: *Die Blechtrommel* de Günter Grass. Şi mie îmi trecu acelaşi gând, stimate Cititor, piticul era Oskarchen şi-şi lăsase toba de tinichea la garderobă sau era, poate, Bebra care o căuta pe Raguna Roswitha în paginile cărţii. Culmea e că mie mi s-a întâmplat să întâlnesc un personaj nu în vis, ci în miezul zilei, în centrul Bucureştiului. O femeie cu părul lung, blond decolorat, uşor vălurit, ca-n picturile lui Sabin Bălaşa, şi cu faţa de-o albeaţă nefirească stătea în faţa panourilor de lângă Biserica Italiană, cercetând anunţurile şi afişele expuse. Purta un costum alb, tricotat, din două piese, iar pe braţ îi atârna o geantă de voiaj albastră pe care scria AIR FRANCE, un model din anii ’70. Era încălţată cu sandale albe cu tocuri cui scâlciate, iar ciorapii albi cu fire trase îi făceau gleznele să pară incredibil de subţiri. N-am văzut-o decât din profil, nu m-am oprit şi nici n-a întors privirea către mine, dar am ştiut că este ea, Blanche, aterizată pe un bulevard bucureştean dintr-un avion de hârtie pierdut

într-o altă dimensiune, în zborul său printr-o sală de lectură.

fragmente. qxd

Am recitit cele câteva texte rămase din dosarul cu pagini bizare. E ca şi cum m-aş afla în faţa unor fragmente scrise de altcineva, din care ar trebui să alcătuiesc capitolul unei cărţi şi nu ştiu cum. Par scrise de un heteronim feminin al lui Pessoa, rătăcite printre cele 27 543 de documente rămase de la acesta, fragmente pe care niciun editor nu le-a inclus în vreo variantă a *Cărţii neliniştirii*.

Fragmentele sunt scrise la persoana I, cu alunecări la persoana a III-a, personajul-narator fiind localizat într-un spaţiu închis, o cameră de bloc, la parter („Eu stau la parter.”), o cofetărie („În cofetăria «trei litere» – cum îi spunem noi – e un pustiu amenajat.”), o sală de curs a Facultăţii de Litere („Curtea facultăţii văzută pe geam, de la etajul 2”. Şi „Asfaltul din curtea Facultăţii de Litere din Bucureşti poartă semnele trecerii unor O.Z.N.-un.”).

E o zi de (primă) vară sau de toamnă. Niciodată iarnă, niciodată noapte. Personajul-narator funcţionează ca un detector hipersensibil al realităţii din preajma sa. De la faţa de masă, paharul roşu de plastic, ultimul rând citit dintr-o carte până la discuţia vecinilor din faţa blocului, până la blocul de vis-à-vis se întinde lumea pe care o percepe. Fereastra e singurul mod concret de-a comunica cu exteriorul. Această deschidere prin fereastră apare în texte direct („curtea facultăţii văzută pe *geam*”, „Chiar sub *fereastra* mea vecinul îşi zdrăngăne cheile.”, „Din nou la *fereastră*.”) sau indirect, prin observarea unor personaje: „Fiica, rămasă fată bătrână, îşi ajută tatăl să urce scările”. (ale blocului din faţă), „O femeie tânără, îmbrăcată în verde, închide uşa blocului, certându-şi părinteşte copilul, din care se vede doar căciula cu ciucure imens şi ghiozdanul”. sau „Galben de soare. Vine tata. Aş vrea să-şi deschidă uşa cu cheia”. Alteori deschiderea acestei lumi care izolează se realizează auditiv: „afară e prea mult zgomot”, „tămbălăul ia proporţii”, „porneşte motorul”,

„claxonul”, „vecinii discută în faţa blocului”, „îi aud”, „bate le uşă” etc.

Comunicarea cu lumea din afară se realizează împotriva voinţei personajului-narator, fiind resimţită brutal, chiar hiperbolizată uneori în efectele ei, mai ales cea auditivă: „Îi aud deşi îmi impun surzenia”, „Avalanşa de râsete umple camera de la parter. Pârâie pereţii” etc. Se conturează astfel un univers autist, în care singurele deschideri permise sunt cele prin intermediul cărţilor (prin referinţe literare: „Raza se-ntoarce mai puternică găurind ochiul meu din frunte. Polifem, ciclopule, eşti orb! Tânărul orb întâlnit de Leopold Bloom. *Ce visuri o fi având, dacă nu vede*?”), prin muzică („O altă jumătate de oră s-a scurs. Casetofonul ia locul clepsidrei. Muzică-n loc de nisip.”, „Orga, Bach… se potrivesc de minune cu atmosfera.”) sau prin stabilirea legăturii cu prietenii: „O voi suna pe Maria când se termină caseta”.

Ţigară, pahar de plastic, maşini, vecini, femeie (copilă, fiică), scris (scriu, stilou), bloc, cameră, casetă (casetofon, muzică), muşte, frunze sunt cuvintele care se repetă în aceste fragmente şi care trasează schematic lumea personajului-narator, o lume construită din enunţuri adeseori scurte, chiar lipsite de verbe, imprimând un ritm special. În textele bătute la maşină a încercat să urmărească acest ritm prin aranjarea în pagină:

„Fiica, rămasă fată bătrână, îşi ajută tatăl să urce scările. Vântul răscoleşte crengile, care-n lupta pentru fiecare frunză, mozaichează lumina.

O voi suna pe Maria când se termină caseta. Ultima melodie. Se întrerupe brusc şi diform”.

sau:

„Desenele în cretă devin tot mai puţin vizibile, linse de ploaie. Ele sunt încadrate de două maşini: Fiatul şi o Dacie cu husă de ocnaş. Liniile dispuse vertical corespund cu barele orizontale ale suportului de bagaje de pe Fiat. Fiat lux! (râde) Roşu, motorizat, în carcasă de metal, merge cu benzină şi om la volan. Aiurez. Alienarea maşinii de către om. Dumnezeu, plictisit, n-are chef nici măcar de

un little potop”.

Acest ritm oarecum ordonat este rupt de câte o replică rostită ascuţit, ca un ţipăt în cuvinte (altfel, dialogul lipseşte, apar doar frânturi din discuţia altora):

„La masă, la masă!”

„Au!”

„Doamne, ce cald e!”

„Radu! Radu! Radu!”

Este marcat astfel un punct maxim al tensiunii interior-exterior care generează această scriitură de tip autist, fragmentară, fărâmicioasă, aflată sub semnul fragilităţii şi care este pusă în abis, în fundul unui pahar sau în conţinutul unei ţigări:

„Mă uit în fundul paharului. Fărâme lângă fărâme. Una nu seamănă cu alta. Harta unor insuliţe aruncate într-o mare rotundă, atât de transparentă încât văd scrisul, literele foii de dedesubt”.

„Pe naiba, tutun. Iarbă uscată (asta-n cel mai bun caz), beţişoare, bucăţele de plastic, hârtiuţe. Popor de diminutive în cilindrul rotit în foaie albă, de-mpachetat”.

Dar poate că totul nu este decât un joc, personajul-narator nu mai e luat în serios de naratorul-personaj:

„Clonţopel – clopoţel. Clipoţel – clopoţel. Clototel – clopoţel. Clapoţel – clopoţel. Cloţopel – clopoţel. Calţopel – clapoţel… râde… cu faţa la oglindă… clopoţel – clapoţel. Clopoţel – clonţopel…”

Strâng foile împrăştiate pe birou şi le vâr în dosarul de pagini aruncate.

zile. qxd

28 martie 1994.

Azi după-amiază a murit EUGEN IONESCU. Filmul despre Artaud s-a terminat ca orice viaţă.

Prietenia e deja nostalgie.

La bar, între două ceşti cu ness, fără ţigări, cu milă. Văd. Tace. Firul subţire, de mătase, intră în carne. Taie, Atropos! […] De ce nu răspunzi?

„Mai bine să sfinţesc fleacurile, decât să compromit sfinţii”. Absurdul sfinţeşte fleacurile sau compromite

sfinţii? Răspuns: … (a se completa citeţ)

Brahms. Pian. Vin. Atmosferizare.

Râde-n colţul drept al afişului. Clown.

— Circul ei mă înduioşează, cât sunt eu de fotografiat.

Opium. Scria. Desena. Regiza. 111

Şi el murise demult. Moartea e mers, vorbind de unul singur, în faţă.

Frig (bârrr!)

Doamne, Iisuse Hristoase, miluieşte-ne. În spatele ei, vorbea ea, mai tânără cu un an. (Anii nu se măsoară în ani.)

Scaun gol, pahar gol, om pe jos. (vai!)

Mă sinucid cu propria-mi maşină de scris. (vaai!) Îmi ia locul fără s-o ştie nimeni.

N-are faţă, e-un portret.

Vine.

Mi-e frică!

Bat m şi o şi r. Rideo, ridere, risi, risum. Închid dicţionarul. Cortină, nu punct. Puncte-puncte)

Mulţumesc.

*

26 februarie, fără an.

Vineri.

Camera se înghesuie în evantaiul maşinii de scris, îmbătrânite aiurea.

Bob Dylan şterge cu un cântec casetofonul.

Fereastra e o iluzie. Afiş cu un bloc.

Aplauze.

Cea mai albă foaie.

De data asta chiar că nu scriu eu. Rotiţe şi arcuri. Îmi atârn la gât lumea ceasului. Mecanism. Ora se ascunde-n rubine.

Sare butonul. Eject. O casetă. Totul a fost înregistrat. Hélas!

Play. Bâzâit. Chitară. Carte cu coarde.

Femeia care a murit acum doi ani, vecina mea, trece cu-n batic mov şi-o sacoşă cu vase.

Foto la domiciliu. Câte ferestre, Doamne!

Copacul îl uitasem sau îl înghiţisem. De fapt, chiar l-am înghiţit. Rădăcina mă priveşte ostil din coşul de răchită, sătul de cocoloaşe.

Uite!

Pauză de după-masă.

[…]

Chelie fumătoare în pulover verde.

Baghetele proaspete trag un om în fâş către scara de ciment.

Mi-e frig.

Vine primăvara! Muguriiânfloriţiaşteaptă încrengiuscate. Recuzită. Compunere. ClişEU.

Eu, usturimea din talpă. Nisip încins, de deşert. Floarea carnivoră a micului prinţ. Preferă călcâie de celebrităţi.

În ghiveciul cu trifoi se zbate o vrabie, cu burta umflată. A mâncat prea multe firimituri. Avion prăbuşit.

Arde! Ţipete – moarte – lună plină – pixul galben scrie albastru – cer – plimbare – gropi – experienţă – viaţă – of! (Acest cârnat poate fi citit şi pe verticală, adică, un cârnat pus la uscat.)

Reluare: of! – tu eşti cel mai bun prieten – punct – cu literă mare – Dar prietenia e pur şi simplu. Donc, fără grade de comparaţie, adjective ş.a.

Chère E., eu îmi… Nu, nu mă pot confesa. Probabil te-ai plictisit de cuvintele altora.

Bătrânico, de azi înainte, scrie ce vrei! Libertate!!! (surle şi trâmbiţe)

…(aşteptare anxioasă) …Dracu’ să te ia… Dracu’ să te ia… Dra

De ce?

…nu răspund la întrebări fataliste… nu râs

Miroase a spiritism. Poluare!

Doamne! Dumnezeule ecologic, fă-ne cu ochiul (am tăiat semnul exclamării ca să nu păcătuiesc)

Haloul metalic scuipă pupile triunghiulare. Ploaie ascuţită.

Capul meu! Dau un zeu, un zmeu pentru capul meu. Unghiuri nenorocite, sub 90 de grade! Au!

OK, îţi jertfesc coiful lui Don Quijote. Îl scot încet, să nu-i sară literele.

Poftim, ia-l.

N-ai nevoie? Tu nu eşti Dumnezeu! Piei, Necuratule! (scuipat de trei ori) Fir-ai să fii tu de sosie! Sosie. (a se citi în franceză) Contraparanteză: ce crezi, Mme de Ferentari, că numai tu l-ai citit pe Molière?

Foaia se şterge. Icoana atârnă şui pe peretele dinspre răsărit. O îndrept.

Din albumul trântit pe jos ţâşneşte culoare. Roşu Chagall.

Glastra de alabastru cade-ntr-o rână, îmbătată. Mare-n covor. (Şi nu era nicio floare.) Întoarcerea lui Ulise.

Numiţi trei poeţi care se numesc Homer: concurs pentru cine ştie nu se-neacă.

Moby Dick îmi aruncă discret un dicţionar. Izbitură. Mă scufund cu Larousse-ul.

Oamenii de la subsol (boxă, subterană) se numesc şobolani. Vin către mine în pas alergător. Se-ntrec cu gândacii de ţevi. Proverbiala ospitalitate românească.

Venit, sărit, bălăcit. Aventură (eroică) în butoiul cu varză. Fermentez.

Într-o bucătărie, pentru ciorbă. Mamă, mor!

Încă n-ai murit?

În burta mea. Ce putoare! Metalul cade greu, tuşul face rău. Infern. Dante nu prea avea imaginaţie. Ies.

Angajament (solemn): A doua oară n-o mai ratez. Promit!

*

Cald. Cald. Cald. Fustă, bluză, păr, pantofi, chiloţi, lanţ cu cruce. Panseluţele s-au uscat în ghiveci, deşi le-am pus apă. Pastilă pentru inima care bate prea repede. Citesc *Madame Bovary*. O viţă de vie ca un şarpe bolnav. se-ncolăceşte în jurul meu. Strânge. Bat la maşină cu furie, de frică. Vânt uscat. Gu-gu-ştiuc. Iisus, Maria şi Van Gogh sunt spectatori. Jurnalul mă agresează cu coperta lui albă.

Dacă-l deschid, mor, fiindcă voi scrie că mor, azi, marţi. Sfinte Antoane, ispitirea ta aşteaptă... deasupra lui Dostoievski, lângă pat. E târziu, plec şi scap.

E noapte. Ţânţarii nu mă lasă în pace. Lucrarea la filsosofie, despre Platon, despre Thomas Mann, e departe. Epidemie. Vecina de sus îşi mută scaunele. Hârtii, cărţi, fotografii, re-produceri. Obiectele mă-nghit, resemnată. Mătreaţă. O gură de ness. *Borges despre Borges*, agendă, *Lingvistică şi filosofie*, *Phaidon*, *Moartea la Veneţia*, *Caietul albastru*, *La pensée du dehors*, gumă, pix roşu, brichetă – le numesc ca să mă sprijin pe ele. Scot brăţara de la mâna stângă, convinsă că mi-a mers prost de când am pus-o.

După duşul cu apă rece îşi roade unghiile zgribulită. Câte s-au mai petrecut în spaţiul alb! Spasmine lângă sticksuri turceşti şi eseişti spanioli. Pe ochiul stâng al lui M.E. am lipit portretul lui Rimbaud. Mise-en-abîme.

Deja vineri. Te depărtezi cu joi. Săptămâna viitoare mai vii?

Ghinion. Murdară. Banda ta s-a cam dus şi mie nu mi-a dat bursa. Lumea e împotriva lumii. Arcurile răspund mişcărilor corpului meu. Ţânţarul bâzâie răutăcios. Arunc cearşaful. Nimic nu se schimbă. Tată, eu renunţ. Păcatele mă sufocă mai mult decât căldura.

*

În a cincisprăzecea zi a lunii lui Mărţişor vă leato două mii de la Naşterea Domnului nostru Iisus Hristos.

Legământŭ

Văzând-ŭ noi că a scisului lucrare îi este peste putinţă a o duce la bun sfârşit priatinei noastre Ana (pre numele ei de taină Ruxandra) am scris acest legământŭ pre carele ea cu a sa mână proprie îl va semna şi pecetlui, legându-se în faţa lui Dumnedzău şi a noastră, a umilei roabe şi martore Alina, că va scrie în fiecare zi cel puţin o pagină din al domniei sale opus *Recycle Bin*.

Am zis. Semnătură

Martor, Alina O.

Cui n-o ţine legământu

Să-i ia Dumnezeu cuvântu’ (scris).

croşetez. qxd

Lucrează. Modelul din revistă prinde „viaţă” pe andrelele circulare. Negru, verde, roşu, galben orbitor. Ochii i se rătăcesc printre ochiurile colorate. Deşi porneşte de la un model, nu ştie ce va ieşi la sfârşit. Becul luminează slab. Apropie şi mai mult capul de mâinile încurcate în lână. Penelopa tricotează mexicani cu pălării roşii şi feţe galbene, aşezaţi în rând, ca la armată, dar fără puşti. Stau în noapte aşteptând un semnal, o parolă, o molie, ceva. Croşetează pe muzică de J-M. Jarre. Nu-i place deloc tăria solară a galbenului din poncho. Ar deşira ca să pună orange, dar strică vraja, şterge destinul. Înfige foarfeca sclipitoare şi taie firul galben al vieţii. Atropos. Clotho, Lachesis, Atropos. Copil fiind, se căznise să înveţe pe dinafară numele Parcelor, după ce le descoperise în *Larousse*-ul cel vechi al bunicului comandor. Gândurile împleteau odată cu mâinile, dar altceva. Romanul lui Hesse zăcea pe birou, deschis la o pagină oarecare, pe Ivasiuc îl ascunsese sub o cochilie de melc dantelată. Covorul pare ţesut din alge roşii, iar Van Gogh şi Iisus în cărbune sunt lipiţi pe pereţii de sticlă. Ies încet, mă strecor, dintr-o poză alb-negru cu oameni pe calea Victoriei. Aparatul m-a surprins ieşind din librărie. Îmi adaptez plămânii la noile condiţii de viaţă şi nu tocmai sigură pe picioarele pe care le simt unindu-se, mă lovesc de cutia de carton a cernelii, imprimată cu picturale litere chinezeşti. Urmează un pasaj despre oglinda lui Agop, o nuvelă a lui Casares şi un citat („Imbecile vor de terre”) parafrazat: imbecile poisson d’cau. Se constată că e un pleonasm, după care se face referire la redacţia ziarului *Telegraph* şi la Aeolus. Curenţii turbionează apa acvariului. Reuşesc să deschid sticla cu cerneală. La început, subţire vână de nobil sub piele, firul înaintează timid, se ramifică poetic în felul liniilor frunzei, ca să se îngroaşe prozaic, transformându-se în intestinul gros al unei vaci rumegătoare de alge albastre. Apa acvariului se albăstreşte treptat. Alege ghemul albastru pentru poncho. Pupilele de culoarea lemnului umed, cu

urme verzui de plante putrezite fixează albastrul marin al firului de lână. O văd aşezându-se la birou, pe scaunul cu braţe lucioase, descleiate. Deschide caietul cu coperte albe, apoi umple ritualic stiloul cu capac auriu. Scrie cu cerneala de un albastru transparent un poem:

scutul lui Ahile

Andrelele împletesc ochi după ochi fără să-ntâlnească obstacol sigur şi calm.

Câteodată mi-e teamă că firul s-ar putea rupe aşa, de la sine, şi andrelele oprite

— În lipsă de materie primă – ar înţepeni.

Îmi imaginez ce s-ar întâmpla:

casa galbenă fără acoperiş, copacii fără coroane verzi, copiii fără capete zburându-n lumea de relon fără cer. Cruciuliţele colorate, aşezate-npătrăţelele foii de hârtie, alcătuiesc planul originar. Modelul creşte în mintea lucrătoruluidând peste cap disciplina manuală. Cuibărită-n cugetideea bolnavă îl îndeamnăla fapte măreţe de erou.

De aceea-şi încheie – îl vedeţi pe fereastră – socotelile vechi cu trecutul şi deşiră, şi deşiră zi de vară până-n seară boneţele, botoşei, cămăşuţe şi vestuţe, ciucurei şi dodoşei, toate cele tricotate. 119

Îndesate în trei desagi ghemele pe o spinare de pitic pe drumul care duce, da, peste hotare.

Schiurile cu plută la capete străbat muntele lânos dar prea multe scame, prea multe scame, un popor de scame revoltat în calea lor, în calea mersului înainte, în calea progresului, stimabililor.

Lupta-ncepe-naplauze pe loc înecate de ploaia încinsă de scame. Schiurile, ascuţite metafore, nu se lasă topite strivind zeci de scame – sute şi mii – strigă asudaţi corespondenţii de presă. Răzbunătoare, scamele se unesc ghemotoace, pufoase ghiulele ce-ndoaie schiurile rămase fără plută la capete pe unde ochiurile eliberate se-mprăştie deşirat în ciuda mâinilor lucrătoare care nu mai stăpânesc istorica întâmplare. Câteva scame tefere sărbătoresc pe o torsadă. Dar adevăratele învingătoare de-abia acum sosesc în formaţie de luptă gata de aterizare: MOLIILE!

Imune la naftalină ele înghit tot ce găsesc lână virgină, bumbac %

şi pleacă lăsând în urma lor doar 121

nylon, tristeţe şi praf.

Lucrătorul însă nu se lasă, scutul îl obsedează, îndreaptă andrelele, alte dopuri de plută, în bufet găseşte un ghem şi-ncepe fără plan, fără instruire să croşeteze din memorie culturală scutul cel mare şi vrăjit al lui Ahile.

clav., Sim. & Eu. qxd

Mai toate baloanele de săpun pe care le-am scris sunt imagini efemere care se fărâmiţează în direct (life), sub privirile cititorului. Găsesc în mapa mea cu pagini bizare o bucată de hârtie pe care este bătut la maşină un text scurt, cu titlul *clav.*, *Sim.* & *Eu*. Pe o altă jumătate de pagină un dialog improvizat între mine şi Simona (îi recunosc scrisul puchinos, cu stiloul) pe marginea textului amintit. Probabil că l-am purtat în timpul unui curs plictisitor. Desluşesc sub o replică scrisă cu pixul o dată: 9.03.1995, notată de Simona. Mi-ar plăcea să pot suprapune cele două jumătăţi de pagină şi să citesc palimpsestul obţinut. Dar aş putea să-l las pe cititor să facă asta, adăugând şi evenimentul real de la care a pornit totul. Fiindcă am descoperit de curând printre numere vechi din revista *România literară* programul de sală al unui concert de care mă despart aproape şase ani de zile.

Societatea Română de RadiodifuziunelnstitutulFrancez din Bucureşti

Studioul de concerte „Mihai Jora”.

Miercuri, 30 noiembrie 1994, ora 19

RECITAL EXTRAORDINAR

P I E R R E H A N T A Ï

clavecin în program: LOUIS COUPERIN Preludiul in re minor

WILLIAM BYRD	Pavană şi Gaillardă în sol
GILLES FARNABY	Fantezie în sol major
JOHN BULL	„Vânătoare regală”.

MICHELANGELO ROSSI Toccata a VII-a

DOMENICO SCARLATTI Două sonate in re minor JOHANN SEBASTIAN BACH Sonata in re minor BWV 964

Îmi amintesc destul de bine seara aceea. Deja ninsese, purtam un palton negru lung, cu glugă şi mă simţeam ca o prinţesă rusoaică tolstoiană căreia îi mai lipseau doar manşonul şi trăsura. Am mers pe jos, împreună cu Camille, de la Spitalul Municipal până la Radio. Toate blocurile acelea albe, proiectate de o minte bolnavă, lipsite de gust, alcătuiau un decor de carton care nu se potrivea deloc cu starea mea de spirit. De aceea drumul de întoarcere a fost mai plăcut, întunericul ascundea decorul nepotrivit, iar eu puteam să mă las cu totul în seama sonatelor lui Scarlatti. După acest concert, la câteva zile, mi-am cumpărat caseta cu muzică pentru clavecin, dominată de Bach, dar şi cu două sonate de Scarlatti. Mă ridic de la birou s-o caut. Aştept să ajungă banda la Scarlatti ca să transcriu vechiul meu text. Fac din transcriere un act de plăcere, deloc narcisistă. Plăcerea vine din retrăirea unor clipe minunate în care muzica m-a locuit, îmblânzindu-mă.

clavecinistul

Am călătorit un timp prin ţeava ruginită, deschisă-n pupila măştii populare. Ici-colo atârnau fire colorate de lână, gâdilându-mi urechile translucide. Sunetele se-nvârteau învoalate, câlţi muzicali ce-mi apărau măselele de curentul din cilindrul în necontenită mişcare, după ritmul pleoapei. În clipele lungi ale somnului în cui, cele zece mâini şi picioarese-ncurcau în silabe nepuse pe note. Atunci, Miţi începea să cânte la clavecinul ascuns sub blăniţă câteva sonate in re minor şi întunericul se risipea ca o pânză de doliu rărindu-se prin putrezire, până ce rămânea doar o ţesătură de funigei. La început o zăream în contur de tuş, abia desprinsă din păienjenişul de crengi al pădurii pictate. Îi fluturau câteva aţe la încheieturi, când ploaia roşie i-a dat definitiv formă. Vene în ramificare o străbăteau ca pe o hartă. Venea către mine, notă cu notă,

mai tare. Urechile mă chinuiau cu existenţa lor transparentă, cântărind prea greu. A oprit-o bronzul cuprinzându-i umerii, pe care culoarea s-a depus groasă ca o pastă. Prin albiile sângerii a curs bronzul, desăvârşind statuia cântătoare. Numai capul arăta ciudat. Părul alcătuia portative ondulate pe care notele colcăiau, sonori păduchi de bronz. Într-un colţ, Domenico aplauda cu clapele salutul meu discret din urechi, în timp ce Miţi adormise în fotoliul cu husă ruginie. Seara intrase în odaie şi-şi număra firele albe în oglindă. Avea dreptate Maria, în întuneric masca e înfricoşătoare.

N-am reuşit să transcriu fidel, deşi oricum arunc fişierul în *Recycle Bin*. Încerc să descifrez dialogul.

— Îţi creează o imagine? Sau e ceea ce a rămas dintr-o imagine? Sau e ceva fără formă?

— Da; mai degrabă juxtapunere arbitrară de obiecte; de aceea am şi „decretat”: stil touffu + două personaje „reale”: Domenico (Scarlatti?) şi Maria. Notiţă critică: cam prea „apăsată” chestia cu „fire năuce în afara craniului, perucă de bronz în vânt”; mă supără alăturarea de metafore deşi n-aş putea spune „acum şi aici” de ce anume. Avea dreptate, de aceea am şi scos pasajul respectiv.

Aici lipseşte replica sau explicaţia mea, pe care probabil i-am şoptit-o cât stătea profesorul cu spatele. Exact, îmi amintesc şi sala, e la etajul 4 al Universităţii, înspre Facultatea de Geografie, o sală mică, cu bănci înghesuite. În pauze fumam pe treptele de piatră ale unei scări care ducea în pod. Am şi urcat acolo, să explorez, dar n-am găsit decât cocoloaşe de hârtie, mucuri de ţigări şi câteva sticle goale. Era un miros greu, de excremente de porumbei. Cred c-am plecat repede după aceea şi nici n-am mai vizitat podul.

— Bine, dacă e aşa, iartă-mi rigiditatea, atunci de ce personajul tău (care e şi autor) spune, povesteşte, mă rog, la persoana I? Ca să mai rămână ceva (dintr-o imagine aruncată în aer – asta e impresia mea) ar fi trebuit să foloseşti persoana a III-a. Pentru că tot ce urmează după

fragmentul, fraza iniţială, este ceea ce vede cel care spune „Am călătorit”. Sau mă-nşel?

— Cami mi-a spus că nu vede nicio imagine.

— Ba da, fiindcă o dată ce există „resturile” nu poţi să nu presupui imaginea dinainte. Dacă n-a fost niciuna, cu atât mai bine pentru cititor.

E rândul tău acum, Cititorule, deşi n-aş vrea să fiu în pielea ta. Citind aceste rânduri eşti asemenea vagabonzilor care caută prin gunoaiele altora recuperând o pungă, o haină, un pachet de biscuiţi expirat etc. E adevărat, nu e o ghenă românească autentică, nu pute şi totul pare curat. E un soi de Purgatoriu informatic acest universal Recycle Bin, din care oricând poţi recupera sau şterge iremediabil un fişier-gunoi. Ca autor, deja am făcut click pe Delete în privinţa acestui fişier, îţi rămâne însă ţie, Cititorule, sarcina să apeşi pe Yes sau pe No la întrebarea care apare pe ecran: Are you sure you want to delete Clav., Sim. & Eu. qxd?

scrisori. qxd

A hotărât să arunce cele patru scrisori pe care le descoperise printre paginile bizare. Pe două dintre ele (adresate Simonettei Vespucci şi Mariei C.) oricum nu le va mai expedia vreodată. Trecuse prea mult timp. În privinţa celorlalte două, una era, de fapt, ciorna unei scrisori care ajunsese la destinatar, iar cealaltă, o epistolă „fabriquée” pentru un curs.

*

[Scrisoare datată „duminică, 31 martie”, destinată Simonettei Vespucci. A fost găsită într-un plic pe care era notată cu majuscule adresa destinatarului. Este bătută la maşina de scris, după toate probabilităţile, o Erika & Naumann.]

Simona.

M-am gândit să-mi inaugurez proaspăta bandă, scriindu-ţi. De dimineaţă am primit scrisoarea ta, nici nu mă trezisem bine când mi-a adus-o tata. Abia după ce am deschis-o, „trezirea” a fost completă. Dacă lunga ta tăcere e justificată, a mea e pur şi simplu. Tac şi putrezesc în

Bucureşti, în oraşul tuturor posibilităţilor. La Paris, la Moreni sau la New York, oriunde aş trăi, mă tem c-aş fi la fel de mâncată pe dinăuntru. Am tot visat, de când mă ştiu, şi acum îmi dau seama, din ce în ce mai bine, că visele mele nu-s decât nişte viermi cuibăriţi în creierul meu, care împuţesc locul şi distrug. Tocmai visele, ele, cele atât de bogate în epitete gingaşe. Desigur, mă refer la visele acelea cu ochii deschişi, când doar realitatea înconjurătoare doarme, prezentul, dar tu eşti treaz sau aşa crezi. Poate ar trebui să le spun visuri, fiindcă sună mai zgrumţuros.

Cum de sunt aşa de bătrână, de obosită, la 22 de ani? Părinţii mi-au oferit o viaţă normală şi încă mai cred, sărmanii, că le voi semăna. Sunt deja departe de drumul bătătorit, printre hăţişuri, incapabilă să-mi făuresc propria cale, fără iniţiative, visând.

Simona, iartă-mi nevoia de vomă literală, deloc literară. În continuare îţi voi transcrie câteva fragmente dintr-o epistolă veche de-o lună, care-ţi era destinată, dar a rămas neexpediată (o scrisoare „domestică” faţă de textul cleios, de mai sus):

Simona.

Încep scrisoarea către tine fără să mă gândesc ce-ţi voi scrie. *Lettre* multicolor îmi atrage privirea de pe coperta revistei. Nu e încă miercuri, dar nici mult nu mai e. Mă aflu în camera pe care deja o cunoşti şi nu ştiu ce aş mai putea zugrăvi ca să creez o atmosferă de *causerie*.

Înainte să plece, Maria mi-a vorbit de Veneţia, mi-a arătat vederi, fotografii, chiar un album. Bucurie mare când mi-a mărturisit că e un oraş ireal. Aproape în întregime părăsit, e un fel de oraş-muzeu, care mi-a amintit, inevitabil, de Calvino. Doar o cupolă de sticlă îi mai lipseşte. Credeam că imaginaţia mea a construit o Veneţie diferită de Veneţia reală, dar nu, Maria mi-a confirmat ciudăţenia oraşului în agonie, poate mort (veneţienii nu mai trăiesc în oraşul lor, ci pe o insulă legată de continent). În noaptea Anului Nou, Maria bântuia pe străzile Veneţiei, asemeni altor turişti, trecând pe lângă

casele mute, fără lumini la ferestre. Se simţea ca o fantomă, aşa mi-a spus. Şi ca să prelungesc această atmosferă, află, dacă nu ştiai, că veneţienii îşi îngropau morţii pe o insuliţă, o insulă-cimitir.

Printre vederile pe care mi le-a dăruit, una o înfăţişează pe Salomeea dansând (mozaic – San Marco). Doamne, Simona, trebuie s-o vezi! Roşul rochiei e atât de aproape de acel roşu pe care îl simţea Mallarmé în numele Hérodiade. Şi mişcarea trupului, prea senzuală pentru pereţii unei biserici, iar ţeasta Sf. Ioan, ca un soi de tamburină, pe care o ţine deasupra capului. E teribilă!

[…]

Cât a trecut? E sâmbătă către duminică şi tocmai m-am întrebat în jurnal dacă există scriitori fără operă. Dar să trecem peste obsesiile mele. Vineri am văzut-o pe Cami şi ne-am plimbat prin oraş, căutând cărţi. Ea voia să-şi cumpere Deleuze, eu Goethe. Ce s-a întâmplat? Ne-am luat amândouă Mircea Ivănescu, o antologie apărută la Ed. Eminescu, chiar anul ăsta (sunt şi poemele din ’70). Într-un anticariat, pe Ştefan cel Mare, Cami a găsit rătăcită, ghici? *Oraşele invizibile*. Eu m-am ales cu *Negru şi alb* a lui Livius Ciocârlie. Nu-ţi pot ascunde părerea de rău că nu l-am zărit, înaintea lui Cami, pe Calvino (în pagini şi litere, desigur) – păcătoasă ce sunt!

Pe France 2, la *Bouillon de culture*, au fost invitaţi Eco, Llosa şi Rushdi, cărora tocmai le fuseseră traduse nişte cărţi în franceză. Cartea lui Eco pare excelentă, după comentarii. Ştiind că a fost tradusă la Pontica în ’95, n-am rezistat tentaţiei şi mi-am dat ultimii bani pe ea. Ai citit-o? c’est le plaisir du texte, tu sais? Mai vorbim.

Te pup, Ana.

Urma un post-scriptum pe care am hotărât să-l cenzurez. Important era că-ţi găsisem sub pat capacul de la stilou, care, până una-alta, îmi aminteşte „proustian” de tine. S-a mai întâmplat câte ceva între timp, dar le las pentru altă dată. Sunt prea nerăbdătoare să-ţi trimit misiva. Altceva, „vino să-i tragem un chef…”, sunt „singură şi ambetată”. Ce ne-am face fără El?

*

[Scrisoare adresată Mariei (I), scrisă de mână, cu pixul, nedatată şi nesemnată. Scris nervos, lăbărţat, unele litere sunt îngroşate. Urmează o scrisoare adresată tot Mariei (II), după cum scrie pe plicul în care a fost descoperită. Scrisă cu stiloul, îngrijit, este datată „Bucureşti, februarie, 1997”. Deşi se pare că Maria există cu adevărat, unii cred că e doar o convenţie epistolară.]

I

Maria, vino mai repede – n-am chef de nimic – tocmai învăţ pentru examenul la LFC şi, uitându-mă pe cursurile Corinei, am dat peste unele scrise de tine – ce dor mi s-a făcut, citind un insipid curs despre grupul nominal. Am ajuns în asemenea hal încât îmi recitesc jurnalul de la 13 ani – ce intuiţie aveam, de groază – nu mă pot abţine să nu-ţi citez câteva rânduri: „Mergând pe o alee cu palmieri pitici şi flori carnivore, am întâlnit un înţelept şi curioasă l-am întrebat de ce trăiesc? Răspunsul a sunat tăios: degeaba. De atunci am încetat să mai pun întrebări şi totuuşi inima mea continuă să bată... degeaba”. L-aş înlocui azi pe „degeaba” cu „inevitabil” (nu-ţi mai explic de ce, sperând că vei veni şi voi putea să-ţi vorbesc, deşi, atunci, poate n-o să mai fie nevoie). Cred că jurnalul meu e cel mai bun lucru pe care l-am scris până acum. Dumnezeu iar s-a ascuns, rostesc rugăciunea, dar n-o aud în mine. Zilele trecute am desenat chipul Sfintei Ana după Leonardo da Vinci – n-am idee de ce îţi spun chestia asta. Poate pentru că mucul stă ciudat, într-o rână, în scrumiera de sticlă, lângă chibritul ars, ca o cruce sau un obiect ritualic deasupra scrumului rămas. Dacă-mi pierd simţul umorului, e de rău.

Încerc să-ţi zâmbesc: ☺☺☺☺☺ Ţi-a plăcut? Te plictisesc, ştiu. Mă-ntreb de ce ţi-am cerut în scrisoarea precedentă nu ştiu ce cărţi. Speranţă deşartă, oricum, la prostia mea, n-aş avea ce face cu ele. Nu-s în stare de nimic altceva, decât să scriu texte pe care nu le citeşte nimeni. De data asta chiar c-am întrecut măsura. Sunt jalnică. Nu ştiu dacă am să-ţi mai trimit scrisoarea asta. Ce

bun era Spasminul ăla! Cred că-i înţeleg pe drogaţi. À-propos de drogaţi, iată ce-am găsit în Henri Michaux: „Tout est drogue à qui choisit pour vivre l'autre côté”… cam atât.

[…]

După examenul de LFC, citind Gide, *Falsificatorii de bani* – absolut touchée de un fragment din jurnalul unui personaj – îţi citez azi… caut în calendar… 6 februarie: „26 octombrie – Pentru mine nimic nu există decât poetic (şi eu dau acestui cuvânt sensul lui deplin) – începând cu mine însumi. Uneori mi se pare că nici nu exist într-adevăr, ci că îmi imaginez pur şi simplu că sunt. Cel mai greu lucru pentru mine este să cred în propria mea realitate. Mereu sunt nedumerit de mine însumi şi nu înţeleg prea bine, când mă privesc acţionând, cum cel pe care-l văd acţionând este şi cel care priveşte, şi cel care se miră şi se îndoieşte că ar putea fi actor şi spectator în acelaşi timp”. Am reuşit să-mi pun în abis (ce periculos!) prima parte a scrisorii?

II

Draga şi îndepărtata mea prietenă.

Sper să-ţi încălzească memoria, dacă nu sufletul, cele două adjective sabatiene pe care ţi le-am alăturat, altfel scrisoarea mea va debuta cu „păienjeniţă nesuferită” sau, mai rău, cu „Animalicum obscur”.

Ana a primit „răvaşul” tău de peste mări şi ţări, pe care l-am citit amândouă, de nedespărţit, dar numai eu am hotărât să-ţi răspund imediat, ca întotdeauna. Am lăsat-o citindu-ţi scurta prezentare a filmului lui Greeneway, „The Pillow Book”.

Te-ntrebi, pe bună dreptate, de ce Ana nu-ţi mai scrie de la o vreme decât prin intermediul meu. Bănuiesc că ar prefera (chiar ar avea nevoie) să-ţi vorbească sau să tacă, dar în prezenţa ta, or scrisoarea e o „conversaţie cu un absent”, după cum o definea Cioran într-un articol din revista „Lettre internaţionale”. Motivul l-am aflat într-una din cărţile lui Sabato, în care personajul Sabato

mărturiseşte: „Ceea ce pot să-ţi spun într-o scrisoare e puţin lucru, uneori mai puţin decât ţi-ar putea ajuta o privire ori o cafea pe care am luat-o împreună”.

Cum explicaţia nu mă mulţumea întru totul, cred, nici pe tine, am continuat cercetările. De la scrisoare am ajuns la scris şi aici m-am oprit la Socrate: „Căci scrisul va aduce cu sine uitarea în sufletele celor care-l vor deprinde, lenevindu-le ţinerea de minte; punându-şi credinţa în scris, oamenii îşi vor aminti din afară, cu ajutorul unor icoane străine, şi nu dinlăuntru, prin cazną proprie” (vorbe supravieţuind prin dialogurile *scrise* de Platon). Astfel a intervenit teama de uitare, dar mai ales de transferul de exterioritate dintre scris şi sentimentul care vă leagă. Voi încerca să fiu mai clară. La un moment dat, Ana a simţit că prietenia voastră, atât de vie în trecut, devine doar o relaţie conservată, mumificată prin corespondenţă. Atunci, conştientă de latura ficţională a unei scrisori, în care şi fără intenţie, furat de însuşi actul de a scrie, falsifici sau maschezi ceea ce doreşti să-i transmiţi celuilalt, m-a creat pe mine. Aşa încât prietenia voastră n-a mai înţepenit împăiată în vitrina unui muzeu bizar, ci, sub înşelătoarea aparenţă de imobilitate a copertelor, ea începe să trăiască o nouă etapă, ca roman epistolar.

După cum observai chiar tu, corespondenţa mea cunoaşte o evoluţie, involuntară, aş adăuga, în ceea ce priveşte „alegerea temelor şi motivelor”, „de la apologia ţigărilor la obsesia ghilotinei” (sper că-ţi face plăcere să fii citată!). Scrisoarea aceasta are o temă, de astă dată conştient asumată, anume aceea a… scrisorii. Da, o scrisoare despre scrisoare. Recunosc că am fost influenţată de Ana. În ce fel, vei afla în paragraful următor.

Pentru cursul de retorică, Ana trebuia să compună o scrisoare. Primul gând i-a fost la epistola lui Sabato către un tânăr drag şi îndepărtat, o „monadă cu talent”, pe care, atunci când citise romanul *Abaddón, exterminatorul* şi mult timp după aceea, o copiase ca pe o mai amplă desfăşurare a devizei „Să rezist!”. Ideea era să parodieze această scrisoare, considerând parodia o „repetiţie cu

distanţă critică”. Însă ceea ce părea să devină o aventură textuală pasionantă, a rămas în fază de proiect, deoarece Ana n-a reuşit (hélas!) să se distanţeze critic.

A urmat o altă încercare, tot neizbutită, inspirată de o frază a lui Paul Valéry, din prefaţa la *Monsieur Teste*: „La jeunesse est un temps pendant lequel les conventions sont, et doivent être, mal comprises: ou aveuglément combattues, ou aveuglément obéis”. O interesa mai ales simţul măsurii în (ne) aplicarea normelor retoricii. Ca şi caracterul schimbător, istoric al retoricii, referindu-se la trecerea de la tratatele de figuri, clasificatoare, la retorica interpretativă, chiar a fiecărui text.

De la o idee la alta, de la Epistolele Apostolului Pavel la corespondenţa lui Proust, prin mult cititele scrisori ale lui Flaubert şi Van Gogh, a recurs din nou la mine s-o salvez din neputinţa ei sterilă. În fond, scrisoarea aceasta s-a născut dintr-un alt eşec al prietenei tale, pe care ţi-l trimit proaspăt de pe malul Dâmboviţei, spre a fi savurat sur les quais de la Seine.

Cu drag.

Eu.

P.S. Pentru dicţionarul de citate din scrisorile mele, pe care cu ironie remarci că-l vei publica în curând, încă unul, un fel de haiku în proză, găsit în „hârtiile” lui Boris Vian:

„Une nouvelle: Narcisse.

Îl aime à recevoir des lettres. Plein. Îl n’en reçoit jamais.

Un jour, îl à l’idée de a envoyer. Îl s’en envoie. L’idylle se noue. Le ton monte. Et li se donne rendez-vous sous l horloge à trois heures. Îl y va bien habillé. Et à trois heures li se suicide”.

*

[Ciorna în creion a unei scrisori către Camille, în care este povestit un vis. Se recomandă cititorilor pasionaţi de psihanaliză.]

Chère Camille.

Visul meu nu este o invenţie, un truc literar, epistolar.

Visul meu este... real. (Nu cred că pot spune asta, dar ce mai contează?) Aşa încât pregăteşte-te să fii personaj! Era şi Florina cu noi, la început. Voiam să vă arăt biserica de la Bărăţie, acolo unde mergeam împreună cu Oma în fiecare vineri, pe când eram copil. (Deşi am fost botezată ortodox, datorită bunicii mele am primit, în primii şapte ani de viaţă, o educaţie religioasă catolică, fără exagerări sau restricţii.) Era seară sau chiar noapte şi luna lumina prea tare, ca un reflector îndreptat către mine. Am intrat într-o biserică unde oamenii se-nghesuiau în faţa unui bărbat îmbrăcat obişnuit, care ridica în sus şi-n jos, ritualic, o carte groasă (Biblia?). Când a deschis ceaslovul, mi-am dat seama că nu asta e biserica pe care o căutam. După ce-am ieşit, în faţă, o fereastră luminată se distingea într-un maldăr de gunoaie care acopereau o casă, cu un turn înalt care se-nălţa deasupra mizeriei. Era o atmosferă de mahala cu uliţe noroioase, de Podul Mogoşoaiei, parcă aş fi aşteptat să mă-ntâlnesc în orice clipă cu craii de Curtea Veche. Lângă biserica pe care o confundasem şi pe care o numeam baptistă (habar n-am de ce), trebuia să fie cea căutată. Îţi tot explicam că trebuie să fie lipită de cealaltă. În piaţa din faţa bisericii baptiste, doi oameni mergeau pe biciclete. Spiţele în rotire veneau către mine, picioroange desprinse din roţi. Nu vă supăraţi, domnule, nu ştiţi pe aici o biserică catolică? Biciclistul care se oprise era acelaşi cu bărbatul care citea din Biblie. Au dărâmat-o, nu mai ţinea. S-au făcut măsurători. Putea oricând să cadă. Cum, au dărâmat o biserică, aşa, ca pe vremea lui Ceauşescu? Dar bunica mea a dat bani pentru coroana de aur a Fecioarei? Cum s-o dărâme? Mi-a arătat atunci cu mâna a doua grămezi de gunoi, de mărimea unor case fără etaj. Pietrele, resturile bisericii au fost acoperite de gunoi. Apoi s-a luminat, o lumină de dimineaţă lăptoasă. Pe gunoaie am văzut o statuie aşezată cu spatele, căreia un tip înalt cu şapcă îi freca de zor faţa întoarsă ca şi cum n-ar fi rezistat ispitei de-a privi în urmă. Plină de alge putrezite şi mâl, părea scoasă de curând de pe fundul apei. Stătea lungită pe gunoaie ca o odaliscă lenevind în perne de mătase.

Chipul însă, de o frumuseţe zeiască, m-a şocat: era al unui bărbat. Un Adonis, un Ganimede în marmură albă ne privea luminos, conştient de farmecul lui. E Tadziu! a strigat omul de pe bicicletă care apăruse dintr-odată în faţa noastră. L-am descoperit sub biserică. Şi în timp ce vorbea, din gură lui ieşeau bule de aer. Mirosea a mâl. Zidurile bisericii străluceau spălate. Chiar ne aflăm în apă, mi-am zis, într-un acvariu uriaş. Şi m-am trezit. Ce zici? O aiureală.

eternul masculin. qxd

I

Ne-am întâlnit la ghena din parcare. Eu cu găleata, el cu o pungă plină cu păr. În trecere, găleata mea neagră s-a atins de punga lui transparentă şi părul meu a luat-o razna, dansând electrizat. M-am uitat la bărbatul *îmbrăcat în halat alb*, *rotofei şi umil* care nu mă privea, preocupat. Pe ecusonul de pe buzunar scria Nea Gică, *cel mai mare frizer din lume*. Părul meu lung înnebunise după pletele lui albe (perucă?). O şuviţă cu iniţiativă i-a touché catifelat părul de pe braţ când a ridicat punga. Aşa m-a remarcat, după ce-a aruncat. Murătură de Burgundia, metalcoholică şi nasoală, caut frizer intelectual *cu muşchi pilorectori*, *un metru şaizeci şi doi* şi şaptezeci de kg. Ce ţi-e scris, în frunte ţi-e pus. După ce-a citit rapid anunţul pe fruntea mea, mi-a forfecat inima permanent (la rece), iar eu mi-am lăsat breton.

II

Deghizat în *marele gagicarturi*, nea Gică stă pe bancă în cimitirul Bellu, cu iubita lui, deghizată în pâlnie. turi o ţine de toartă şi se privesc ochi în gaură. El se apropie încetişor, ea, timidă, stă pe loc. O cuprinde cu braţul şi-şi apleacă urechea către ea, mai frumoasă ca o cochilie aruncată de mare pe plajă. Frânturi dintr-o tristă scrisoare d'amour pătrunseră în găurica lobului urechii de gagicar a lui turi:

Dv

'oastră sunteţi prea inteligenţi pentru ca să nu judecaţi cu destulă indulgenţă neajunsurile unei minţi

pâineeşti, *care să conduce de pornirile inimei şi foarte arare ori de raţiune greşeala sa capitală*, *şi în acelaşi timp poate singurul ei merit*.

Inspirat, marele gagicarturi îi spune duios: *sunt urât de toţi*, *iubit numai de tine* şi-şi ia rapid doctoratul în filosofie ca să fie admirat de pâlnia citită (cu care se întâlnise – am uitat să vă spun – într-o bibliotecă publică: el îşi lansa capodopera *Vademecum pentru frizeri*, iar ea asista cuminţică pe un raft, de care nea Gică se sprijinise, istovit de căldura cea mare).

Marele gagicarturi ştie cum să se poarte cu pâlniile. O rostogoli pe iarbă, îi unse găurile cu untul cumpărat de la supermarket (cum văzuse el într-un film) şi *trecu o dată printr-însa*, *ca fulgerul*, *şi îi fură o sărutare*. A doua oară însă *orificiul de ieşire al pâlniei* se strâmtase nefiresc situri golanul nu putu să mai comunice. Din pâlnie se scurgea o logoree cleioasă care-l năuci de cap pe gagicar. Ofticat, se sinucise filosofic, scriindu-şi pe pâlnie epitaful: Dacă gaură nu e, nimic nu e…

III

Nea Gică nu doarme niciodată, deşi *are nişte pijamale foarte frumoase*. După încă o noapte de meditaţie şi frizerie, nea Gică s-a culcat în halatul lui alb, pe care-l mai numea şi halat de casă. Când s-a trezit, avea o altă identitate şi murmura: *A dormi*, *a visa*, *a muri poate*… S-a dus fără chef la frizerie pentru că plăcerea de-a tăia nu mai exista pentru el. Acolo, toate VIP-urile care-l aşteptau aveau capete ţuguiate şi se plimbau cu scaunele rotitoare. I-a ieşit în întâmpinare *Hanoi*, *căţeluşul care aduce primăvara*. Agitaţia îi făcu rău, intră totuşi, salută pe toată lumea în ruseşte şi ceru politicos unei doamne însărcinate, care venise cu soţul ei, un ruj. Soţul îşi scoase pălăria ţuguiată şi se prezentă: Arnolfini. Nea Gică îşi înclină capul rotund şi spuse: Îmi pare bine, Ilia Gică Obliomov. Luă rujul şi scrise pe una dintre oglinzi: Nea Gică hic fuit. Apoi plecă să citească toate cărţile şi să viseze departe de lumea dezlănţuită. Într-o dimineaţă de iarnă, când zăpada acoperise tot, ghene, morminte şi trecători ţuguiaţi,

Obliomov a auzit o voce îngerească interpretând *Casta diva* din opera *Norma*.

A băgat în priză telefonul şi-a sunat la Informaţii, unde Omul-Indicator i-a spus că vocea aparţinea unei femei energice şi iubitoare de viaţă, descinzând dintr-o familie de feministe combatante. Obliomov s-a îndrăgostit pe dată de această fiinţă puternică, dar cu o voce atât de fragilă, deşi n-a vrut s-o cunoască niciodată, preferând s-o cedeze amicului său Stolz, care-i povestea en détail nopţile sale de dragoste. Iar Obliomov visa pentru toţi ţuguiaţii la un loc şi încă mai visează în halatul său de frizer ca frumosul din frizeria adormită. Să-l sărut?

IV

„Don Juan: Cheala? Aş iubi-o, văzând în ea simbolul destinului meu: aş trăi eliberat de lanţurile iubirii pentru că iubita mea n-ar avea păr".

A. Perrucci, II *Convitato di pietra*

Manechinele îşi expun goliciunea de ipsos îngrămădite într-o cuşcă de sticlă, la intersecţia bulevardului Ştefan cel Mare cu calea Dorobanţi. O bluză de salopetă spânzură pe braţul ridicat al unei manechine. Pe jos sunt împrăştiate ziare pătate de vopsea, iar într-un colţ, câteva sticle de bere răsturnate. Cuşca străluceşte în întunericul care-i înghite pe ultimii trecători grăbiţi. Din când în când mai trece câte-o maşină. Un fior străbate manechinele neînsufleţite. Din spatele lor apare nea Gică îmbrăcat ca un nobil spaniol din secolul al XVII-lea.

Don Juan: Plecăciuni, doamnele mele.

(Trece prin faţa fiecărui manechin făcând plecăciuni.)

Don Juan: Ruşinea feciorelnică vă-ndeamnă să nu-mi răspundeţi, deşi cu inocenţă îmi dezveliţi la miezul nopţii splendorile ascunse sub veşminte în timpul zilei.

(Don Juan priveşte fermecat trupurile manechinelor fără păr, cu ochi albaştri conturaţi.)

Don Juan: Toate semănaţi ca împreună să întruchipaţi idealul feminin, pe care nicicând n-am căutat să îl ating. Plăcerea pură, iată ce-am râvnit, până când, în plin sărut, m-am oprit uimit să simt că m-am plictisit. Şi zicând eu cu

glas tare acestea, urechile voastre am rănit. De atunci cu ură aţi uneltit împotriva mea, umblând cu vrăji, blesteme şi alte cele. Vrăjit am fost cu alt chip şi crunt destin nemuritor. Nu-s un broscoi râios, nu-s câine turbat, nici bătrânel neputincios, ci fără milă, m-aţi închis între coperte, prizonier al unor cărţi, mereu cu glas de împrumut, lipsit de drepturi şi onoare. V-am iertat.

(Manechinele încep să se mişte, înconjurându-l pe Don Juan care nu mai poate scăpa.)

Don Juan: Fie-vă milă, Autorule5! Soarta de personaj nu-i chiar atât de rea. Am păcătuit. Mă căiesc.

(Don Juan nu se mai vede printre manechinele care se-ntorc apoi la locurile lor, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Într-un colţ, o grămăjoară de păr tocit şi un halat alb murdar.)

Corul: *Ce te faci dacă eşti* Don Juan

Şi te crezi chiar Don Juan?

album. jpeg

Tatăl străbunicii mele, care a trăit şi a murit în Cehia. A fost medic.

Străbunica dinspre mamă, Ana Hawliceh, la primul bal, în capitala Imperiului Habsburgic. S-a căsătorit cu Josef Werner, mort pe front, în primul război mondial. A trăit apoi cu Ludwig, un bărbat mai tânăr, cu care, se pare, i-ar fi făcut pe ultimii doi copii. A murit la Bucureşti, la peste 80 de ani (unii spun că s-ar fi sinucis fiindcă Ludwig n-o mai iubea).

Străbunicul dinspre mamă. Josef Werner, de origine austriac. Bunica povestea c-ar fi fost nobil şi a fost dezmoştenit de tatăl său deoarece s-a căsătorit cu Ana Hawliceh. La Bucureşti, unde şi-a adus familia, a înfiinţat un atelier de haine militare (la care Ludwig era ucenic). A murit pe front, bolbnav de febră tifoidă, fiind aruncat la groapa comună.

no photo

Ludwig, amantul străbunicii mele până la sfârşit. Nu s-a păstrat nicio poză. Se credea că au fost căsătoriţi, până de curând, când moştenitorii au aflat dintr-un act vechi

adevărul. Suplinesc imaginea cu un text scris pe vremuri:

Sub pielea ta albă până la transparenţă curg litere roşii, ciocnindu-se în cuvinte de-o clipă sau doar sunete disperate, silabe îngheţate. Îmi mărturiseai odată că-ţi plac epitetele simple, dimineaţa, pe stomacul gol.

Capul blond se sprijină de tocul uşii privindu-mă printre şuviţele în neorânduială. Gata să te scurgi într-o băltoacă lăptoasă, alergi prin bucătăria mea ca o cometă.

Îţi împrumut contururi cunoscute, deşi niciodată n-am ştiut dacă dincolo de lumină ai ochi, nas sau gură. Din când în când mi se pare că-mi vorbeşti. Mai întâi apar buzele învineţite, apoi ţipete scurte, neduse până la capăt, ca un tril al primejdiei. Fug în spatele fotoliului tremurând.

Numele tău, şoptit de străbunica, înainte să se spânzure, în dimineaţa aceea, mustind de banalitate, mai ţii minte, Ludwig?

Aş vrea să fug în fotografia necunoscutei moarte acum atâţia ani. Tanti Jela, se pare. Mătuşa care i-a ţinut loc de mamă bunicii mele (fusese îndepărtată de acasă fiindcă nu voia / nu putea să-i spună amantului mamei tată).

Oma, Hedwig Werner, când a fost îndepărtată de acasă.

Trei doamne (tanti Karla, mama Ana şi bunica mea, Hedwig) aşezate în faţa unei terase. În spatele lor zâmbeşte un chelner cu mustăcioară à la Mitică Popescu. Încă nu venise al doilea război mondial.

Oma când s-a căsătorit cu Dumitru Păduraru. Ei îi datorez primii şapte ani din viaţă, care – se spune – sunt cei mai importanţi. A murit când nici nu împlinisem 14 ani. De atunci am început să-mi scriu jurnalul.

Soţul bunicii mele dinspre mamă, Dumitru Păduraru, băiatul şefului de gară de la Dorohoi. A proiectat şi construit multe clădiri. A murit cu un an înainte să mă nasc.

Bunicul dinspre tată, comandorul de cursă lungă Theodor A. De origine armenească, şi-a schimbat numele după revoluţia bolşevică, de frică să nu-l deporteze ruşii. A

murit când eram mică.

Tata la 1 an şi 8 luni. (Aşa scrie pe spatele fotografiei sepia.)

Cu morţii mei închei, Cititorule, traseul de scociorâtor prin gunoaiele altuia, pentru că albumele de familie sau cimitirele sunt tot un soi de gropi cu rămăştie, altfel amenajate. Încearcă să recompui personajul din gunoaiele lui. Eu m-am desprins de toate acestea.

end (*folder*)

cititori.rtf

Ca să fiu în ton cu „obiectul", ar fi trebuit ca rândurile ce urmează să ţi le trimit prin e-mail. Să zicem că în ziua respectivă n-am putut accesa Internetul. Aşa că o să te mulţumeşti, asta e, cu scrisul meu „puchinos" (Ana

A. - *Recycle Bin*) tot cu stiloul. Ce vrei, fac şi eu ce pot, dacă şi lui Barthes îi plăcea să scrie tot cu stiloul…

Da'să nu mai lungesc atâta introducerea şi să trec la… „subiect" (cuvânt periculos, ca toate cuvintele, de altfel, un topos în plus sau în minus…), mai ales că ţii, insişti, impui ca textul meu (care oricum va fi aruncat şi el, dar momentul sacrificiului şi sărbătoarea lui contează) să fie scurt.

Ideea de „a arunca" textele, de a le trece din fişiere la „gunoi" insistând implicit asupra calculatorului, nedespărţindu-l de scris mi-a plăcut şi îmi pare a fi o „mutare" nouă, ingenioasă în „jocurile de limbaj" (v. Lyotard) ce compun literatura noastră post decembristă, postmodernă… Nu mă pot abţine să nu mă întreb: dar de ce le aruncă? ce-i veni? Aşa vrea muşchiul ei? Parcă nu. Atunci? Ben, atunci îmi aduc aminte – tocmai la pont, ca să vezi! – de Bataille şi *Partea blestemată* şi iluminată (cât de ancrées sunt luminile în noi, cât de greu renunţăm la „marile poveşti", ori ele la noi (nu ştiu), cât de greu le reciclăm…) îmi zic – asta e: o acumulare ce trebuie consumată, cheltuită, irosită. „Victima" sunt textele scrise de-a lungul unei perioade (nu foarte lungi) de timp. „Celebrarea" este oferită de punerea lor pe hârtie (trecerea din memoria calculatorului pe hârtia

imprimantei) şi de înmânarea (dar?) lor cititorului. În ce scop, totuşi, că arta de amorul artei s-o gătat de mult. În final speri să te „reîntregeşti”, n-aş băga mâna în foc. Pot să mă şi înşel. Iată ce spune Bataille: „Odată cu instaurarea lumii lucrurilor, omul a devenit el însuşi unul din lucrurile acestei lumi, cel puţin atâta timp cât durează munca. Aceasta este decăderea de care, dintotdeauna, omul a încercat să scape. În toate aceste mituri stranii şi rituri pline de cruzime, omul nu face altceva decât să caute fără odihnă intimitatea pierdută” (*Partea blestemată*, p. 39). Distrugerea simbolică a literaturii (căci nu scapi nimic aproape: proză, versuri, un fragment de dialog teatral pseudoionescian, scrisori, comentarii, note) scrise pe hârtie. A textului ce te sufocă. Această consumare a „părţii blestemate” poate avea darul de a te recompune. Nu-i oare o formă de melancolie „Post-Modernă” (v. Connor) după o unitate pierdută? După o ordine? De altfel, deşi alăturate întâmplător, la grămadă, fără cronologie strictă, textele din *Recycle Bin* sunt încadrate, înrămate foarte bine, fiecare în fişierul lui, alcătuind o schemă exactă, ordonată. E adevărat că ea nu durează şi că în final ceea ce rămâne este nimicul. Poate că şi asta e *Recycle Bin*: „o carte despre nimic” aşa cum visa Flaubert.

Cam asta ar fi, varianta prescurtată; mi-ar fi plăcut să am timp să parcurg pe îndelete paginile. Dar nu am. Dimpotrivă sunt presată de timp. Sper ca, în marea-i bunătate, Alina să mă ierte: am avut o săptămână crâncenă, iar cea care vine va fi şi mai şi.

Simona

8 – 10 septembrie 2000

P.S.

Nu uita să scoţi fragmentul cu „Simona B”. Şi a ei proză cu/despre „Bătrâna cu umbrelă verde”. Zău! Selectează şi apasă pe Delete. Ce zici?

*

În reply to: Recycle Bin (gunoaie literare)

SPECIAL DELIVERY: for Ana A.

To Whom It May Concern:

Cititoarea ar fi vrut să înceapă aşa (după ce citise relativ puţine pagini): „Noapte bună, Iisuse. […] (descopăr în tine nebănuite rezerve de tandreţe). […]” ş.a.m.d„Pentru că ele. a mai fost”, dar apoi şi-a dat seama că toate trucurile astea se ştiu, desigur, se prea ştiu, aşa că a încercat să fie simplă şi să spună: „eşti paradoxal de feminină pentru cineva care înjură în gura mare muierismele literare – fără nume, pentru a nu supăra cititorii/cititoarele shift + 1! Paradoxal şi amestecul de feminitate (a stilului) şi masculinitate (a formulei de prezentare). Apoi a devenit serioasă, a citit mai departe şi şi-a adus aminte de o statuie despre care doar auzise: *Jupuitul*, cred, o încercare foarte academică a tânărului Brâncuşi care prezenta cu multă acurateţe fiecare muşchi şi tendon din corpul uman, un exerciţiu de stil menit să arate temeinicia cu care artistul îşi însuşise noţiunile de anatomie umană. Ar fi trebuit să spună: „paradoxal curajul de a (te) arăta astfel lumii, fără nicio mască, fără niciun văl (pentru sensurile etimologice şi apropierile dintre metaforele ţesutului şi ale scrisului v. Derrida) shift + 1!”, dar asta ar fi însemnat să se repete şi n-ar fi vrut. Aşa că a continuat, renunţând la orice manierism şi literaritate: mă minunez de curajul tău (să-l numesc „nebun”?). Imaginea pe care ţi-o trezeşte, după ce te desparţi de el, textul tău (fiindcă nu am niciun alt nume pentru el) este cea a spovedaniei din Biserica primară. Atunci când pentru a deveni creştin se trecea printr-o perioadă foarte serioasă de catehizare. Spovedania, în special prima spovedanie, se făcea în public, creştinul se aşeza pur şi simplu în mijlocul bisericii şi îşi mărturisea păcatele în faţa întregii adunări a credincioşilor. Întotdeauna m-a cutremurat imaginea asta. Eu una nu cred că aş fi în stare de aşa ceva. Făţărnicia mea este prea mare pentru a-mi permite să-mi arăt păcatele, neputinţele, greşelile în public. Tu văd că ai această putere, de a arăta şi altora „Păcatele tinereţelor” (chiar cu sensul lui Negruzzi). Nădăjduiesc să înţeleagă şi cei care vor citi acest lucru şi să se bucure de joaca asta foarte serioasă a ta. Asta cred că ai încercat cu aceste

pagini: te-ai aşezat în faţa adunării (mai poate fi oare citit ca sensul originar al lui *ecclesia*?) … scriitorilor, spovedindu-ţi greşelile adolescentine şi cerând să fii primită în rândul celor care slujesc cuvântului (Cuvântului?). Abia aştept să văd viitoarea ta „operă" care, nădăjduiesc, nu va mai semăna cu unele încercări *Comment* [cenzurat la prima corectură] din *Recycle*… fiindcă, nu-i aşa, ai promis…

Best wishes, alina

*

Mă sună Ana-Meri la muncă şi-mi spune că să-i scriu. Ce? Orice. Chestia cu *year* şi *ear*. Hai, măi Ana, dacă deja ai scos-o (Ana zicea că e o greşeală şi a corectat-o repede), e târziu. Dar bine, Anele, îţi scriu. Şi direct în calculator, aşa cum ai zis. Te-am citit, spre bucuria mea, dar nu singură, ci cu Florin. El citea cu intonaţie şi eu râdeam. În cârciumă te-am citit, pentru că acolo ne întâlnim noi. Şi în tramvai, în drum spre serviciu. Mi s-a întâmplat să râd şi în tramvai. Şi să plâng. Crezi că mă lasă nervii? Mi-aş fi dorit să pot şi eu să scap de multe scriind, dar… Chiar, tu ai scăpat? Sună-mă într-o zi să-mi spui.

Despa

*

[Text transmis prin e-mail]

Scriu într-o viteză nebună, pentru că în ciuda a ceea ce credeam nu am niciun moment liber, nebunia o să mai dureze până la sfârşitul lui octombrie când depun teza.

Am citit *Recycle Bin*, aproape în totalitate. Am aflat că ceea ce scriu e o „scrisoare domestică", dacă am înţeles bine. Adică nu e o proză cu stil, gândită profund ca o corespondenţă între doi savanţi sau doi scriitori, sau, la naiba, în fond, între un „ştiinţific" şi un „literat"? Bref, e o scrisoare domestică, adică scrisă instantaneu, în funcţie de ce-mi trece prin cap. Nu-i nimic.

Ce mi-a plăcut cel mai mult: micile povestioare incidente, (Sabin, casa de bătrâni etc.) micile schiţe, instantaneele bucureştene „multimedia" cum s-ar zice acum (sunet, miros, culoare, gust de Coca-Cola şi chiar

pipăit) sau „sinestezice” cum se zicea înainte. Parcă ţâşnesc din carte colţuri de cartier sau de metrou, sau de ghenă, sau de stradă, sau de biserică.

À-propos de biserică, văd că te obsedează ciclic motivele literare din mitologia ortodoxă (cruce, popă, biserică, icoană, Iisus şi alte zeităţi). Nu sunt contra, estetizarea simbolurilor religioase e un semn bun, din punctul meu de vedere. În Renaştere o mare parte din comparaţii sau metafore făceau aluzie la Venus, Zeus, fulgere, săgeţi, Cupidon, templu, Sisif şi altele. Panoplia s-a îmbogăţit între timp cu mitologia creştină, la români nu a fost suficient exploatată literar, ca să zic aşa. La asta nu te aşteptai, nu? Eu nu cunosc decât Psalmii lui Arghezi, în sensul ăsta. Dar nu cunosc mare lucru, nu? Faza (din „caietul de bio”) cu săpatul în cameră şi mâncatul pământului şi ajunsul la cer era o aluzie la Psalmul lui Arghezi cu „cât lumea era piscul şi-n pisc plângea Iisus” sau e involuntar?

În orice caz, mi-am adus aminte de textul cu popa ăla tânăr „urmat de un cârd de basmale” care „râde-ntre babe” pe care ştiu sigur că l-am citit mai demult, mi s-a părut foarte reuşit, ca şi atunci, mai demult. De antologie. N-am putut să mă abţin să mă întreb regulat unde începe ficţiunea şi unde se opresc amintirile reale, fişierele vechi etc. Ştiu că nu e literar reflexul ăsta, dar deh… À-propos, chiar ai văzut de 5 – 6 ori *Călăuza* şi *Rubliov*? Sau ai fi vrut să… Că tare erau lungi filmele astea două.

Nu mă pot stăpâni: citatul din Chomsky nu e exact; te iert fiindcă ai scris „sau ceva pe aproape”, deci nu induci cititorul în eroare lăsându-l să creadă că e un citat din Chomsky. De altfel nici nu e absurd, aşa cum l-ai scris tu. „Culori verzi”, e banal, nu? El vorbea despre „Idei verzi incolore…”

Şi ai grijă la greşelile de tipar, câteodată ai apăsat alături pe taste… Sau e un procedeu literar? Interesant, în fond sunt greşeli tipice pe care le face orice om când scrie repede la ecran. O dată ai apăsat pe „r” în loc de „t” etc. De obicei sunt litere apropiate pe tastatură. Dacă stau să

mă gândesc bine, ar putea fi interesant.

Îţi mai scriu eu, pe măsură ce-mi mai vin idei. Deocamdată mă opresc aici şi mă întorc cu nasul în glosarul meu final.

Te pup, confirmă că ai primit mesajul ăsta, bine?

Maria

*

[Text transmis tot prin e-mail]

1. Am rămas uimită că tu nu glumeşti. Chiar ai scris o carte.

[…]

4. Mi-am sculat bărbatul din somn, la miezul nopţii, să-i spun că apar într-o carte.

[…]

5. Am trăit o experienţă foarte ciudată citindu-te. În multe momente, am avut senzaţia că vizionez un film. Poate pentru că nu a trebuit să-mi imaginez mult. Ştiu cum arată camera ta, am văzut maşina de scris, ţi-am auzit câinele lătrând, o cunosc pe mama ta, l-am cunoscut pe tatăl tău. Blocul H17 îmi este foarte familiar. Şapca maro şi ea. Nu-mi dau seama dacă, în relaţia cu cartea, toate astea m-au făcut privilegiată, dar a fost cu siguranţă straniu. Fiecare om ar trebui să aibă cel puţin un prieten scriitor. […]

Te pup, Andri.

*

tuşesc prea mult şi prea ciudat. musai că plămânii mei au ceva pete, ca lunamai ştii (sper că nu şi circuri). Încep aşa spre a te înduioşa, spre a mărăzbuna pentru sechestrul serii. te fâţâi interesantă pe lângă mine, baţiapartamentul îngheţat din dorobanţi mai mult în lat decât în lung, aşteptând. teribilă chestie, monşer, cum tremur zgâlţâită de frisoane şi cum n-ai pic deândurare! care va să zică, stau şi scriu cu tine-n aceeaşi încăpere, fâţâită, nervoasă, autoare, mde… şi ca răzbunarea să fie întreagă, nu vei căpăta decât fărâme. ce scoarţe în bogat format de text, ce falduri, ce foldere!? voi râde-ntre babe, vorbata.

frig (bârrr!), ca să te citez din nou. şi mă gândesc: teribil cum, narcis fără voieşi fără scăpare, nu renunţi la nimic, aruncând, şi tot tulbure şi imprecisă ei marginea reflectată în… monitor. să te sinucizi sub ceas, floare la ureche! să scrii şi să-ţi păstrezi credinţa, asta da încercare. n-am nimic să-ţi spun despre cât de feminină ţi-e scriitura (urât cuvânt). doar scriu în condiţii improprii, după teoria virginiei woolf (oricând poţi citi peste umărul meu). mă gândesc doar ce şanse ai (în general) să dregi autismul prin transvisare? discreţionar, voiânţelege prin asta un soi de visare între prieteni, o contrabandă nostalgică (lachaire est triste, monşer) de reverii, veneţii, or any other such stuff dreamsare made of. ca atunci când reinventam teoria kierkegaardiană a vinei tragiceprin câştigiu, sau ne visam colindând, eu cu tine, tu cu setc. regret că n-am îndrăznit niciodată varianta de *chat*!

ca să fiu alăturea cu cestiunea până la sfârşit (atâta drept să aibă şi prietenii autorului, să fie irelevanţi până în pânzele albe), mi-amintesc de una din reveriile mele studioase, o viziune de fapt a mea, redusă la – retrasă şi adăpostită în – sfera înroşită a concentrării. trădare, strigă plămânii mei acum: concentrarea nu-i altceva decât „fixarea prelungită a conştiinţei asupra unui obiect, activitate etc. „Şi totodată „sustragerea de la altele" ce-am vrut să spun? ai râs şi-am uitat. oricum, rămân acelaşi personaj odios, limbut şi teoretic, ca în cartea ta. ajung tot la vorba ta. *prietenia e deja nostalgie*.

Aflu că trebuie să mă şi semnez:

Cami mulţumiri.rtf ţ alina, andri, că-mi, despa, flori, Lucian, maria, Simona, Ştefan & norii, strămoşilor, părinţilor şi tuturor celor care au scris înaintea mea şi ale căror texte le-am citit şi re-scris şi, nu în ultimul rând, Marelui Creator care sper să mă privească cu îngăduinţă…

ana Antonescu@yahoo.com endnote.txt

Ana Antonescu a fost, pentru mine, o revelaţie, şi am rezistat cu greu ispitei de a nu afla mai multe despre autoare decât foarte puţinul pe care-l ştiam din câteva indiscreţii prieteneşti dezlânate, sosite dinspre Bucureşti,

nici ele foarte aproape de miezul unic, peremptoriu al adevărului (cum mi-au sugerat alţii...), dar foarte pătrunse de magnetul dispersat al reveriilor pe teme la care nu ai acces direct, şi atunci le înlocuieşti cu ficţionalizări tandre sau veninoase. Se întâmplau toate acestea fiindcă proza pe care autoarea mi-o propunea spre lectură trebuia să rămână, în ultimă instanţă, ceea ce ea însăşi îşi dorea să fie: un proces textual de risipire voioasă de sine, uşor melancolică, o deconstrucţie livrescă în esenţă optimistă, scoasă din recuzita vie a avangardei pentru a fi aruncată în atmosfera plină de convenţii deconvenţionalizate a postmodernismului.

Cartea Anei Antonescu invită la relectură. Nu orice primă carte ajunge la această performanţă: doar scriitorii autentici reuşesc să ne convingă îndeajuns, incitându-ne să le recitim în mod repetat textele, punând cartea pe un raft mai accesibil al bibliotecii noastre de suflet. În această privinţă, Ana Antonescu debutează sub semne stelare bune: scrie cu har, bine, chiar foarte bine pe alocuri, nonconformist, jucăuş, dar şi patetic, scrie substantival, direct, nemetaforic şi nesimbolizant, cu mefienţă faţă de epitete, şi scrie mai ales – aşa cum fac majoritatea autorilor postmoderni de astăzi – cu ştiinţa algebrică a detaşării de irealul literaturii, de premisa că un text trebuie să-l cucerească pe cititor, să îl absoarbă.

Autoarea practică – literar vorbind – o artă echivalentă cu o scrimă a distanţei: îşi îngroapă textele în memoria distructivă a computerului, deşi prima tuşă e dată cu mâna şi cu stiloul; îşi trimite textele colegelor şi prietenelor, reţinând scrupulos modul în care acestea i-au înstrăinat opera; o fragmentează într-un mod aleatoriu, păroces în urma căruia notaţiile devin instantanee, sfărâmate de real, clepsidre destrămate în cioburi, şi, în cele de urmă, încredinţează romanul gata descărnat tiparului, trăind umilinţa veselă, insidioasă, a ultimei înstrăinări dintre alienările posibile, realizată prin intruziunea în text a unor critici ca mine, care vin înspre roman din exterior, din afara cercului de graţie al

prietenelor şi cunoştinţelor autoarei, apreciind la rece, aparent detaşat, ceea ce este, de fapt, inapreciabil, fiindcă cea mai bună critică literară a cărţii de faţă se află în ea însăşi: în micile notaţii reflexive care însoţesc redactarea, în jocul paraliterar care supraveghează elaborarea textelor, în voinţa avizată, bine dozată ca ştiinţă autoscopică, a transformării deliteraturizării în literatură.

Ajunşi aici, să precizăm un detaliu: Ana Antonescu ştie foarte bine literatură. E o profesionistă a deconstrucţiei avizate: ştie care epitet trimite spre Calvino, care pasaj ar putea fi analizat în stil deleuzian şi ce fragment alb, neutru, i-ar fi plăcut lui Flaubert. Textele pe care le citează vin exclusiv din genunea clasificată a modernismului, ceea ce ar putea deveni un paradox, dacă nu am şti că ele sunt invocate doar pentru a contribui la propria lor irealizare. Autoarea împinge proza până la marginea deconstrucţiei reflexive, realizate prin intermediul criticii intercalate în conglomeratul narativ, al oglinzii întreţesute cu substanţa fiinţei oglindite: ea desubiectivizează un text în esenţă subiectiv şi autobiografic, făcând din propria literatură obiect al meditaţiei critice intertextuale.

Ca o consecinţă, întrebarea cea mai bună ar fi ce mai caut eu însumi în această combinaţie, în afara sadismului de a-mi exersa public inutilitatea? Am meditat mult la această dilemă, ajungând la concluzia că rolul meu ar fi să vă spun ce nu este literatura practicată de către Ana Antonescu în anul de graţie 2003, când aproape întreaga producţie de carte pe care o scoate la mezat noua generaţie literară de la noi e fie suprasaturată de materialitate lascivă, seminală, cu efect aproximativ psihanalizant, fie că duce sarcasmul şi ironia spre o frenezie corozivă suicidară, prin care scrisul curent se varsă în antiliteratură, numai că o face nu subtil, atractiv şi cu fineţe, ca în Ubu sau ca la patafizicieni, ci grosier, inabil şi tendenţios, într-un mod specific postmodernului aproximativ, preluat după ureche, care ne învaţă că autorul trebuie să monteze culisele din fundal înaintea recuzitei de

pe scenă, invitând apoi publicul să accepte convenţia acestei logici spaţiale inversate ca pe un exerciţiu de veselă despovărare de iluzia captivantă a spectacolului.

În acord cu estetica majoritară a posmodernismului, scriitura Anei Antonescu insistă pe fisiunea orizontală a notaţiilor, pe fragmentarea blocului textual în zeci de părticele şi planuri plauzibile, virtuale. Nu este o literatură a profunzimii şi nu e o literatură a transcendenţei, sacralul nejucând, în economia ei, rolul coagulant – chiar în regim negativ, nietzschean – pe care îl găsim în alte texte similare. În mod semnificativ, nu găsim în Reczele bin decât o biserică în ruine (reală sau imaginară – contează mai puţin), şi una despre care se dovedeşte că personajele i-au călcat pragul întâmplător, nimerind într-o clădire cu funcţie similară în timp ce căutau o alta. Apoi, sexualitatea nu joacă în acest roman decât un rol extrem de discret, drapat în pudoare şi în glisaje ludice, vag imaginare: întâlnindu-se, în timp ce ducea gunoiul, cu un frizer aparent chipeş, protagonista încearcă un mic flirt tactil indirect, dar rămâne la suprafaţa ironică, evanescentă a senzaţiei, fără a plonja în visceralitate. Nici corpul interior – pe modelul Cărtărescu sau Simona Popescu – nu joacă, aici, un rol esenţial, poate fiindcă nici singurătatea nu o face. Marile construcţii ale celor doi autori amintiţi – şi mai cu seamă cele ale lui Mircea Cărtărescu – se deschid înspre călătoria lăuntrică, înspre coridoarele visceralităţii prin poarta profundă a singurătăţii. Nutrind o solitudine derivată, corectată mereu prin prietenie, prin cotidian sau prin voci cunoscute, căutate ca stimul vital şi narativ, Ana Antonescu nu plonjează în adânc, acesta nefiind dispersiv. Dimpotrivă, suprafaţa este.

Pentru a fi, însă, întru totul de partea adevărului, trebuie să remarcăm că există un spaţiu lăuntric în roman, unul singur, foarte pe placul timpurilor noastre, şi acesta este „burta” însăşi a computerului: marsupioul ascuns în care stau tupilate, cache, fişierele din Recycle bin, la un pas de a fi distruse printr-un simplu delete. Spre deosebire de stomacul modernist al chitului din complexul lui Iona,

veterotestamentarul, „burta” secretă a computerului nu deserveşte o ecuaţie iniţiatică, prin logica renaşterii, a resurecţiei, ci una a iminentei destrucţii. Textele Anei Antonescu sunt scrise la marginea rece a morţii: dar nu a celei reale, patetice, înspăimântătoare, ci a celei tehnice, neutre, cibernetice, unde sfârşitul fără suferinţă se produce prin apăsarea gracilă a unei taste. Autoarea trăieşte exclusiv diurn, nu crepuscular, nu noptatic; textul ei nu are umbre, ci doar lumini, dispuse în intensităţi egale: nici estompat, nici prea orbitor, ci firesc, fără ostentaţia excesului sau a victimizării. În consecinţă, cititorul va căuta în zadar luxurianţe psihologice abisale în text, spaţii de refugiu simbolice, propensiuni sibilinice, esoterizante, vise. Nimic din verticala hermeneuticii tradiţionale, moderniste, arhetipale nu se află în acest roman: nimic nu trebuie descifrat, decriptat, supus unei analize decodificante. Aspiraţia Anei Antonescu derivă din voinţa de a scrie „texte albe” în „momentele albe” ale existenţei: de a ajunge, prin intensitatea intelectualizantă a detaşării, la vibraţia rece a diamantului lipsit de ape adânci, învolburate.

Paradoxal este doar faptul – cum sugeram şi mai sus – că în ciuda aspiraţiei dominante către omultlăudata impersonalitate flaubertiană, scrisul Anei Antonescu este determinat autobiografic, conţinând, pe firul unui realism minimalist cotidian, specifici unei literaturi pozitive, marcant uniliniare, multe nuanţe cromatice. Culori ale memoriei, ale prezentului, culori ale familiei (cu un bunic comandor de fregate, bine conturat ca obsesie) şi – nu în ultimul rând – culori disparate ale textului în sine. Autoarea aglutinează, în curgerea unuia şi aceluiaşi roman, cromatici literare diverse (proză, teatru, poezie, fragmente epistolare etc.), tratate, de obicei, în răspăr cu menirea lor tradiţională. Mai mult, ea pune deasupra tuturor acestor incongruenţe abil controlate povara inefabilă a unui album de familie din alte vremuri, prin care naivul intră premeditat în roman, dezarticulându-i gravitatea rememorativă.

Ea recurge la toate acestea – după impresia mea – fiindcă artisitcitatea neconvenţională a prozei sale e vecină cu rafinamentul intrinsec al fiinţei profane, ambele traducând, dacă le prelungim spre autobiografie, un program de viaţă. Autoarea are, în mod declarat (mergând spre un teatru), nostalgii de prinţesă slavă, septentrională: delicată, fulgurantă, evanescentă. Scrie „pagini bizare" nu fiindcă s-ar revendica direct de la Urmuz, ci fiindcă bizarul reprezintă în economia ei de convingeri reflexul extrem, manierist, al fantasmei de unicitate. Face toate acestea firesc, adolescentin, cu o coregrafie vaporoasă, de fiinţă casantă, conştientă de faptul că fragilitatea propriei sale persoane şi a textului fragmentar pe care-l scrie se întrepătrund. Asocierea livrescă (o fatalitate!) mă trimite spre o Sylvia Plath lipsită de nevroză şi de pasiunea neagră a morţii; la o fiinţă din aceeaşi familie, însă, de hipersensibilităţi disciplinate, exorcizate prin recursul la literatură.

Ştefan Borbély cuprins.rtf inc. rtfboxa. rtfvenezii.rtf mijloace de transvisare (*folder*) dristor 2.rtf portocală.rtf tije. rtfperpetuum mobile cu Camille. txt102.doc camera (*folder*)

schiţă de interior '93.rtf reluare '96.rtf muzică de cameră.rtf corectură la caietul de bio. '96.rtf nasopolis '00.doc noptiera.rtf bătrâneţe (*folder*) păpădia.doc nucile.doc pe culoar.doc credinţe (*folder*)

calea.rtf instantanee.rtf scoarţe.rtf improvizaţii (*folder*)

balul.rtf scaunele.rtf străina.rtf baloane de săpun.zip baloane. qxd de qxd săpun. qxd fragmente. qxd zile. qxd croşetez. qxd clav., Sim. & Eu. qxd scrisori. qxd eternul masculin. qxd album.tif end (*folder*) cititori.rtf mulţumiri.rtf ţendnote.txt (de Ştefan borbely) cuprins.rtf